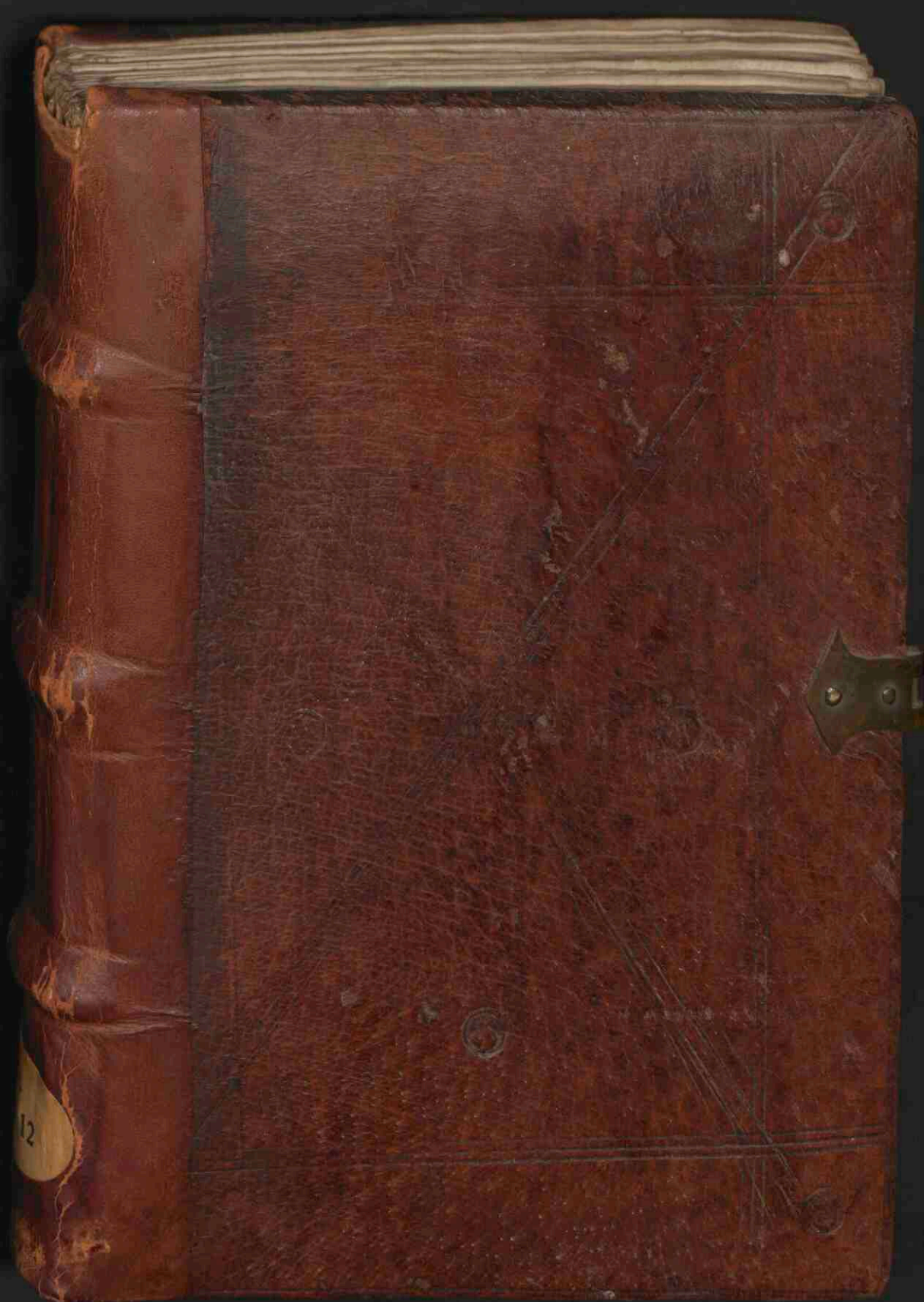




De vita contemplativa et activa

<https://hdl.handle.net/1874/334031>



12

Hs.
4 H 12

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.

Nº. 297

Nº 12

Nº 12

J. 270

270 (*Eccl. 297, antea 282c.*) Membr. 4º. 104 ff. 1468.

Prosper Pomerius, De vita contemplativa et activa ll. III, fol. 1—74.

Fol. 1a. Incipit prefacio. Diu multumque renisus sum, cet. Fol. 74b. Explicit liber beati prosperi. . . . Anno domini 1468 per fratrem Iohannem Dobben soen monachum professum domus noue lucis sancti saluatoris ord. carthus. prope traiectum inferius scriptus et finitus in vigilia pasche.

(Joannes Cassianus), Collationes quaedam patrum, fol. 75—104a.

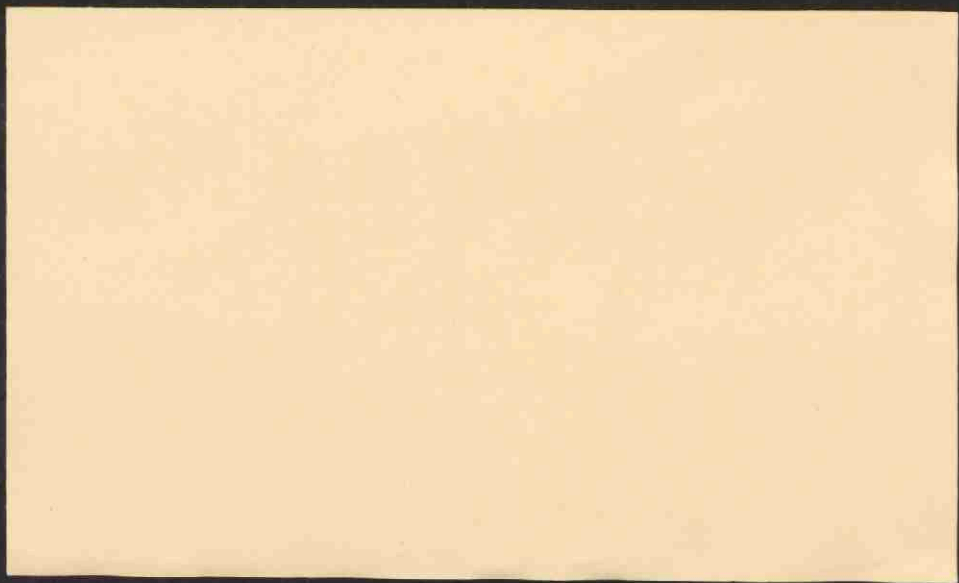
Fol. 75a. Prima est collatio abbatis pyamon de rebus generalibus monachorum. Secunda abbatis iohannis de fine cenobite et hermite. Tercia abbatis pinufij de penitencie fine et satisfactionis indicio, cet. Fol. 104a. Explicit collatio abbatis pynufii.

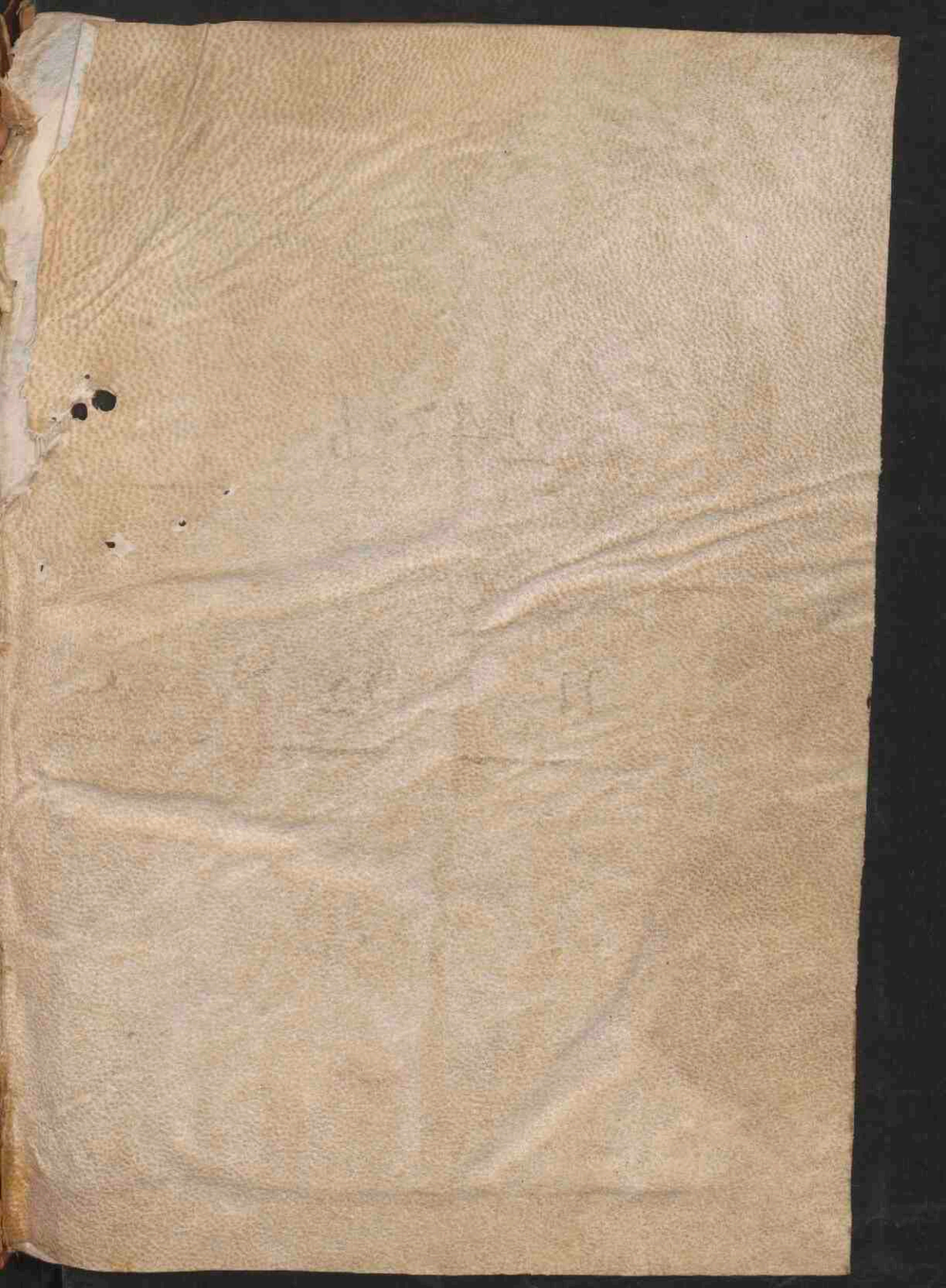
„Liber fratrum Carthusiensium prope Traiectum.” — De hoc codice vid. „Godgeleerde Bijdragen”, V p. 827—32.

4.H.12

Ingevet (Cire 212)

April 1988





243. b.

none

Nº 202. D. dico. C.

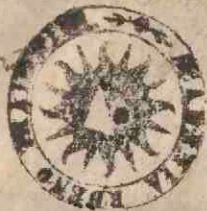
Incipit p̄fatio in libz p̄speri pomerii viri religiosi

~~liber lxxi prosperi pomerii~~ ~~re.~~ ~~si de~~
vita cōtemplatiua et actiua.

huic libro

Dum multūq̄ remissus sū volūtati tue
in dñe studiosissime pontificū iuha-
ne: nō velut pertinaciter diuus s̄
pprie liberalitatis amonitus. Vide-
bat em̄ michi & iure forsitan vide-
batur q̄ etiā ip̄i p̄speridē meā potuissetis ip̄-
inde temeritatis arguere: si tātam rem que vniq̄
ēet operose tractanda facile ac sine vlla debi-
tatione suscipere? tū me oporteret prius ip̄i rei
pondus vnde dūcēdū foret cōpendere: et sic ad-
iuuante dño si vres facultas explorata p̄mit-
teret. ad hoc arripēdū qd̄ iuberetis accedere.
His & talibus sollicita cōsideracōe p̄spectis ne-
cessariū dūxi vt me aliq̄ diu ascribēdi p̄speridē
suspendere. **S**ed q̄ sicut cogitanda sunt iuncti
opis difficultas ita cogitari debuit iungentis
auctoritas: nec volui nec debui vsq̄q̄ resistē:
certus q̄ vres meas multo amplius adiuua-
ret tuā p̄cipientis oratio: q̄ grauariet ip̄i ma-
tine magnitudo. Deinde illa cōsideracō aīm
meū suis virtutib⁹ diffidentē i audaciā subeūde
p̄ceptis v̄re p̄dunt. q̄ iā nō humilitatis ēet p̄se-
uerater tenere silentiū. s̄ supbie vltra remūde:
q̄uis istius certaminis onus ip̄ositu an onera
sustinedo et si mea iustitias me faciebat ualidū:
v̄ra fide credidi fieri qui iubebatis rdoneū:
hoc q̄ michi audēdi aliq̄ fiducia dabat.

liber fra trū carthusiensis
p̄re tractū



q̄ magnocū rerū magnus ip̄e tonatus c̄etp-
fectus: etiā si nullus disputantē seq̄ret effectus.
Sūp̄de n̄tūū tractatio questionū et si nō istant
iuentis q̄ querit aīm ereret saltē q̄rentis
igemū? ut aut nouerit se querendo et nichil
iueniendo nescire qd̄ se forte nosse p̄sup̄erat:
et ignorācie sue cōsequer̄ amolitus qd̄ sibi de eē
viderit q̄rat. qd̄ iuenient teneat. et qd̄ tenuerit
p̄seuerāter ereret: aut si q̄ sibi de diuinis lit-
teris p̄positū fuerit salubriter tractare ac suffi-
cienter explicare potuit nō de iuētiōne veri-
tatis ifletur: si in d̄no q̄ eū intus illūant. ut
enubilāda cognoscer̄ gl̄riet. Q̄nd̄e sc̄iā sicut
sine dono dei q̄ ē caritas inflat: ita si caritas
admisceat edificat. Ac p̄ hoc q̄ de deo loq̄ voluit
ā nichil dicit & nulla eū p̄cipitabit iflatio: aut
si aliq̄ dixerit et si crediderit a deo accepisse qd̄
dicit: h̄t v̄d̄e vnde deo gr̄as agat. nō h̄t qd̄
igem̄ sui v̄ribus elatus ascribat. S̄ iā ip̄a ca-
pitula que v̄tūq̄ solueda p̄positis altera

Explicit p̄fatio. Incipit capitula

Que ea sūt vite cōtemplatiue p̄rietās vbi
de m̄do corde videbit. ¶ De qualitate
vite future. ¶ Deo iudicio dei ab hōi-
bus iūq̄is sep̄andi sūt iusti quo iā sūt benedicti
angeli ab imūdis sp̄itibus sep̄ati. ¶ De resuz-
tatione vel vita sc̄or̄. ¶ De p̄ntiū cōceptōes
etiā h̄c cōtemplatiue vite beatitudo delectet.
¶ De p̄f̄iō cōtemplatiue vite que h̄c h̄c p̄t̄per-

factum future comparari non possit. **De** deum profite
 factum videre non possunt nisi cum ad beatitudinem future vi
 te perveniant. **Que** et quanta sit in hac carne vi
 te contemplatione profectio vel qualiter ei proficere mundi
 contemptores mereantur. **Et** tunc interstium inter p
 fectioem vite istius et future: quantum interstium inter profectos
 qui peccare nolunt et eos qui iam peccare non possunt. **De**
 hoc factum deum in assumpta creatura viderunt. **De**
 De qualitate glorificationum corporum que in re
 surrectione futura sunt. **Quantum** iter contemplationis et
 actualium in vita iter sit. **De** sacerdotes factum contemplationis
 tue vite participes fieri possint. **Ubi** ipse lo
 quitur et se excusatur quod etiam magistros docere non aude
 at. **De** negligentia sacerdotum: quod doctrine sue
 agendo contraria persona non potest implere doctoris.
Quale periculum maneat de eis qui etiam sibi cre
 ditam vel relinquere nolunt vel strenuissime guber
 nare contempnunt. **Ubi** amicum quod etiam nec
 relinquere nec regere possit provocat suggerendo
 pro ea melius regat exemplo. **De** parum
 valeat exemplo agendo monstrare nisi etiam que
 sint credenda docendo sacerdos ostendat. **De**
 virtute fidei quod ad ea non solum credere et intelligere
 sed etiam bene operari pertinet. **De** nichil potest
 sacerdotibus etiam si bene vivat si male viventes
 tacendo non corrigant. **Virtuosa** descriptio
 carnaliter viventium sacerdotum. **De** secundum sex
 mone prophetice culpa sua peccant qui sacerdotum in
 reprobos vel ammonitores perversa voluntate con

repnūt. ¶ **R**esacerdotes etiā que aliter pnt
tam simpliciter docere debeant: ut oēs eos au
dientes intelligant. ¶ **Q**uid intersit inter
doctores qui etiā simpliciter doctes edificat:
et eos qui eloquētia suā luculentis declama
tombus iactant. ¶ **Q**uales eē deant sa
cerdotes qui volūt fieri vite cōtēpla^{re} p̄ncipes.

Explicit capla 11. Incipit prologus

Itaq; iubet ut pauis edissera que sit vi
te cōtēplatiue p̄ncipetas, et q̄ inter ipas
et vita actiua intersit q̄ta possu bre
uitate distingua. **V**erū is an emē regende
cura cōmissa ē cōtēpla^{re} virtutis p̄ncipes fieri
possit. **V**erū equanimiter sustinendi sint diuina
p̄cepta calcantes an pro mō p̄ci debeant: et emle
siastica seueritate coargui. **V**erū cōgregandis
fabus aut alendis expediat facultates emē pos
sideri: an p̄fōis amore cōtēpm. **Q**ue sit absti
nēne credenda p̄fōis et verū tantū corpori an eti
am aīe nūtra debeat iudicari. **Q**uāta a virtu
tibus veris virtutū similitudines distent: q̄ p̄
dentibus causis et subseq̄ntibus incrementis nasci
soleant vicia vel augeri: et q̄bus possit aduina
te dno remedijs velut quibusdā medicamentis
in minui vel sanari. **Q**uot modis vel gradi
bus vnaq; virtus possit impleri: et an vera sit
philosophoz illa finā que virtutū om̄i velut quosdā
+ da origines maloz om̄i diffinunt. **H**ec sūt min
rū decē que a me voluistis enodari capla: nō ut
+ fontes quatuor virtutes. vicia q̄ quatuor velut quosdā

absolutio eorū vobis aliqd cognitiōis afferret. s; ut v̄ra magis cura si regulariter ipetratū mun⁹ implevero. nō nichil edificatiōis talīū studiosus horū et ea nescires. nūq̄ et hīs filiū caploz ex-
 plitacōe cōfferret. Ceterū si tu ea nescires. nūq̄ tanto ordie dilucidanda pponeres. Ideo aut̄ voluisti cogita vobis disputatiōib⁹ illustrari. ut aut̄ me si aliq̄ serus q̄ ratio h̄t exponere. faciens emendari vel corrigi. aut certe p̄ sollicitudiez v̄raz meūp̄ sermone ad aliorū noticiā possint catholice disputata p̄duri. Rur̄ igit̄ iam que sit vite cōtēpla^{ua} appetas dno v̄ris orōmb⁹ adiuvate tractem⁹;

Quod incipit liber primus de vita cōtēplatiua q̄ ea sit vite cōtēplatiue p̄rietatis. Ca. 1. p̄mū cōtēplatiua vita in qua creatore suū creatura intellectualis ab oī parte purgata atq; ex oī parte sanata visura ē: a cōtēplando videndo nome accepit. Et si ita ē illa vita vbi deus videri p̄t ipā cōtēplatiua credenda est. In p̄nti aut̄ vita inferis errorib⁹ implemissa. deū sicuti ē videri nō posse. dubiū nō est. In futūa ergo vita que ob hoc appellat̄ cōtēplatiua videndus ē. Nec imerito. Si em̄ videre deū sumū solidūq; ē gaudiū. sumū vero gaudiū p̄mū credit̄ b̄toz; et p̄mū nō adhuc pugnātib⁹ s; vnicūtib⁹ dabit̄ post triumphū. quis nō videat̄ p̄ oēs s̄i deū in illa vita eterna videbūt. vbi sine fine gaudebūt. Ibi gaudebūt vbi p̄mū reportabūt.

id est.

ibi receptura sūt p̄mū. vbi nō solū de vicis s̄ etiā
de finit̄is hostibus t̄ūphabūt. Ibi t̄ūphabunt.
vbi vlt̄erius aduersariū nō hēbūt. Ceterū in hac
vita q̄uis strenuē dimicem⁹ et adiuuāte dno ca-
teritas hostiū q̄bus t̄cūfidm̄ p̄sternam⁹. t̄n si
ab eis nolum⁹ vinci. nūq̄ pugnare desinim⁹. nec
vincētes securos faciūt viriliter desudata iā prelia.
s̄ magis sollicitat̄ aduersariōz redūlia certamina.
arsit q̄ s̄c̄d̄m̄ scripture sacre sermone. tota huāna
vita t̄ptatio ē sup̄ terrā. Tūc ē t̄ptatio finienda
q̄n̄ finitur et pugna. tūc finienda ē pugna q̄n̄ post
hāt vitā succedit pugne secuta victoria. vt oēs mi-
lites xp̄i. qui vsq̄ in fine vite p̄ntis diuinitus adiuti
suis hostibus infatigabiliter resistērūt. laboriosa iā
p̄gimāde transacta regnent. felices in p̄riā. in
qua huāna natura ita repanda ē. et ab oī proflus
ifirmitate sananda. vt nec p̄riā ei vlla remane-
ant. nec pentare iā valeat. Cuius hoc exit totū
p̄mū. vt vite cōtēpla^{ne} semel cōpos effeta. iēple-
biliter auctore b̄titudis sue cōspiciat. de illo gau-
deat. qd̄ sperauit optineat. et in eo quo s̄c̄tē viuē-
do puenit. sine fine p̄maneat. **Capit̄m s̄c̄d̄m̄ De**

qualitate vite future

Iam vero de qualitate ip̄ius vite future qd̄
dita. que potius debet credi q̄ dici. Ret
ideo t̄n tacere debeo inde qd̄ valeo. q̄ dicit̄ q̄ntū
volo nō valeo. Neq̄ em̄ q̄ deū ineffabile credim⁹.
faci qd̄ de illo qd̄ possum⁹ nō debem⁹. ita sane
vt plus credatur de illa vita q̄ scribit̄. p̄ nec p̄t

4

inde tñ pferri sermone. qñtū p̄t mente cōplecti. et
nim̄ cōcipit mentis huāne q̄libet p̄funda cōpler
io. q̄ se h̄t rei ip̄ius magnitudo. Ergo futura vita
credit̄ b̄t̄ sempiterna et sempit̄ne b̄t̄. vbi ē se
cūtas certa. certitudo secura. iocūda trāquilli
tas. et trāquilla iocūditas. felix eternitas. eter
na felicitas. Vbi ē amor p̄f̄ctus. timor nullus.
dies eternus. alacrez motus. et vnus dñm sp̄s de
cōtemplatione dei sui ac de sua cū illo p̄mōsione
securus. Vbi ip̄a cūitas que ē anglor scōrū
et hōm cōgregatio b̄t̄. meritis fulgetib̄. imitat̄.
eterna salus eruberat. veritas regnat. Vbi nec
fallit. q̄s̄ nec fallitur. vnde nullus b̄t̄s eicitur.
quo nullus miser admittitur. *Q̄ condicio dei ab
hōibz in q̄s̄ sepandi sūt iusti quorū sūt b̄ndī angli ab
imūdis sp̄itibus separati Ca. 3. terciū*

Sed hoc futurū credim̄ p̄ iustū iudiciū dei
in quo nō solū meritis. s̄ etiā loq̄s. sic
ab ip̄is iustis sepandi sūt eternū. vt
iam nec remunerati p̄mū finant. nec dāpnati
supplicū. Quādem p̄terea icorruptio et imorta
litas dabit̄ etiā torpibus miseror. vt nec ip̄i
etnā penā finant. nec ip̄os cōsumat̄ imortalis
pena s̄pumat̄ eterna. Deo aut̄ b̄t̄a icorruptōe
et imortalitate litate iustor torpa donabūt. vt et
ip̄i in gl̄a. et in ip̄is gloria eterna p̄maneat.
Hoc iudiciū q̄ inter iustos hōies et iustos futū
dicim̄. inter scōs anglos et imūdos credim̄ fin̄.
P̄a cū eent vtriq̄ sine p̄tō tanti ad seruiendū deo

suo feliciter instituti: eorum quidam voluntate propria de-
 priuati noluerunt permanere quod facti sunt. Et tunc se con-
 tra suum creatorem typo superbie extulissent letalis:
 de superna celi regione proci sunt. Quos diuina
 sententia eo iudicio vel iudicio supplicio condempnauit
 ut quod noluerunt perseverare tunc possent: nec ultra
 velint reparari nec possunt. Siquidem priuatio
 eorum fuit quod irrevocabilis iudicii aconversione
 potius fuit: et ad damnationem iustissimam profecto perti-
 nit. quod voluntate redeundi ac facultate penitus
 amiserunt. Sicut et contrario voluntatis sanctorum angelorum
 fuit: quod malis sponte cadentibus. ipsi in sua digni-
 tate manserunt. Et diuino iustaque iudicio factum est:
 ut que fuit tunc deo suo manendi voluntas. fieret
 permanendi voluntaria felixque necessitas. Et ideo quod
 nec peccauerunt unquam: nec peccare iam poterunt. Illius
 contemplatione vite semel facti participes. irreplebiliter aur-
 torem beatitudinis sue contemplantur: ac merito sue stabilita-
 tis in eternum felices effecti de sua promotione securi sunt.
 Qui summum solidumque gaudium quo ineffabiliter proficiunt
 de diuina contemplatione percipiunt. ac de suo ineffan-
 gabilitate et amate inservunt: ita profectum beatum. ut nec im-
 piant beatiores fieri ultra nec valeant. *Ca. 9. 2.*

H De resurrectione et vita sanctorum
 et est contemplatio vita beata ad quam qui bo-
 norum operum consummatione pervenerunt. beati
 angelis filios erunt: simul tunc deo suo sine
 fine regnabunt. Et hic crediderunt ibi videbunt: et
 sui creatoris suam mundis cordibus contemplantes.

eterna erultandē gaudebūt: diuina dilectione
 ac mutua delictōe possessi deo suo i eternū et in-
 uicē feliciter adherēbūt sibi. **R**eceptis cū incorrup-
 tione ac īmortalitate corpibus munitatū pa-
 trie celestis accipient. atq; eius i eternū cūes
 effū pmissa p̄na reportabūt. **I**bi eius erube-
 scabit tanta letitia. tanta celestū grā gaudiorū?
 ut et remuneratori suo p̄ tantis munerib; grās
 agant: et nullū fastidiū ex ipā affluentū bo-
 norū p̄ceptione sustineant. **I**bi itaq; patebūt
 singulorū singulis mentes sicut corpib; oculis
 subiacēt facies corpales: q; huānorū pectorū tā-
 tā ibi erit etiā p̄strā mūdicia: ut hēant unde
 mūdatori suo deo grās agant. nō unde offensi
 aliqb; p̄torū sordib; erubescant: q; ibi nec ulla
 p̄nā nec p̄torēb erūt: et qui ibi fuerint iam per-
 care nō poterūt. **N**ec latebit iā p̄strā b̄d̄s aliqd
 secretorū: qui ē longe p̄stantius ipm̄ visuri sūt
 mūdīs cordibus deū: q; quidē huāna creatura
 ita p̄strā erit. ut in melius aut deterius ultra
 mutari nō possit. **I**ur' huāne s̄be ad conditōis
 sūi silitudiez sublimatē oīa bona que nāliter ac-
 cepta p̄nā corruerāt repabūtur in melius: id
 ē erit i p̄nā itellct̄ sine errore. mēoria sine obliuio-
 ne. cogitatio sine p̄uagatione. caritas sine simu-
 latione. et sensus sine offensione. incolumitas
 sine debilitate. salus sine dolore. vita sine morte. fa-
 cilitas sine ip̄edimento. saturitas sine fastidio. et
 tota santas sine morbo. **Q**uidē qd̄quis hic

17

humanis corporibus viciandis aut ferarum morsus
 ademerit aut ipsius casus abstulerint aut ma-
 lacum validitatem igne diversa decerpserint
 aut humana crudelitas deputauerit. aut si ignis
 vel quelibet alia res aliquid debilitatis intu-
 lerit aut ipsa senectus etiam sanis onerosa
 negauerit. hec autem atque hinc filia corporum dan-
 na vna ibi resurrectio separabit. atque ea corpora
 membris sibus restaurata incorruptibilis sanitas
 optinebit. **P**osterea quicquid ibi erit et si differe-
 tius meritis ab iure distabit. omnes tamen vna per-
 fectio beatorum erit. quia singulis premia sua suffici-
 entia erunt. et capere amplius premis suis iam
 perfecti non poterunt. **D**icit enim corporalis saturitas
 oes saturos equaliter habet. quibus tamen singuli non
 equaliter cibum sed pro possibilitate preperunt.
 ita oes sancti et fuerint si aliqua graduum suorum
 diuersitate distincti. vna beatitudine perfecti erunt.
 quia et vna perfectione beatorum futuri sunt. **C**eterum in
 illa tanta beatitudinis regione nec maior meriti si-
 bi aliquid arrogabit. quod arrogancia ibi nulla
 erit. nec superiori inferior inuidebit. quod inuidus
 ibi esse non poterit. **A**t ideo et si ibi fuerit distantia
 mansionum. **I**n illis erit vnus perfectio equa-
 litas. quibus erit regni celestis felicitas vna.

† Summa

Contempnentium contemptores etiam hic contemplatiue
 vite beatitudo delectet Caplm. v.
 In felicitati promerende ille suspirat. qui
 presentibus omnibus futurorum contemplatione

6
remunari: atq; a domesticis occupationib; que no
nūq; p̄f̄te viuere cupientū pressus īpediūt. et
in illā s̄blimitatē diuine cōtēplationis euertus.
ip̄os etiā sue carnis affrūs eruperat: et infra se
vniuersa despiciens que plerūq; nās de p̄terite
vite sanctitate securas. interrena deiciunt. ip̄e
iam celestib; appinquat: tanto diuinis vicinior
frūs q̄to supra hūa oīa studio p̄f̄ionis ascendit.
certus q; si cōtēplatiua vitā hic incertis honorib;
diuinis anxijs et caducis delectatōib; plena vo
lūtate p̄tulerit. veros honores. securas diuitias.
et delectationes eternas inueniat nī ad p̄fectionē
cōtēplatiue virtutis. Illa b̄ta vita vbi futā ē deo
remunerans p̄uenit. **E**t reuera. quid erit
honoratius. quē diuina clementia angelice
dignitatis equalitate beauerit. Aut quid etiā
ditius eo. quē regni celestis ineffabiliter affluēs
b̄tūdo ditauerit. Aut qd etiā hic delectabilis
cōtēplatione diuina? que sibi veraciter iheranti
incorruptibile suauitate future remuneratiōis
ifundit. **Q**uāq; cōtēplatiua vita hic q; ama
tores suos futurorū bonorū cōsideratōe delectat.
at sibi tota mentis intentōe vacantes qū
tū in hac vita fieri p̄t. dono sapientie spiritus
illuminat: et ad illā diuine plenitudinem vi
sionis cuius sp̄em studijs intenti celestib; gerūt
nētius quoda ip̄ius cōsequēde p̄f̄ionis īf̄lamat.
vt quos nunc in enigmate cernūt nec p̄f̄e dis
cernūt. tunc in illa reuelatione conspiciant.

Quod perfectio contemplationis vite que hic haberi potest
perfectio future comparari non potest. *Ex. vi.*
uappter: non sic contemplationis vite subli-
mitate. que in futuro ubi perfectio perficienda est posita
in ut in presenti ea negare posse ab omnibus mundi con-
ceptoribus apprehendi: si modo se ad eam tota deuotio-
ne conuertant. si desiderio eius attentis precibus bla-
simenta fastidiant: et longe fortiores essent quam
ut eos terrene occupationes illaqueent diuinis
rebus ac futuris promissionibus considerandis iher-
ant. Sed si consideremus apostoli pauli sermonem quo
inter ea sanam que hic est et ea que ibi futura est deter-
minans ait ex parte scientie et ex parte prophetie: con-
templationem diuinam que in hac vita est. illi future
conferre nec possumus nec debemus: quoniam idem apostolus
adiungat et dicat. cum aut uenerit. quod perfectum est in illa
uita significans. tunc euacuabitur quod ex parte
est: ac sic quod modo ex parte scientie. tunc ad illam pleni-
tudinem contemplationis diuine producti iam perfecte uide-
bimus. Nec sane rerum omnium ibi noticia non partes per
se simul et tota uidebitur. ideo saltem qualiscumque in
hoc fragili corpore despat: quod si corpus quod corrumpit ag-
grauat animam et deprimit terrena habitatio
sensum multa cogitare: tamen quantum potest humana mens
qua finis creator ad suam fecit ymaginem scudeat
etiam hic intelligibiliter deum uideri per fidei. ut
eum plenius uideat cum puenierit. munere spiritus
conditoris ad spem. Attende quod diuine scientie oculis
spem fidei distinguit: ut diceret per fidei abulam?

suu

nō p spēm. fides ergo ē p quā abulat. et spēs
 que videt. p in hac vita ubi p fidē bene vi-
 uēdo pfitim. bonorū operū quodāmo passibus
 abulam. in futūa aut puenētes ad spēm tā
 nō erit quo velut pfitendo ulterius abeulem?
 s ipām spēm ad quā p fidē spūaliter abulan-
 do puenim. Itācibili delectatōe videbim.
Ex deū pfrē scī vidē nō pūt n cū ad vītudine futūe
vite puenēit. Ca. vii.

Quo circa sic sūt hortandi ad cōtēplatiuā
 vitā quicūq; plene voluerint et deo aur-
 iliante potuerint vt memnerit sibi ip-
 sius cōtēplationis diuine pfitōne. ī illa bñā vitā
 que futūa ē reseruari. vt x ibi deū sicuti ē pfrē
 videant. ubi et ipi erūt eterne vite ac regni celest-
 tis cōsecutiōe pfecti. Iterū si hic pfrē potuisset
 sbaz dei huāna fragilitas cōtēplari. nūq; scīs
 ewāgelista dixisset. deū nemo vidit vniq;. Nō
 dicit deū nemo videbit. Demq; vt euidēter
 oñderet visionē dei nō negatā scīs hoib; si dila-
 tā. quod ī pñti tpe negauit in futuro pmissit di-
 cēns. Beati mūdo corde qm ipi deū videbūt. Nec
 hic dicit qm ipi deū vident. Igit si deus q in hac
 vita sine alitū elementī assūptione nec potuit
 videri nec potest. in futūa vitā ita videndū est. Ibi
 cōtēplatiōis diuine ē spanda pfitō. ubi erit bonorū
 oim plenitudo. *Que et qnta sit in hac carne vite cōtē-
 platiue pfectio vel qlit ei pfitende mūdi cōtēptores
 mhereant. Capl'm octauū*

Proinde vite cōtemplatiue sectator. ad cōdito
resūū corde illuminādus accedat ipi cō
tēplando atq; ifatiablem p̄suendo
vigilanter in seruat. ipm iugiter cōcupiscat. p̄e
amore eius oīa q̄bus inde p̄t auerti refugiat.
oīs cogitationes suas et totā spem erillius de
lectatione suspendat. hārū diuinārum sacris medi
tationibus vacet. in hys se diuinitus illuminat ob
lectet. ibi se totū velut in speculo quodā refulge
te consideret. et quod in se prauū deprehenderit
corrigat. qd̄ rē teneat. quod deforme cōponat
qd̄ pulcrū extollet. qd̄ sanū seruet quod infirmū
assidua lotionē corroboret. dñi sui p̄cepta ifat
gabiliter legat. efficaciter impleat. et quod sibi
cauedū quid ve sectandū sit. ex eis sufficienter
instructus agnoscat. **D**istinctis eorūde scriptu
rarū diuinārum p̄scutandis insistat. ipm ibi p̄ms
sū legat. reputatū videat. p̄phetata p̄dicationem
p̄hi cōtūctis intelligat. de salute gentiū gaudeat.
ex p̄teritis que p̄dā et impleta sūt teneat. futis
p̄missionibus credat. ab strepitu negotiorū secu
larū remotissimū sit. ea feruenter extogitet. qui
bus animū suū in desiderū future remuneratiōis
inflāmet. studiis spiritualibus q̄bus in dies
singulos melior ac melior fiat iunglet. **A**met
ociū sc̄m in quo exerceat aie sue negotiū. **O**ro
tūū sibi deputet mūdū. ac se mūdi blanditiis
et illebris exhibeat crucifirū. delectationem specta
culoꝝū p̄ntiū itōphensibiliter anteponat. crea

toris sui intuitu. se se p̄ficiente successu in fastigiū
 summe cōtēplationis attollat. nūq̄ ne ad mo-
 mētū q̄dē a p̄missionib⁹ futis cōsiderādis auer-
 sus ad terrena respiciat, eo attem mentis indesti-
 nenter intendat. quo p̄uenire desiderat. **bi-**
 tudinē vite future aū orlōs aī sin p̄ponat ardi-
 ligat. nec metuat aliquid t̄pale nec cupiat. ne
 aut metus amittende rei t̄palis aut cupiditas
 atq̄tende. intentionē mentis ei⁹ emolliat. nec
 eū blanda corripant nec aduersa cōcutiant. nec
 inflet opinio senida. nec sinistra deiciat. nec fal-
 sa vitupatio siue laudatio augetat gaudia eius
 at̄ minuat. **no** gaudeat de t̄pali⁹ oīno n̄ lugeat.
 inter leta iunctus ac tristia. vnā facie aīo cōstanti
 optineat. nec pectoris eius stabile firmitatē q̄p̄
 p̄mittit mūdus aut minuat̄ erantat. si idem sp̄
 at filis sibi p̄fuerans mūdi huius dāpna sil' ac
 lucra nō sentiat. **Et** cū her atq̄ hīs filia cōtēplatiue
 vite desiderio affcō impleuerit. nō se hinc iā ex omni
 parte p̄f̄m. si p̄ficiendū in illa b̄tā vita que futūa
 ē immobiliter credat. atq̄ ad eandē se vbi dei sb̄as
 reuelata facie videre possit extendat. **Q̄tm̄**

*inter p̄fectōem vite istig et futūe q̄tm̄ inter
 m̄ p̄fectos qui peccatē nolūt et p̄f̄os q̄ peccatē nō p̄nt
 am sicut hinc cōparatōe iuste viuentiū. dia. Ca. ix.*

Nam sicut hinc cōparatōe iuste viuentiū. dia-
 tu q̄sq̄ p̄f̄os q̄ iustus p̄cepta facit. p̄-
 f̄us aut p̄cepta transcendit. ita idē col-
 latus illis absolute p̄f̄os qui in vita b̄tā futūa
 sunt. nō ē ut ita dicā p̄f̄e p̄f̄os. tū et si dūm̄

sa ē oīg mītas nō ē adhuc sanata. s̄ sanatur
eius infirmitas. Et ideo si nō peccat ut sit v̄
p̄fūs. peccare tñ p̄t q̄ nō ē cōsupta om̄ infir-
mitate sanatus: at p̄ hoc vbi ab oī p̄nō mūdatur
peccare nō poterit: ibi erit p̄f̄e san⁹ et sane p̄-
fūs. **Hic autē q̄talibet q̄ excellencia s̄tatis
emineat. q̄talibet emmētia p̄f̄ioms excellat:
p̄t quidē fieri pro modulo hui⁹ virtute p̄fūs:
si nō ē sic de sua p̄f̄ione securus. ut nō debeat
de casu eē sollicitus. Et vtiq̄ vbi ē sollicitudo. nō
ē absoluta b̄tudo: que neq̄ p̄f̄ā credenda ē
si sc̄ra nō fuerit: nec sc̄ra erit nisi oēm solli-
citudinē securitas eterna cōsūpserit. Quap̄ter
q̄ dicit̄ i hac vita beati. spe b̄tudinē future
beati sunt: ip̄a autē se nō hic s̄ i illa vita beati
futuri sūt: q̄ ibi bonor̄ om̄ b̄tudo p̄f̄a erit:
vbi huana natura sui gl̄am conditoris. et suā
iā p̄f̄e b̄f̄icata visura ē: atq̄ ei sine villo def̄u
sue b̄tudinē adhaerebit. **¶ Hic sc̄dē in assumpta
creatura vident̄ Caplin d̄c̄m****

Net moueat q̄ hic **mo** q̄p̄ a iustis an̄ quis
visū deū legim⁹? q̄ nō ē in hac hūm-
ilitate n̄a sic visus. **¶** sicut i illa classi-
ficatione videndus ē: q̄n̄ quidē in forma visibi-
lis creature in qua pro dispensatōe t̄pm vbi vo-
luit et q̄bus voluit iustis appuit nec potuit n̄
p̄t videri. Sed poterit cū ad sup̄nā p̄riām n̄a
peregrinatio puenerit et mortale n̄m imorta-
litas b̄tā vestierit: atq̄ ad contēplacōem diu-

na vel p[ro]p[ri]one celestiu[m] p[ri]morum o[mn]es vere telef
 fideles fides ip[s]a qua hic futura credeban[t] ip[s]e
 ta p[ro]duxit. *De qualitate gl[ori]ficato[r]u[m] q[ui] surres* *1 corp[or]u[m]*
tionis futura s[un]t. Caplin xi.

Ibi diuersi quide[m] serus corpa: s[ed] sine vlla
 co[m]p[ar]a corpali futura sunt. Ibi erit
 om[n]i p[er]f[ec]ta caritas: et nulla cupiditas.
 Ibi ena[m] corpales oculos nichil visibilis creature
 latebit: q[uonia]m incorruptibilu[m] corp[or]u[m] visus vtiq[ue]
 incorruptibilis erit: et ita sine co[m]p[ar]a de viuatio[r]
 q[uam] hic fuit. v[er]o ei aliquid visibilu[m] clausu[m] ee no[n]
 possit. Corp[or]ibus quippe mortalitati dona-
 tis auferenda e[st] tarditas no[n] integritas. neces-
 sitas no[n] volu[n]tas: vt ibi sine t[em]p[or]is mora aut ipe-
 dimento ponderis sint. vbi ee voluerint. atq[ue]
 eo sequatur sine vlla difficultate sp[irit]uale ratio[r]
 pus quotu[m]q[ue] ne voluerit sp[irit]us angelice b[eat]itu-
 dinis equalitate p[er]f[ec]tus. Iu[n]c filio[r]u[m] parentu[m]
 co[n]iugiu[m] miseria que ibi no[n] erit. b[eat]os co[n]tas-
 tate no[n] poterit. q[uonia]m no[n] o[mn]ia o[mn]i necessitudinu[m] cor-
 paliu[m] que hic ma[gn]a fragilitas habuit. et eret-
 lenaa illius b[eat]itudinis no[n] admittit: vbi o[mn]es
 q[ui]q[ue] fuerint vnu[m] corpus erit. et singuli de
 sua velut felicitate gaudeb[un]t. *Hec de co[n]te[m]pla* *de singulo[r]*
tua vita dicta sufficiant. Q[ui]ntu[m] intersit int[er] vita[m]

co[n]templatiua[m] et actiua[m] Caplin xii.
Iam nunc quid inter ip[s]am vita[m] co[n]te[m]pla-
 tiua[m] et actiua[m] intersit: differamus.
 Quod vt euidenter luceat: ip[s]as sibi

inire cōtemplatiuā scilz et actiuā prolatio carū
virtutibus cōferam. Ad actiuā vitā plures
inter huāna p̄fere: et rebelles corpis mori
rationis impio t̄pare. Ad cōtemplatiuā sup̄
huāna desiderio p̄fōis ascendere: et idē
sumenter augendis virtutibus incubare. h̄t
actiuā p̄fectū: cōtemplatiuā fastigiū. Hec
facit hōiem sc̄m: illa p̄f̄m. **H**uius vite est
nulli prorsus iniurias irrogare: illius irroga
tas equanimiter sustine. Vmo vt prius di
cā erector actiue studet in se peccanti dimit
tere: cōtemplatiue sectator. offensas q̄bus pul
satur nec oīno cōcutit. ignorare magis pa
tus ē q̄ donare. **I**ste nā p̄tē virtute cōp̄f
nit: imoderatis cupiditatib⁹ p̄fōmie frenos
imponit: tangitur desiderijs carnalib⁹ nō cō
sentit: pulsatur mūdi huius turositate. nec ta
p̄itur: quatitur diabolica ipugnatione n̄
vincitur: et deo suo deuota mente subiectus
nō atteritur diuersis tēptacōibus. s̄ p̄bat.
Alle oīs affōnes q̄bus vita mōlū vanat:
sc̄is vincit: cupiditatū ac p̄turbationū oīm
liber. b̄tā quiete p̄funtur: et illecebris ac vo
luptatib⁹ suis erpedata mente superior. ineffabi
li gaudio diuine cōtemplacōis afficit. **I**ste susci
piendo p̄egrinū. vestiendo nudū. gubernado
subiectū. ~~rem~~ redimendo captiuū. tuendo
violenter oppressū. ingit̄ se ab oībus n̄q̄ta
tibus suis emaculat: et vitā suā bonor ope

A virtutibus

rui factib' dicat. Ille facultatib' suis i' usus pau-
 peru' distribuit. Nil se esse habuit mudo. et ad
 mouit totis virib' celo. Res mundi mudo pro-
 iecit. et seipm' ep'o tota mente deuota restituit.
 a quo imo'ies diuitias sibi dari orat ut paup'
 p'egi se condie postulat ut infans. imo'itar-
 as idumeto vestim' cupit ut nudus. defendi se
 ab ipugnantomb' inuisibiliu' hostiu' supplicat
 ut fragilitate carnis oppressus. celeste sibi pa-
 tria dari desiderat ut p'egim'. Actiua vita
 bit sollicitu' cursu. cont'emplatiua gaudiu' sempiternu'.
 In hac acquit regnu'. in illa p'cipit. In hac facit pul-
 sare copia bonoz operu' velut i'bus. i' maib'
 i'aniua. illa vocat q'sumatos in p'riam. In hac
 cont'empit' mudus. i' illa videbitur deus. Et ut
 p' illa p'erea que q'meore no' valeo. in actiua
 vita qui mudis sp'itibus certentur fortiores.
 in illa cont'emplatiua vita que sume b'ia e' remu-
 nerante d'no. sicut angelis sas equales. atq'
 in eternu' cu' illo regnabunt i' illa supra ciuitate
 felices. Itaq' qm' de cont'emplatiua vita i' sup'iorib'
 ia' illa dicta sut. et sedus liber ea que de acti-
 ua vita dicenda sut q'mnebit. sufficiant ista que
 dixim'. ut considerem' et reliqua que de tertio
 caplo v'cap' ad fine' hui' libri sequi disputacione
 tractabim'. Videamus nunt v'cap' is an etia'
 regende' cura commissa e'. cont'emplatiue vite
 fieri p'iceps possit. *Ex sacerdotib' s'ci cont'emplatiue*
vite p'icipes fieri possunt. Capl' viii

Qui diligenter ea que supius dicta sunt de
vita contemplatiua considerat et sufficienter
instructus intelligit quoniam et ubi possit eius
per se comprehendere non dubitabit etiam principes
vite contemplatiue posse et debere fieri factores?
quod siue secundum opinionem quorundam nichil aliud sit vita
contemplatiua quam rerum latentium futurarumq; noti-
cia siue vacatio ab omnibus occupationibus mundi
siue diuinorum studium habere siue quod hinc probatur
esse perfectius ipsa visio dei non video quod impedire
his sacerdotibus possit offerri. quo minus ad hec
quatuor que commemoravi pueniant. Duo enim
primum et vltimum. id est rerum latentium futurarumq; no-
ticia et ipsa visio dei. incomparabiliter prestantiora sunt
in illa vita beata quam in ista diuersis erroribus implica-
ta. quoniam quidem tanta notitia rerum omnium quam ipsa dei scientia ple-
ne atque perfecte videbit. Duo autem media. vacatio
nempe soluet ab omnibus occupationibus mundi et di-
uinorum studium habere etiam hic potest habere potestates?
illi qui se ab omnibus implicamentis negotiorum secula-
rium remouentes non torpent otio. si insistent per-
fectionis sue negotio. et a stulticia secularis sapientie
auersi verbo dei infatigabiliter vacant. sapientes
veraciter sunt celestia sapiunt. terrena despicunt. con-
tradictores sacre doctrine redarguunt. obediētes
insecunt. sanctis virtutibus quibus in dies singulos
fruantur deo propinquiores manebunt. et tamen suis quam om-
nibus qui per eos erudiuntur perfectibus clari. taliter hic
quidem velut gustum quam contemplatiue vite quo ad

ea ferventius poterit accipiunt: si ibi iam meten-
 nu felices effecti. de eius p[er]fione gaudebunt.
 p[er]inde no[n] inflat[ur] q[uo]d hic om[n]i fidelium catholicorum ^{suffragio}
 honorant[ur] ut capita fiant: si letant[ur] potius q[uo]d
 ibi xpi qui e[st] sacerdotu[m] ac fidelium om[n]i caput.
 clariora membra futuri sut. At si quod absit se-
 cularibus negotiis implicati. sudoribus sine tio
 cupiditatis extendant. ac se passim exquisitis
 delicijs d[omi]nant. que animi corpusq[ue] debilitant.
 si glam[ori] no[n] xpi si sua decepti vulgi adulantis
 honoribus querant. plusq[ue] de se aliene lingue
 q[uo]d proprie conscie credant: si om[n]e gaudium suu[m] no[n] in
 futuroru[m] remunerat[i]o[n]e nec in s[an]ctate vite. si i[n] sua
 tantu[m] dignitate consistunt: et du[m] tales ee. quales
 credunt amant. nu[m]q[uam] sibi displiceant. ac placetes
 sibi no[n] sibi sint de sua co[n]suetudine solliciti: quis no[n]
 intelligat tales si in talibus p[er]severent. nec se ante
 fine[m] p[re]s[en]tis vite emendet. co[n]templative vite p[ro]p[ri]u[m]
 pes ee no[n] posse. Ad qua[m] no[n] pueniunt nisi qui fru-
 duerunt ee quod fru[n]t sunt. nec affectent videri si
 ee quod sunt: no[n] alienis laudibus si morib[us] eri-
 talis vite nobilitate co[n]spiciunt: qui sunt no[n] appella-
 tione si virtute pontifices: co[n]templative vite capa-
 ces. et gaudior[um] celestiu[m] co[n]h[er]edes. *Ubi ip[s]e loquitur*

et se excusat q[uo]d ecc[lesi]e magis d[omi]n[us] no[n] videat Ca[apitulum]

Hinc nuptia meus sermo p[re]sumptuosus appa- xiii
 reat si quales no[n] ee vel ee debeant om[n]es
 sacerdotes o[mn]i[n]at: no[n] g[ra]tialiter si de vno

video michi esse dicendum. Sed et de te potissimum. qui hoc michi parte tua dixerim temere delegasti periculosi sermonis affatum? nec incognita vobis si visitata debeo comprehendere. que solemus inter nos mutua collatione conferre. Quibus detrahis non puto quod relatione magis quam disputationem mea quam si iuste possit aliam temeritatis arguere: quasi presbiter meos audeat docere a quibus norma viuendi accipere suum patet ac discere. *De negligente sacerdote qui doctrine sue agendo contra personam non potest implere doctoris* Ca. xv.

Redolite ergo. qualia et quanta me audierit ac probante dicit solebatis. de amissionatione pontificis qui apostoli sibi commissi cura postposita ardentius bona presentia desiderat quam futura: et oblitus quod non solum de se sed etiam de grege sibi credito. rationem pastori pastorum omnium reddat. sua suorumque detrimenda non cogitat. que non delinquentium peccata contristat. nec proficiendum bona letificat: sed de se tantum plerumque aut non de se omnino sollicitus quod a suis bonum malum ue gerat ignorat. qui non predicat perseuerantiam iustis. penitentiam peccatis. contemptum mundi conuersis. futuras penas auersis. qui non potest dicere contemptoribus amonitionis sue futurum cogitare iudicium. quod ipse forte non cogitat. amatoribus mundi diligere mundum nolite. si enim mundi amor oblectat: ambiciosus ambitionem iam fine imponit. si enim ambitio riuosa precipitat: ebriosis ebrietate cauet. si se mero usque ad alienationem

mentis ingurgitat: superbiis dapibus crudus non potest suis abstinentia laudare quam calcat: vino cupiditatis additus: cupidus non potest amore dissuadere pecunie: inimicis tenax non audebit aios dissidentium sacerdotali tranquillitate componere: iustitiam predicare iudicibus erubescat. quam ipse persone potentis favore corrumpit: nec defendit oppressos si personas aut honorat aut despicit: et quidquam bonum non facit aut mali committit: nec iubebit fieri nec vetabit: quod necessaria docendi auctoritate straxerit sine actionis amittit aut minuit. *Quale periculum maneat eos qui etiam sibi creditam vel relinquere nolunt vel strenue gubernare contempnunt Ca. xvi.*

Nec et hinc filia memorantes episcopus vos accepti penitent. qui sicut amiratores suum si probe amiserit illustrat: ita corruptore sui contempnat. Denique volentes etiam vobis creditam velut imperatores ei regende dimitte: atque ad aliquam solitudinem non tam studio quietis quam ipsius officii vana desperatione secedere: nulla res vobis alia erexit in melius mutare consilium: nisi quod veni estis periculum manus incurere. Cum si periculosum est naue inter fluctus caute non regere: quam periculosius est eam undis intumescentibus fluctuantem in tempestate relinquere. Ad quam sicut certius est non accedere: ita semel suscepta quoniam fluctuantis pelagi proietta formidine: ac spe pueniendi correpta usque in portum sine ulla metu iamtra perducere: que tamen vobis copioso placuisse adiunxi.

Idcirco etiā que velut nauis magna p̄ mare
mūdi hui⁹ enauigat. que diuersis tēptationū
fluctibus in hac vita q̄tūdatur. que imūdorū
spūm p̄secutorib⁹. velut q̄busdā procellosis fla
tib⁹ iactat in diuersa. que scandalorū tantib⁹
nodosis illidit. que velut aggere harenē gra
uantis tangitur. nō relinq̄da ē s̄ regenda. Que
sicut om̄s quo⁹ velit p̄ducit īsolūmes. guberna
toris vigilantiā gubernata. ita nō solū om̄s q̄
h̄t s̄ etiā ip̄m gubernatorē p̄det. sūmersa flucti
bus aut soluta. Vbi anym̄ q̄ etiā n̄ reliquē nec
regē possit puocat suggerēdo q̄ tā melius r̄gat exē

plo. Ca. xvii

Nratq̄ hui⁹ tēporis me p̄sequente p̄moti
grauiter ingemistis vos in eā necessi
tate fuisse p̄ductos. quā nec implere aliq̄
studio nec sine p̄no relinquere valeatis. arde
nde tū p̄no genitib⁹ vris ea qua vobis obstantis
sū cordis afflictione cōpassus. orando vos posse p̄
ficere quod nō possitis docendo suggerere. plusq̄
fideles catholicos bonis erēplis q̄ luculentis
verbis solere p̄ficere. eamq̄ ee sūmā p̄stāmq̄
doctrina quā quersano spūalis oñderet. nō q̄
tāms sermo iactitaret. Nec a vobis in die iudicij
verba q̄renda s̄ opa. nec facile p̄suaderi eēt pos
sibile. quod docet lingua si a lingua vita dissen
tiat. Illud aut̄ probari possibile est q̄ siue p̄di
ces siue nō p̄dices faciendo cōfirmas. et imitari
volentibus tū quādā delatatione ip̄ius possibili

tatis intulias, vos mea suggestione paululū delectati hoc protin' si me nō h' obliuio retulistis.

¶ parū valet exemplo agendo mōstrāc nisi etiā que

Esint credēda docēdo sacdos ostendat Ca. xviii
etiā si tota pferio in ope tm nō etiā i fide
cōsisteret. nec quid homo credidisset.
sed quid egisset in die iudim q̄reret.
quis erit tante arrogantie qui ecclesiastice dor
trine auctoritate neglecta de sua sibi iustitia
blandiat. ac tū nō solū sedm aplm oportet
nos formā prebere fidelib'. s' etiā eos ipos fi
deles q' nobis diuinitus instruendi q̄missi sunt.
instruere debeam' de prē. quō solus accipiat igē
nitus. de filio. quō sit d' ex ipō gemitus. de spū
scō quō ex prē ac filio pcedens. nec ingentus
possit dici nec gemitus. Quahiter ista tria vnū
sint. et hoc vnū nō diuidat. s' distinguat i tria.
quodmodū nec p'r nec spūs scs s' solus filius de
solo prē ineffabiliter natus. hōiem totū sine
vlla mutatione s'be sue suscepit. ac se deū et hō
mine verū p' virtutes passionesq' pbauerit
q̄phendi p'miserit. omni voluerit. terna die
resurrexerit. in celos hōiez assumptū de nobis sua
virtute leuauit. sue resurrectionis exēplo nobis
regnātis i se spem felicitate resurgendi prestauit.
membra sua nos fecit. nō credentib' sibi vel ase re
cedentib' suppliciu q̄minatus sit. et adherētibus
sibi regnu celeste promiserit. De virtute fidei quod eā
nō solū credē vel intelligē sed etiā lū opari p'tineat

Heretalia sacerdos *Capitulum xiv.*

nosse debet ut doceat. et populo credere possit et ea que docent intelligat. dicente scriptura. nisi credideritis non credite intelligetis. Unde datur intelligi quod non fides est intellectu sed ex fide intellectu existat. nec qui intelligit credat sed qui credit intelligat. et qui intellexerit bene agat. sicut alibi scriptum est. nolunt intelligere ut bene agant. Non dicit non potuit. sed nolunt intelligere. ut nichil aliud intelligere nolle deum quam nolle credere novimus. ac propter hoc ut bene agat quis intelligere sciat. et ut intelligat credat. Sed ut quia dicit apostolus. fides est auditu. auditus autem pro verbo christi. debet doctor etiam predicare quod audiat creditur. quod sine predicatione nullus erit auditus. eodem apostolo testante atque dicente. Quomodo audient sine predicante? Si ergo quilibet sine predicante non audit. sine auditu non credit. sine fide non intelligit. sine intellectu bene non agit. verbum fidei predicandum est. ut audiens credat. credens intelligat. et intelligens bonum opus perseveranter exerceat. Quomodo potentes uti libere voluntatis arbitrio. nec opera sine fide. nec fides sine operibus sola iustificat. Deo si corde credit. ad iustitiam. ore autem confessio fit ad salutem. Qui non crediderit non habenda fide. nec iustitiam cordis habere poterit nec salutem. *Et nichil potest*

Quod vero dicit apostolus. cedo non corrigant. *ex.* ut nos formam debeamus exhibere fidelibus.

14
quid valebit si is cui vel erhortandi bonos vel
castigandi malos cura commissa e. bn viuendo
se imitandu bonis erhibeat. et malos taceo
no corrigat. Ad hoc em nisi me fallat opinio
sre viuendu e sacerdoti. ne dca sua repugnabit
facis euacuet. ne si qd pdicat fieri debere non
faciat. aut si qd no facit pdicare psupferit. nichil
apud eos qui eius vita noue pfiat. qe ad hoc
e ente dei ppositus vt no solu viuendo bene a-
lios exemplo sue querfationis istituat. s etia
fiducialiter pditando. singulis ante oculos pta
sua tstituat. que pena maneat diuos que gla
obedientes ondat. Nullius salute desperando
cotepnat. aias emedari nolentiu s plangat.
imitatus aplm qui ait. vt lucea multos et hys
qui an pertauerunt. et no egerunt pmiam. Item.
Nis infirmat et ego no infirmor. quis scan-
dalizat et ego no vror. Quappter sciens q
si quibuslibet diuitibus aut potentib male
viuentib partat. aut faneat. eos perdat. siml
et pereat. Et debet sre viuere ppter exempla.
et docere ppter sue amminstratiois officiu. cert
q ei nichil sua iusticia suffragetur. de cuius
manu aia pereuntis em erigit. Qu qcuq ali-
us perierit que nulla docendi nartas manet
solus penas sui sceleris dabit. ille aut cui dis-
pensatio verbi commissa e. etiam si sre vi-
uat. et tn pdite viuentes argue aut erubef-
cat aut metuat. tu omib q eo tarente pe-

nerunt perit. Et quid ei p̄deat nō puniri suo. q̄
puniendo alieno p̄no. **M**entior nisi hoc dñs
p̄ ezechielem p̄pham s̄b cuiusdā terrore denū
tatioe loq̄t. dicens ad eū. Et tu fili hoīs specu
latozē dedi te domui isrl̄. **R**ec hoc tūseunter
debem⁹ audire q̄ sacerdote speculatozē appellat.
vt sicut speculatozē ē de loco ediciori p̄spicere.
et plus omnib⁹ q̄tēplari. ita debeat sacerdos ee
p̄positi s̄bimitate telior tūctis. ac maioris sc̄ie ha
bere gratiā p̄ quā possit sub se viuentes instruē.
Videam⁹ iam quid diuinus sermo cōtinet. **A**u
mquit ex ore meo sermone anūciabis eis ex me.
vt hoc dicat sacerdos q̄ ex diuina l̄ione didicit.
q̄ illi deus instrauerit. nō q̄ p̄sup̄de hūam
sensus inueniat. **A**nūciabis eis inquit ex me.
Ex me nō erte. verba mea loq̄ris. nō ē quo ex eis
tāq̄ de tuis inflexis. **E**x me inquit eis anūcia
bis. **S**ed anūciat q̄ audiam⁹. **S**i me dicente
ad ip̄m morte morieris. nō suis locutus vt se cus
todiat impius a via sua. ip̄e impius in impietate
sua moriet⁹ sanguē vero eius de manu tua re
q̄rā. **Q**uid potuit expressius. quid aptius dici.
Si impio inquit nō locutus fueris vt se custo
diat ab impietate sua et ip̄e pejerit. sangui
nē eius de manu tua req̄ram. **H**oc ē dicere.
Si p̄cā sua ei nō anūciaueris. si eū nō argueris
vt ab impietate sua cōuertat⁹ et uiuat. et qui nō
interpasti. et ip̄m qui te tacente peccauit. fla
mus p̄hemibus p̄dam. **Q**uis rogo tā sarei pec

toris. tam ferreus erit. quē sūa ista nō terreat.
 De tā alienus a fide q̄ istū nō tcedat. sentētie

Sluctuosa descriptio carnalium vuentium sūdatū Cū
 sed nos p̄ntibus delectati dū in hac vita xvi
 q̄moda m̄a et honores inq̄um. nō vt
 meliores sed vt ditiores. nec vt sanctiores
 s̄ vt honoratiores sim. reteris p̄cē festinam.
 nec gregē d̄m qui nobis pascendus tuendusq̄
 cōmissus est. s̄ m̄as voluptates d̄nātes et diu-
 nas et reterā blandimenta carnaliter cogita-
 mus. pastores dicit volum. nec tū ee cōtendi.
 officij n̄i vitam. labore. appetimus dignitate.
 imudorū spūū seras a grege dilatazando nō
 pellim. et qd̄ eis remanserit ip̄i cōsumim. p̄
 petantes diuites vel potentes nō solū nō ar-
 gum. s̄ etiā veneram. ne nobis aut mune-
 ra solita offensi nō dirigant. aut obsequia de-
 siderata subducant. ac simuneribus eoz et ob-
 sequijs capti vmmo p̄ her illis addicti. loqui eis
 de p̄cō suo aut de futuro iudicio formidamus.
 et ideo minaciter supbia m̄am diuin. sermo cō-
 tūdit. s̄ et auditus nichil vnde p̄ficiam. ad-
 mittit. q̄ p̄ntis vite capti dulcedine que pena
 negligētie n̄re maneat t̄ternū nolimus
 cogitare. In pastores ergo ista dicit. de quoz
 nobis m̄am appellatione blandim. Hec di-
 cit d̄ns deus. De pastoribus isrl. qui pascē-
 bant semetip̄os. Nōmie greges pascunt a
 pastoribus. Hec comedebatis et lamis coope-

crebamm. qd' crassa erant occidebatis. gregē autē
meū nō pascēbatis. Qd' infirmū erat nō soli-
dastis. et qd' egrotū nō sanastis. Qd' fractū
nō alligastis. et qd' abiectū nō reduristis. Qd'
perierat nō questistis. s; cū austeritate impera-
batis eis et cū potentia. Et disperse sunt oues
gregis mei eo q' nō ēet pastor. et facti sunt in
deuorandem omnī bestiarū agri. Et paulo post.
Propterea pastores audite verbū dñi. Quis ego
dicit dñs deus. q' p' eo qd' facti sunt greges mei
in rapina et oues mee in deuorationē omnī bes-
tiarū agri eo q' nō ēet pastor. neq' em' quiesce-
rūt pastores gregē meū. s; pascēbat pastores
semper. et greges meos nō pascēbat. Pro-
pterea pastores audite verbū dñi. Hec dicit
dñs deus. Ecce ego ipse sup' pastores. requā
gregē meū de manu eorū. et cessare eos fa-
ciā ut ultra nō pascant gregē. nec pascant
amphius pastores semper. Qd' ad hec nō
intendat. Qd' ista sine intollerabili metu fu-
ture exanimatōis accipiat. nisi qui aut non
intelligit. aut futurū nō credit. Sed omnia q'
deus obseruari uoluit. tam apte posuit. et
ita sui nominē auctē firmavit. ut ea facilius
qd' dictū quāp nefas ē atempnam. q' nos nō
intelligē uel nō credere tam apta et diuina
fingam. Quā audim' hec dicit dñs deus. qd'
futurū ēē nō credit q' dicit dñs. nisi qui de deo
nō credit. Qd' autē dicit de pastoribus istud.

ve pro maledicto pom. et pastoris nomine
 nos significari quis nō intelligat. nisi qui fu-
 turo nō cogitat. Greges dñi pascentes pas-
 tores fci suscipim⁹. et nosipos pascim⁹ qm̄ nō
 gregu utilitate pspicim⁹. s. quis foueat et au-
 geat nr̄as voluptates attendim⁹. **T**ar et lanas
 om̄i xp̄i oblationib⁹ cotidianis ac decimis si-
 deliū gaudentes accipim⁹. et tunc pascendo
 nō gregu ac reficiendor. a. s. bus puer so ordi-
 ne volum⁹ pasci deponim⁹. **N**on sanam⁹ sp̄ua-
 li p̄silio p̄cū iherimū. nō sacerdotali ore consoli-
 dam⁹ aut reficim⁹ diuersis tribulationibus fac-
 tū. **N**ō ad viā salutis reuocam⁹ errorem. nō re-
 quimus sollicitudine pastoralis veme despera-
 tione iam p̄ditū. **A**d hoc tñ potentes effem-
 ut nobis in subiectos diuisione tyrannā vende-
 rem⁹. nō ut affictos q̄ra violentiā potentū
 qui in eos feruū more feruūt defendam⁹. **I**nde
 est q̄ tanta potentib⁹ hui⁹ mūdi q̄ a nobis q̄-
 peius est. nōnulli grauit̄ fatigati depere-
 unt. quos se de manu nr̄a dñs resistitū terri-
 biliter cōminat⁹ dicens. **R**equiam oues meas
 de manu pastorū et cessare eos facia vt ultra
 nō pascant. **Q**uod q̄ ē aliud. q̄ pastores qui
 semipos nō greges meos pasciunt. sublimitate
 sue dignitatis erpellam. et inter rephos q̄ ho-
 noze suū noluerunt custodire p̄tiam. **H**orū et
 hys filia cōsideratiōe p̄teritus timor et tremor
 venerūt sup me. et cōtererūt me p̄torū meor

tenebre. Et dicit quis dabit michi pennas sicut
colube. et volabo et requiescā. Et hoc ē totū
ppter quod impietate mee ac futuri finis recor-
datus ingenium. et sartina epātus mei de-
posita volui elongare fugiens et maneres
in solitudine. vt ibi expectare deū qui sal-
uum me faceret a pusillanimitate mea. et ab in-
tollerabiliū michi sollicitudinū tempestate.

*Qsdm sermone pphiam in lpa sua pueri qui facit
dicit in cepatione dicit in omni vobis puaia voluisti totū*

Capitulum xxii

Hec ego tunc sic in quā. Ista inuidiosis
questibus iactas. et in suggillatione po-
tificiū. vel certe ipius pontificatus exaggeras.
q̄ nō vbi ista legisti quibus rationabiliter per-
moueris. ibi et illa sunt que a vobis p̄termissa
breuiter in eruditione officij sacerdotalis at-
tingam. post illa verba quibus negligētū
sacerdotū finis ostendit. de pontifice officū
suū curante. sic p̄phā loquit. Si aut̄ anūcia-
te te ad impium vt a vno finis tōuertat. nō fuit
tōuersus a via sua. ip̄e impius in impietate
sua moriet̄ et tu aīam tuā liberaasti. Sic certe
satis euidenter ostendit. q̄ siue p̄ficiant siue nō
p̄ficiant auditores. tate eis nō debeat sacer-
dos. nec ideo rei sint si forte eorū verba p̄pli nō
audiūt vel audita cōtempnūt. s̄ si ab eis corrigē-
dis absint. q̄ si nec exemplo vite p̄positorū suorū
nec verbo doctrine p̄pli cōtumaces emendati

sibi

appaunt. ipi sae causa pdicoms exsūt. et doc-
 tores suos quozū exempla simul et verba de-
 spiciūt inuoluere criminib' oīno suis nō pote-
 rint. Ad idem appha euidētius alio loco p se
 quitur dicens. Speculator tū viderit gladiū
 vementē sup terra. et tetineat bucina et anū-
 nauerit ipso. audiens at q'sq's est ille sonū bu-
 cine. nō se obseruauerit. veneritq' gladius et
 pulerit eū. sanguis ipius sup caput eius erit.
 Sonū bucine audit et nō se obseruauit. sanguis
 eius in ipō erit. Si at tustodierit se. aiām suā
 saluabit. **H**ic quoq' quid agere debeat. qui fun-
 git speculatoris officio. diuin' sermo satis ondit.
 vt qn viderit vementē gladiū sup terrā nā salu-
 tet dei sup pccōres opibus terrenis deditos oīno
 nō taceat. atq' eis q' diu inheferunt iniquitatibus
 suis impendere diuine indignationis iteritū de-
 nūciare nō desinat. si clare ac publice arguat. q'
 hoc bucine nomen insinuat. vt se a suis criminib'
 emendātes supplicii future dampnatiois effugiāt.
 Ad si torripiente et iram futurā que cōtemp-
 ribus iam immet nūtiante hoies terram despi-
 ciunt. sanguis eozū in ipis erit. et sacerdos qui eis
 pccā sua nō tatiuit. pene que eos respicitat pti-
 ceptō ee nō poterit. **Q' sacerdotes qui etiā aliter**
pnt tā simpth docē debeat ut oīs eos itelligat

N et vero
 et rusa

ca. xxiii
 se p impericiam pontifer
 bi t. quasi ppterca dorē non

valeat. q̄ ei sufficiens ac luculentus sermo nō sup-
petat. q̄ nō alia nulla alia sacerdotis doctrina de-
bet eē q̄ vita. satisq̄ auditores possint p̄fiteri.
si a doctorib⁹ suis q̄ vident sp̄ualiter fieri. hoc sibi
etia simpliciter audiant p̄dicari. dicente ap̄lo. et
si imperitus sū sermone. s̄ nō scia. **V**nde datur
intelligi. q̄ nō se debeat em̄e doctor de accurati
sermonis ostentatōe iactare. ne videat̄ nō edifi-
tare etiam velle. s̄ magis se q̄ntē sit eruditōis
ostendē. **R**ō igit̄ in verborū splendore. s̄ in op̄m
virtute. totā p̄dicandi fiduciā ponat. nō vocibus
delectetia acclamantis sibi. s̄ fletibus. nec plau-
su a p̄lo studeat expectare. s̄ gemitū. **N**or s̄
tialiter doctōe etia s̄ctus elaboret. quo fiant qui
audiūt eū sanis disputatōib⁹ meliores. nō vana
assentatione fautores. lacrimas quas vult a suis
auditorib⁹ fundi. p̄ntus ip̄e fundat et sic eos
cōpunctione sin cordis atendat. **T**am simplex et
aptus etiam si minus latin⁹ sit. disciplinat⁹ tū
et ḡnis sermo debet eē pontificis. vt ab intelligen-
tia sui nullos q̄nis impitos erudat. s̄ in oīm
audientū pectus tū quada delectatōe descendat.

Quī sit int̄ doctōes qui etiam simpliciter doctōes edificant
et eos qui de gloria sua luculentis & omnib⁹ iactat. xxiiii

D Enīq̄ alia ratio est declamatoris. et alia
debet eē doctoris. **I**lli elucubrante decla-
mationis pōpam totis fatūdie sue vi-
ribus cōcipiscūt. isti sobrio vsitatoq̄ sermōe
ip̄i gloriā querūt. **I**lli rebus inamb⁹ p̄iosa

verborū induit ornamenta. et isti veracib⁹ sentē
 tijs ornant. et tūmūtant verba simplicia. Illi
 affectant sensuū suozū deformitate tamq̄ qu
 dā velanne falezati sermōnis abscondē. Isti elo
 quoz suozū rusticitate student p̄nosīs t̄is ve # sensibus
 nustare. Illi totā laudē suā in favore vulgi.
 isti in virtute dei q̄stitūit. Illi plausibilitē
 ditūt et nichil auditorib⁹ suis declamādo p̄spi
 tiunt. isti vsitatis sermōibus docent et imita
 tores suos institunt. p̄orōnē suā nulla fura
 te rōpositōis affectatōne corrupūt.

*Quales esse debeat sacerdotes qui volūt fieri vite
 contemplatiue principes. Cap. xxy.*

Quo circa si sacerdotes s̄i nō quales illi sūt
 quos iudicandos atq̄ dampnandos cō
 munitio diuina p̄nūnat. s̄ quales aplīca doc
 trina cōmendat. multos ad deū s̄c viuendo et
 pdicando cōuertant. si nichil et impio s̄ omnia
 huiliter agant. at se cōmunes eis quib⁹ sūt p̄o
 siti studio s̄c dilectōnis exhibeant. si iſtūta
 tes carnaliter viuentiū fr̄m tū verborū salubri
 um meditantiūbus curent. mō quos iurabiles
 iudicant patie virtute sustineant. si morib⁹ ac
 pdicacōib⁹ suis nō suā s̄ xpi glām querat. nec
 verba nec s̄c̄a sua in p̄tū fauozū cōsiliandi in
 ferabiliter pdant. s̄ q̄qd sibi sacerdotaliter vi
 uentibus atq̄ docentib⁹ honoris impedit deo
 semp ascribant. Si nō inflent officiosū occur
 rentū salutatōib⁹ s̄ gūent. nec honorari se sed one

uerari fauentiū sibi laudib⁹ credant. **D**ico sole-
tur affictos. pascant egenos. vestiant nudos
redimat captiuos. suscipiant peregrinos. si ex-
tantib⁹ viam salutis ostendant. desperatis spem
veme ~~co~~ coseq⁹ de punitant. auertentes ipellat.
remozantes attendant. et quod ad officiu pti-
net cōstanter exerceant. **Q**uis sic erit alien⁹
a fide vt dubitet tales cōtemplatiue virtutis
expticipes. quoz exemplo simul et verbo plu-
res sūt regnorū celestiu inheredes. **I**sti sunt
ministri verbi. adiutores dei. oracula sū spūs.
Ptales placat⁹ deus p̄lo. p̄lius misruit⁹ deo.
Isti sunt ap̄lorū d̄m̄p sūte ssores. qui etias
quas illi edidit mimbilibus fundauerūt. mi-
rabiliter ap̄liis p̄diti virtutib⁹ regūt. qui fidē
catholica aut disputacōibus. aut si ita necessi-
tas postat mebrozū suor latezate defendūt. p
qua totis visceribus remenda. amissis faculta-
tibus suis. etiā mori parati sunt. fideiū catho-
licoz virtutib⁹ cresunt. qui p̄ eos deo auctore
p̄ficiūt. et deo suo inseparabiliter adherentes in
quo sibi credūt solida. ac p̄mansura bona repo-
sita. mundi hui⁹ gaudia fugitiua fastidiunt.
Hactenus sup̄ caplis tribus sermone lacrimose
disputacōis pluritate p̄durim⁹. in quo que eet
cōtemplatiue vite p̄actas. que differentia ei⁹
et ip̄ius actiue. et qualiter cōtemplatiue virtu-
tis sacerdotes fieri p̄cipies possint. sufficient
vt ep̄moz ostendim⁹. **I**deo hui⁹ tandem libro

termina dantes. in scdo voluit alia tria capla deo
conatu nrm vrb orationib' adiuuante tracta-
binus. vt in tertio libro de reliquis quatuor q'
bus vna or' virtutu' distacunda totinet rō disse-
ramus. *Explicit liber p'm' Capla scdi libri*

acqz

Dactua vita sapim p' d' p' diuersitate
pentanū. alij portandi sunt. alij castiga-
di. De laude scōru' sacerdotū. De testimonijs
aplicis vel de expositōe eor'. Obiectio quare
sacerdotes sū quor' cura ē pdite viuentes argu-
ere filatores religionis equanimiter ferant.
Rursio vbi ondit' quib' erigentib' causis
quoruda' infirmitas blande tractat'. De illi
pā aliena impacienter accusant. qui sua non
cogitant. Qntū remediū sit confessio pādō.
et quale mereat'. occultatio dolosa suppliū.

De inique et nō simpliciter arguentes vāni
sūt ac diuino iudicio codempnādi. De sacer-
dotes nichil apriū hēc debeant. et etiā faculta-
tes tamq' cōmunes utpote deo tōnē reddituri
suscipiant. Cū quo dampno aīe sue ab etiā
que debet paupes. atxiuit illi qui sibi de suo
sufficiunt. Qui sūt etiā qui cū p'fō aīe sue
opibus sustentant' etiā. Nō facere debeat
clera quoz infirmitas nō potest sua contempnē.

patē

Que sūt vera gaudia vel vere diuitie et
quō impedimenti afferant bona p'ncia amatori-
bus futurorū. Qualiter intelligat' qd'
dicit apls. qui in sacario opant' que de sacario

sunt edant et cetera. **D**e cupiditate qua
liter eis quos semel inuaserit dicitur. **D**e deu
perfectius illi possideant q̄ terrenis possessorib⁹
et corde renūciat. **D**e nichil p̄ficiant q̄
abstinentes a cibis. vitis seruiūt: nec p̄fit
illis facultates abire. qui suas voluntates
faciunt. **Q**uia bona primus homo absti
nētie bonū negligendo p̄didit. **D**e p̄o
primi hominis et de malis que illi p̄nitentem
des iudicāte scuta sunt. **D**e omnia bona
que in adam corrupti p̄didim⁹ in xp̄o repara
ti recipimus. **Q**ualiter viuere debeat
q̄ xpm̄ imitari desiderat. **Q**ua tēperantia
viri debeant q̄ se a voluptate delectabilū imode
rataq̄ p̄cepto ciborū omnium atq̄ a vinū imo
derato usu capiunt abstinere. **D**e vtentes
carnib⁹ carnis copia polluat nō natia.
Quā vtile sit ieiunio vel abstinentie aduēnē
tū tacitate p̄lerūq̄ p̄ferre. **Incipit liber secundus**

de vita actiua. Capitulum primū

Quoniam in superiori libro rōne q̄templati
ue vite op̄lerus p̄ vniuersis quas
dñs donare dignabitur de actuali
vita sicut p̄missi disputare cōstitim⁹.
Quap̄pter qd̄ in p̄fatione primi
voluminis feci. hic quoq̄ officij mei nātate pau
tis aperio. q̄ si potuissē sine obic̄ nota qd̄
inbebatis abstinere nūq̄ me p̄prie voluntatis in
stinctu cōmitterem obtrectator malivolo denti

carpendū. q̄ nolentes aduertere q̄ inuitus her
 scribenda suscepim. totū q̄ ē v̄re iustionis
 applicaturi sunt forte v̄no v̄antatis. maxime
 si de rebus talib⁹ locuturus quib⁹ curiaistorū
 pene om̄i cōuersatio tenenda describit. cū aliqd
 forte tale posuero. q̄ seculariter viuentiū mentes
 offendat. **I**t cū in descriptione em̄asice vite
 mores suos quos nesciū magis q̄ emendari
 volūt. viderint publicari. in me tamq̄ suozū
 actū p̄ditore carnaliter cōmoti ~~est~~ desinat.
 atq̄ ea que fuerint deo donante plata. et si v̄
 nabiliter dicta p̄iudicent. a me tū dici nō debuis
 se cōtendant. **S**icq̄ aut materia disputatiōis
 aut p̄sonā disputantis irideant. **H**ec quo
 mens sana iūpabiliter amplius obie factū
 debet appetere. q̄ vitare iniuste obtentatiōis
 obp̄briū leuius reddi me quam reprehendēti
 dicta mea iudicio. q̄ p̄tmanis iōbie subiacē
 p̄iulo. **H**inc sciturus q̄ vos michi p̄ficien
 di facultatē precib⁹ impetretis a dño qui ius
 sistis vt loq̄er et p̄sup̄coem meā apud eos q̄
 me iudicaturi sunt excusetis. opus susceptū
 vobis orantib⁹ adiuuandus expediat. **H**ec p̄us
 q̄ membratim singula que p̄posuistis exsolua
 vniuersaliter de ip̄a re que in hoc libello trat
 tanda est. pauca michi video eē dicenda. q̄b⁹
 euidenter appareat qua rōe michi sumenseri
 posse p̄fatus sū ab eis q̄ magis quis dicat q̄
 q̄ dicat attendūt. **H**ec rōne ditor. s̄ dīginta

tem dicentiu praua exammatoe discutunt.
et qd' fatē aut fieri nolunt. diu quoq; sibi fasti
diunt. **P**aratiōres aliqd' doctine etiā qd' scire
cupuit ignorare. q̄ a p̄sona inferiori cognoscē.
nū veritas vnderiq; claruerit nō sit ingenio
huāno deputanda s; deo. nec aliquoz debeat
credi s; oīm. q̄ p̄ se talis ac tanta ē vt nō tūt
solū magna si eā magni docuerint. s; potius
ipā magnos faciat eos. a quibus doceri vel
disci potuerit. **V**oluntis itaq; vobis pprietate
vite actualis expom. vt vos nū vris scdm ipām
vuisse semp et viuē pbaretis. nō vt qualiter
vobis eet viuendū meis disputatōib; discretis.
Siquide cōuersatio religiosa actualis vita est.
que docet quō p̄positi sub se regant viuētes et
diligant. ac nō min; de eoz q̄ de sua salute sol
liciti. qd' eis expedire sciunt. p̄na m̄a seu tu
rapuideant. et qualiter p̄posito suo subiecti tāq;
capiti mēbra deseruiant. ac p̄cepta eius velut
impiū dei. sumo amore custodiant. eē hor sc̄m.
hor sibi salubre ac nūmū iudicantes. qd' rēd̄i
suo placuerit. qd' nō eis in p̄ncie sui arrogācia
mentis viciose dūtauerit. **I**deoz obediēte ac
patie virtute fundati. maiorū suorū nō discuti
ant cōstituta s; faciant. et que rigor erigit dis
cipline vt seueiter arguant; acceptā correptio
nē magnanimiter ferant; nec motib; eoz a q;
bus fuerint obiurgati. s; suis negligencijs qd'
castigant; ascribant. **S**ives quoq; suos plebeios

at nobiles diuites et potentes qualiter tractae
 et regere debeant sacerdotes. huius libelli se-
 ries continebit. Que ego sicut sepe iam diri-
 scribere no audeo. si vobis negare aliquid po-
 tuisse. Sed iam capla ipa differenda ponam.
 Quaesitis igit vtru equimite sustinendi sint
 diuina prepta saltantes. an pro mo pcc debeant
 emastita seueritate coargui. *Qz pro diuersitate per-*
tantiu alii portadi sut alii castigandi
Caplm scdm

S vna ego ome egritudine menau labo-
 rarent. at paribus aioru moribus af-
 fecti nichil abmuit discreparent. aut
 sustineri nate e aut argui. *Quz at ppterca alii*
portandi sut alii castigandi. qz pro diuersitate per-
tantiu. modus quoqz diuersus est preptoru. Et
vtqz pccs ita dissimilia sunt adhibenda reme-
dia. sicut ex dissimilibus causis veniunt ipa pcc.
 Plerosqz peccandi cosuetudo delectat. alios ad
 peccandu occasio aliam lucra tpalis mutat. fa-
 gilitas nonullos inclinat. Quosda ignoracia
 boni facit nescire qz peccant. et impedit mali dul-
 cedo ne correpti aliqui sapiant qd ignorant. Taceo
 de illis quos aliena delicta quibz consentiunt detolo-
 rant. Illos ena ptermitto qui cupientes addipsi
 qd diligunt. vel refugientes pati qd metuunt. aut
 fide catholica pdut. aut mendaciu pstantia veri-
 tatis adiunt. *Illud dico. qd nesciat aliter hoies*
cogitaco subiecta. aliter diffinico delinquere

aliter sermone. aliter ope. aliter ueritate. aliter uoluntate peccare. **I**n igitur tam multiplicibus ac multum ab invicem distantibus modis homines peccent. quis non intelligat unum eis non posse utique mederi. quorum tam diuersi sunt morbi. **E**t ideo dupliciter quidem fragilitas humana dei precepta contempnit. aut faciendo quod uoluit. aut non faciendo quod iussit. **S**ed quoniam non solum ex illis causis quas commemoravi. sed etiam ex alijs quas non commemoravi in preceptis suis deum contempnit. qui eius precepta non faciunt. sic debent omnino modo docendo. modo exhortando. modo sustinendo. modo irrepando curari. ut sub ope christi nullius salus in hac uita desperari debeat. **I**am ut si satis apparuit. quod diuina precepta calcantes. non solum portandi sunt. sed etiam castigandi a quibus id fiat. qui uel quo ordine et quod diu curandi sunt qui curantur. adiuuantibus me orationibus uel tribus. debes declarare. *De laude sanctorum sacerdotum*

Capitulum tertium

Hinc fide meus sermo uelut humana conjectura non habeat. et esset dum ei parum creditur. perdat. ea que adiuuante domino demonstrare consistit. uera esse diuino testimonio conabor ostendere. si plus pauca de laude uerorum sacerdotum qui sunt etiam in gentibus protuleris. **I**psis enim apertis animarum curandarum sollicitudo commissa est. qui pondus populi sibi commissi uiriliter sustinentes pro patris omnium uelut pro suis infatigabiliter supplicat deo. ac uelut quidam aaron incensum contriti cordis et humiliati spiritus

offerentes quo placat' deus. auertunt nam
 future aduersionis a p'plo. qui p' gram dei
 s'nt diuine uoluntatis iudicis etiam xpi. post
 aplos xpi etiam fudatores. fideles p'li duces.
 ueritatis assertores. prauae doctrine hostes.
 oibus bonis amabiles. et male sibi conscis e-
 tiam ipso visu terribiles. uindictes oppressoru.
 p'ces in fide catholica regnatores. p'dicatores te-
 lestiu. p'mpilares inuisibiliu phozu. exempla
 bonoz opm. documenta uirtutu et forma fi-
 deliu. **I**pi sunt deus etie. in quib' ap'ius fid-
 get etia. **I**pi uolupte firmissie quib' in xpo fu-
 datis imit' omis militudo credentiu. **I**pi uue-
 nitatis eterne. p' quos omis qui credunt ingredi-
 unt' ad xpm. **I**pi ianitores quib' clauces fut-
 date regni celoz. **I**pi etia dispensatores regie
 dom'. quoz arbitrio in aula regis etermi diui-
 dit' gradus et officia singuloz. **H**ii sunt qui
 no ambiendo s' spualiter uiuendo sacerdotiu
 meuerunt. quip no fauoris huam suffragio.
 s' diuino munere sublimati nichil sibi de p'stan-
 na sui principatus applaudunt. quos no inflat
 honor acceptus. s' exerceat labor impositus. q'
 no excellencia sua cogitant p'uecti. s' fortina.
 nec glant' de officij dignitate. s' sudant potius
 constituti sub onere. **T**ales em scriptura diui-
 na speculatores appellat. qui speculant' actus
 om. et qualiter unusq'sq' cu suis in domo. q'
 lites i trinitate cu nubus uiuat. intentione

religiose curisitatibus explorant. Quos bonos
probauerunt honorando confirmant. quos dephen-
derunt viciosos arguendo emendant. aut si emen-
dari noluerunt. eximite portant. habitum vber-
rimū fructū aut de sua discretione siccepti
preferunt. aut de sua patria etiā si illi quos sus-
tinent emendari noluerunt. *De testimoniis apostolicis*

vel de expositione eorum. Caplin quartū

Sed iam diuina testimonia sicut pmissi-
m⁹ preferam⁹. In actibus apostolorū paul⁹
sacerdotibus dicit. Ecce ego scio quod amplius nō
videbitis faciē meā vos omēs inter quos abu-
lam p̄dicans regnū ihū xpī. Ideoq̄ cōtestor
vos hodierna die quod mūdus sū ab om̄i sang-
uine. Nō em̄ subterfugi. quo min⁹ anūciare
vobis omē cōsiliū dei. Attendite vobis et vni-
uerso gregi in quo vos sp̄s sc̄s posuit ep̄os. re-
gere etiā dei quā acquisiuit sibi sanguine
suo. Regnū inquit dei inter vos abulans p̄di-
cam. vt me alienū ab om̄i p̄dicōe seruare. qui
verbo doctrine salutaris audito. nichil p̄mouē
ad salutē. Regnū dei p̄dicat. qui de futura vi-
ta quā nō h̄t finē. de cōtemplacōe diuina que nō
h̄t fastidiosa sanietatē. de sc̄orū b̄titudine que
nō h̄t defectioem. de angelorū similitudinē quęquāda
p̄dicare nō cessat. ita vt si ad hec ineffabilia
bona qui audiūt puocari noluerint. absolu-
tus sit ille qui eis p̄dicando nō tacuit. Quod
em̄ securus adiungit. nō em̄ subterfugi quo

nūc annūciatē vobis omne cōsiliū dei. qđ aliud
 fant intelligi. nisi vt etiā factus doctor dis-
 positōes dei qđ cōsiliū dei vocat apłus. eis qđ ^{no}
 docet apłiat. **A**płit ergo dispositōis diuine cō-
 siliū. qñ docet vt p̄s pietatē suis filiis
 impendēdo. ea mereant a dño qđ e om̄ p̄-
Or filiū honorē debitū p̄ibus suis exhibeat
 nō ex hereditatis metu deterriti. s̄ future re-
 muneratōis desiderio puorati. **N**ā p̄ceptū
 dei tam p̄s filios diligendo. qđ filiū honori-
 ficentia suis exhibendo p̄ibus cōplent. qui
 vtrūq; iussit vt faceret. **E**t mariti fidē cōiuga-
 lis thori suis vrozibus seruent. vt vrozēs ma-
 ritos suos nō studio forme lenocinātis adhi-
 bito. aut accuratōe vestīū diuersarū. s̄ ḡuitate
 morū delectent et opm̄ s̄ntate. **E**t dñi seruos
 velut eozū in xp̄o cōserui misericorditer trat-
 tent. et serui dñis ita ex corde deseruiant. vt
 volūtate nō solū dñorū suorū. s̄ etiā dei hoc
 ipm̄ iubentis efficiant. **E**t inter se ciues cū
 nimb⁹. cū amicis amici. cū parentib⁹ p̄arētes
 verā cōcordiā teneant. **E**t in nullo negotio
 callida fraude alter alterū decipiat. aut ne in
 cōtractu fidē quā sibi seruari aliq̄s cupit.
 ipē corripat. **H**is et talibus sacerdotes annū-
 at p̄dicando. et obediēdo. p̄ls accipit dei cō-
 siliū. sine quo nō p̄uenit ad regnū. in quo so-
 lo ererutores diuinū cōsiliū p̄ncipes deo auctōe
 futuri s̄nt celestīū p̄mior. **D**em̄de qđ dicit

verborū induit ornamenta. et isti veracib⁹ sen-
tentis ornant et quincant verba simplia. Illi
~~afficiunt sensum suorum deformitate ta~~
aplo attendite vobis vniuerso gregi in quo
vos sps scs posuit epōs rege etiam dei quā
acipiunt sibi sanguine suo. quis nō videat
p̄tunc sacerdotes sibi attendit. qm̄ scē viuē-
do ac volūtate dei fiducialiter p̄dicando emē
dei p̄ficiūt. vt eis iam graue nō sit ifirmos
emē sustine. p̄ q̄bus redimendis se dignat⁹ ē
morti vite auctor offerre. **¶** Sed et ipi q̄ doret⁹
vt sapiant. qui m̄cepant⁹ vt salte obuiant
p̄ficiant. q̄ sustinent⁹ vt de suis aliqui criminib⁹
erubescant. et gaudiū doctoribus suis quoz
paria blande tractant. de utilitate sue correc-
tionis exhibeant. et ipi in qua libenter audi-
ant quid eis aplico ore diuin⁹ sermo p̄cipiat.
¶ Obedite inq̄t p̄positis vris et subiecti estote
eis. ipi em̄ p̄uigilant qm̄ rationē p̄ aīab⁹ ves-
tris reddituri. vt tū gaudio hoc faciat et no-
gements. hoc em̄ expedit vobis. **¶** Ergo doc-
torib⁹ suis debent obedire q̄ audiūt. atq̄ eis
tū reuerentia subici. **¶** Qd̄ faciūt illi qui casti-
gati libenter accipiunt nec m̄cepantibus
contradiūt. **¶** Qd̄ vero ait. ipi em̄ p̄uigilant
quasi roēm reddituri p̄ aīab⁹ vris. sacerdo-
tale cura p̄ pplō sibi comisso satis ondit. qui
tam in suis actibus q̄ in p̄dicatoib⁹ vigila-
tes. solliate antiqui hostis rimant⁹ insidias.

ne q̄ velut dormiens lupus pastore diabolus
 astuta fraude surripiat. et in dampnū pasto-
 ris abreptū. senū vsq; ad sup̄bia sempiterna
 p̄durat. **V**en̄ q̄ et h̄ns qui arguunt aliqui
 se obediētes emendat. aliq̄ in sua p̄uersita-
 te p̄durant. ideo de sacerdotib; ait. vt cū gau-
 dio hoc faciant et nō gementes. **C**ū gaudio
 sacerdotes arguunt qm̄ correpti p̄ficiūt. et t̄s-
 tes hoc faciūt. qm̄ se nichil p̄ficē in suis cōtep-
 torib; ingemiscūt. **A**c si hoc dicit illis expedire
 vt cū gaudio nō gementes. eos inc̄pet sacer-
 dotes. qui doctores suos sua correptione letificat.
 et eorū gaudia inc̄mento sui p̄fectus amittu-
 lant.

Obiectio q̄re sacerdotes sc̄i quoz cura est
 p̄dicte viuētes argue. filios religionis
 equanimiter ferant. **C**ap̄lm̄ quātū

N **S**cdū sermone de sacerdotibus sc̄is vnde
 dicit̄ plura tonabat impleuera. cū esse
 quida ad me de vris ingressus. quis dictare
 curiosius interrogat. **C**ui cū recitari fecissem.
 om̄s inq̄t ep̄os tales eē debere quales tuus
 sermo descripsit et n̄ eē plures apud nos ple-
 banos opibus b̄tos. quaha veraciter p̄dicasti.
 dubiū non est. **S**ed cū eorū officii p̄bet̄ p̄m̄e.
 vt inquietos sacerdotali auctoritate corripiant.
 rudes doceant. q̄traditētes sane doctrine redar-
 gnant. quid ē q̄re nō in om̄s her eorū cura por-
 rigit̄. cur nō et alios filii auct̄e corripiant.
 castigent. corrigant. **A**lios dico. q̄ velut cōsi

et prorsus moribus nichil abiciunt. non mente
mutati. sed veste. nec actu. sed habitu. Hys autem quod
fermos tamen non opere seculo renunciasse contenti. seclari
viviunt. et vitia sua manum professione vite in melioribus
abscondunt. et religionis ymaginariae nomine pal-
liati. opinionem virtutis pro virtute suscipiunt. por-
tant magna nec fatiunt. accusant vitia nec de-
ponunt. publice sibi displicite simulant quod occulte
committunt. Magni student videri nec fieri.
laudant eos. quos cupiunt perditione laudari.
veniant. ut vultus sui pallorem permissis laudi-
bus vendant. Ad reprehendendum permissi. se autem
non patiuntur a quibuslibet vel temere reprehendi.
Ad faciem publicam paciam fingunt. et non in au-
ritudine vitium abscondunt. Ad notandum pati-
tum notandi tempus inveniunt. Quorum actuum
negligentes sunt. aliorum perniciosa libertate censorum.
Impudenter se assonant virginibus sacris ac vi-
duis. quibus tanto agglutinant affectum. ut faci-
lius ab eorum quod dicitur quoque nefas est. quam ab eorum
conione discedant. Qui et si cum illis forte non per-
tant. tamen male suspitionis de se perbendo materia.
vita sua maculis sinistre apertis infamat. Ca-
reo de illis qui tumidante lapsa mundi corporis mo-
tu. defluentibus in talis vestimentis incedant.
et vagis latex fleribus quodammodo fluctuantes.
aeris dissolutione vestigiis sinuosa mobilitate
nutantibus perducunt. Illos quis ferat. qui ad
umbratae perpendentes honestatis ymaginem

ad hoc pupilloz et viduarum causas velud tuen-
das simulata pietate suscipiunt. ut ex faul-
tates sine admittant. et diuites et pauperibus
fieri. vel et diuitibus ditiora tenere. tenui pue-
ris accumulent. ut cum fuerint. rudante pri-
mo sumptuosiores effici. amq. materiam volup-
tatis gule sue deficiat. **H**os ergo tales que no-
cunt. qui arguendi pietatem diuitis. antepe-
runt. **N**o verentur ne forte tu tam flagitiose vi-
uentibus parcat. videntur pbari qd. faciunt. **N**o
prios etiam ad officium clericali admittunt. et
pnefas qd. p. cau. sit. q. tales dissimulata scie-
ntate no. incipiunt. insimul et honorant.

Responso ubi ostenditur quibus causis exigentibus

quorundam infirmitatis vltate tractetur. Caplin

sexto

Ergo si mo. reuolus inq. qd. de suis sacerdo-
tibus fuerit disputatu. sufficiens antepi-
ti responsa. **E**rit quippe doctoribus sicut sup-
iam dirim. censuras. debet ut arguant. et
p. au. ut emendari nolentes fortiter feriat. ap. lio
satisfacientes inq. qui thimotheo p. p. dicit.
Argue obsecra. in omni p. au. et doctura.
Quasi diceret. **A**rgue coequales. obsecra. semo-
res. inrepa. iuniores. **S**ed p. terea addidit in
omni p. au. et doctura. q. leniter castigat. re-
uerentia. adhibet castiganti. a. s. tate. aut in
nec inreparabilis offensus. nec inreparabilis recipi-
net ne salute. **U**t alio loco idem ap. lio. dicit.
Vos qui firmiores estis. inbecillitate infirmoz

sustinet. Sustinet ergo cōmunitē ut infirmos
quos emendare nō potuerunt castigatos.
p̄inde p̄ner oburgari oēs expedit nec bla
de tractari. tunc s̄i sacerdotes atq̄ discer
nunt. q̄s debeat temperata seueritate torripe
re. et quos sacerdotali magnanimitate portare.
Et idē om̄ quos p̄ gr̄ā dei curant. nō vo
luntati s̄ utilitati p̄spiciunt. Dem̄ alios hono
rari de formiter abientes. q̄bus nō expedire
nouerūt. nō vicio alicuius iudicē. s̄ aliter pru
dentie cōsilio p̄mittūt. et alios latere
cupientes honorant. ut eis aditū ad maio
res p̄fectus apiant. eos vero quos p̄bat
interparos posse pati castigant. et ip̄antes
oburgatos ut languidos palpant. Non
eis adulando p̄ tales sunt. s̄ infirmitatibus
tali cōpatiēdo. s̄ forte aliter sanari nō pos
sunt. Ceterū si em̄ cōmuniōne fuerit infirmus
qui curam adhibita interparos nō possit. aut
intolerabilis mole tristitiae sup̄ modū graua
sunt. et s̄c̄ om̄ vultus p̄ quos possent
resitui deo refugūt. aut certe ad oem pec
candi impudentia si fuerint exacerbat̄i p̄clui
p̄siliūt. et q̄p̄ mali ōm̄ulte faciebant. pub
lice p̄perabunt. in tantā vejanā repande
salutis desp̄tōe p̄lappi. ut serua verba corri
piendū in totos ericabiles ip̄udenti verban
tate cōuertunt. ac maledicatos in se ex ip̄a
sactatōe turpitudinis sue. turpiter viciū

malivolus letitias pasant. propter hoc ergo
 blanda pietate potendi sunt: qui inrepari
 pro sua infirmitate non possunt. Et reuera
 si peccanti salubre pudore dum pro eo erubescis
 non incutias. ac verecundia quam pro peccatis eius
 assumis. inde enim pro tua compassione suffragas.
 facile in illo reperimus deum peccandi licentiam
 ut ei tota impudencia detinet licentiose tur-
 pitudinis hortatur. **T**unc mores eius ve-
 recundia custos integritatis. ut ei placeat quod
 ante sordibat. quod sordibus erat. inuoluit et sor-
 deat quod ante placebat. quod ipse bonis omnibus
 displicebat. **S**eros vnos amando scitabitur
 et sectando in eorum similitudine paulatim vite
 prioris emendatione famabitur. ut ei quod laborio-
 sum fuit in sublimitate virtutis. euadit. tam de for-
 me sit in vicia rursus. quibus se gaudeat exul-
 se descendere. **V**ina sicut virtus onerosa est vino-
 sis. ita virtutis amara vinosa voluptas amara
 est. **E**rgo quos peccantes dominus blande tractat
 aut inrepat. qui nichil aliud nisi eorum salutem
 quibus vult prodesse considerant. **Q**ui illi peccata aliena

impatiens accusat. qui sua non cogitant.

Am dum enim quod pro sua. **Ex^m sept^m**

que nosse et desistere debere ignorat.
 quod dum curiose aliena considerat. **E**t si mores
 suos ad seipsum conuersus aspiciat. non regret
 pro malis spualiter reprehendat. sed in seipso quod
 lugeat. **A**nde firmi mores vicia non facile

debem⁹ accusare ſe gemē. ut inuicē onera
nrā portantes legē xpī poſſim⁹ implere. qm
vtrūq; nō accuſant⁹ pctā nrā ſ; tult. ewāgelīſta
teſte. ecce agnus dei ecce qui tollit pctā mū
di. Itaq; ſi ille qui ſine pctā fuit. nos pctōres
meſſabili pietate ſuſtinuit et ſuſtinē nō deſi
nit. nō interitū deſiderans ſ; pſtīnnet mor
tē peccantū ſ; ſalutē. nos q̄re exemplo nrī
ſaluatoris et dñi nō ſuſtineam⁹ infirmos. cū
et xpī aut infirmū ſum⁹ et volum⁹ a deo por
tari. aut ſi ſani ſum⁹ poſſum⁹ adhuc ut fra
giles infirmari. *Quā remediū habet cōfeſſio
pctōrū et quale mēatur occultatio dolosa ſupplīcū*

Hoc accidit q; et ipā pctā *Capit. viii.*
ſic habent⁹ occulta. vel aliena nobis
vel alijs nrā. ut plerūq; et ſcō inter pctōres
lateat. et famā ſcō pctōrū obtineat. Innocētē
ſi ſe tueri nō p̄t. ſuſpitiō iudicis incauta cōdeſ
nat. et reū calliditas ingemū viuariis eruiſat.
Perūptū nō diuinū ſ; huānū fallūt iſta iudiciū
Et quid mirū ſi aiōs aliorū quales ſunt. ſine ip
ſorū cōfeſſione neſim⁹. cū noſ ipſos ita hodie no
uerim⁹. ut quales futuri ſim⁹ craſſima neſciam⁹.
Sā vero nobis frēs quilibet nrī pctā ſua tāq;
medicis vulnera quibus vrgent⁹ apuit. aperī
dare debem⁹. ut quōtocius ad ſanitatē deo auctōr
pueant. ne in penis diſſimulata curatione
pſinant. Sā autē crimīa quozlibet ſi ipſis cri
minofis cōſiteri nolentib⁹ vnde cūq; clauerunt.

quæ non fuerint panis leui medicamento sana-
 ta velut igne quodam pie increpationis vrenda
 sunt et curanda. **S**i nec sic quidem equumiter
 sustentis ac pie increpationis medela pfece-
 rit in eis qui diu portati et salubriter obui-
 gati coerceri noluerunt. tunc putres corporis partes
 debent ferro eragationis abscondi. ne sicut caro
 morbis emortua si absensa non fuit. salute relique
 carnis putredinis sue contagione corripat. Ita
 isti qui emendari despicunt et in suo morbo pff-
 tunt. si cum moribus deptis in scorum societate pma-
 serit. eos exemplo sue pcuris infamant. Porro
 illi quorum peccata humana notitia latent nec ab ipis
 confessi nec ab alijs publicata si ea confiteri vel
 emendare noluerint. deum que hnt teste ipm ha-
 bituri sunt et ultore. **E**t quid eis pdest humanum
 vitare iudiciu. cum malo suo pmanerint. ituri
 sunt in eternu deo retribuente de supplicium.
Si sibi ipsi iudices **S**cient et veluti sue iniqui-
 tatis ultores in se **S**voluntaria pena seuerissime
 aduersione et **S**erisistanti tpeali) pems
 deuitabit eterna supplicia et lacrimis et vbe
 cordis copuctoe fluentibus restinguent eterni
 ignis incendia. At hii qui in aliquo gradu emas-
 tino constituti. aut quod occulte crimen admittunt.
 ipi se vana psuasione decipiunt. si eis videtur pte-
 rea cogitare et officiu suu implere debere. q. hores
 occultatode sui criminis fallunt. **I**nceptis em panis
 que ta pua sunt vt caueri non pnt. pro quibus

Abic

ua

capiendis deo cotidie acclamant, dicunt. Di-
 mite nobis debita nostra sicut et nos dimitti-
 mus debitoribus nostris. Illa crimina caueant que
 publicata suos auctores humano faciunt dampnari
 iudicio. Qui autem ea commiserunt et ideo perdere
 metunt, ne finem iuste recondemnationis accipiant.
 sine causa committunt. immo vero dupliciter contra
 se iram diuine indignationis exasperant. quod
 et hominibus innocentiam fingunt. contempto dei iudicio
 absint se ab altari propter homines erubescunt.
 Quorum facti sibi deum placabunt illi qui non huius
 modo committunt iudicio. sed vltimum crimen agnoscunt.
 Qui autem propter illud confessionibus produnt aut nes-
 cientibus alijs quales occultati sunt. ipsi in se vo-
 luntarie recondemnationis finem ferunt et ab altari
 cui ministrabant non alio sed officio separati vitam suam
 tempore mortua plangunt. certi quod recondemnatione sibi effici-
 tis prime fructibus deo non solum amissa recipiant
 sed etiam tunc superne curia tunc efficiunt ad gaudia su-
 perna perueniant. *Quinque . . . et non simplicitate*

arguetes vani sunt . . . Dimino iudicio co-
demnandi Ca. . . Non

Iam de illis qui leui suspitione promoti sim-
 pliciter viuentes oburgant. ut et illos
 in condita correptione confundant atque deiciant. et
 sibi per hoc nescio cuius distinctionis gloria querat.
 non est meum aliquid dicere super quibus tam precipue
 sermo diuinus pronuntiat ut expositore non egeat.
 Aut enim in ecclesiastico spiritus sanctus. Est correptionis meum

dar more cōtūehosi id ē iudiciū q̄ nō ē bonū
 vtiq; cōtūehosi hoīs et supbi. **C**orreptio q̄ di-
 citur mendax. supbie ē nō alicui? hūilitatis
 iudiciū. et ideo nō ē bonū. **Q**uid potuit eui-
 dentius quid aptius dici. q̄ vt cōtūehosum
 diceret. mendaciter arguente. **Q**uia et q̄tūelio
 suo ē qui mendaciter arguit. et mendaciter
 arguit q̄ cōtūehā facit. **I**tē in puerbis testis
 falsus nō erit ipunitus et qui arguit n̄que nō
 effugiet. **Q**uis ē testis falsus nisi qui hoīez q̄h-
 bet de criminibus indistinctis oburgat. **Q**uē p̄te-
 rea inque increpante dicit nō ipunitū futurū.
 q̄a innocente nullis puocantibus meritis argu-
 endo videri vult reū. **Q**uod autē dicit de eo qui
 inque arguit nō effugiet. q̄ aliud debet itel-
 ligi. nisi irā dei nō effugiet. qui aliquē nō sic
 corripit vt emendet. s; vt se p̄tānter iactet.
Sed de cōtēptorib; p̄ceptorū dei et de correpti-
 onis et p̄tē virtute sufficiant ista que dixim;
 ne vno caplo iusto amplius timorati aut tēta
 breuius q̄ necesse ē tūsuram; aut intencōez
 vīaz nimū longitudie p̄telati voluminis
 oneremus. **V**ideam; itaq; q̄ nos etiā conti-
 nentia cōsequētis capli edoceat: verū inquit
 cōgregandis frīb; aut alendis expediat fa-
 cultates emē possideri an p̄fessionis amore
 cōtēpm. **S**acerdotes nichil p̄pū h̄c debeat et cōtē
 facultates tāq; rōis vtpote deo ratioem reddituri
 suscipiat **Caplin Decimū**

Expediunt facultates ecclesie possideri. et propria
as personis amore contempni. Non enim proprie
sunt si communes facultates ecclesie. et ideo quibus
omnibus que huius dimissio aut venditio. fit rei
sui contemptor. cum propositus fuerit factus ecclesie omni
que habet etiam efficit dispensator. Demum sanctus
paulinus ut ipse melius nostis ingenia propria
que fuerunt sua. vendita pauperibus erogavit.
Sed cum postea factus esset episcopus. non contempsit ecclesie
facultates. sed fidelissime dispensavit. Quos sanctus
satis ostendit et propria debere pro personis contemp
ni. et sine impedimento personis posse ecclesie que
sunt pro tota possidere. Quod sanctus hylarius
nunc et ipse omnia bona sua. aut penitentibus reliquit.
aut vendita pauperibus erogavit. Iste cum me
rito personis sue fieret ecclesie. amlatensis episcopus
quod illa tunc habebat etiam. non solum possedit. sed
etiam acceptis fidelium numerosis hereditatibus appli
cavit. Iste ergo tam sancti tam personis pontifices fac
tis eum. dentibus clamant posse et debere fie
ri quod fecerunt. Qui utique homines tam seculares. quam
divinarii litterarum sine ambiguitate doctissimi. si sciant
res ecclesie debere contempni. nunquam eas habent. qui omnia
sua reliquerunt. Unde datur intelligi. quod tanti ac
tunc viri qui volentes fieri christi discipuli renun
ciaverunt omnibus que habebant. non ut possessores
sed ut paratores possidebant facultates ecclesie.
Et idcirco scientes nichil aliud esse res ecclesie nisi
vota fidelium. propria personarum. et primonia pauperum.

nō eas vendiderūt in vsus suos vt ppas. s̄
 vt cōmendatas paupib⁹ diuiserūt. **N**ot ē pos-
 sidendo cōtēpnere. nō sibi s̄ alijs possidē. nec
 habendi cupiditate etiā facultates ambire.
 s̄ eas pietate s̄buenendi suscipe. Quod habet
 etiā cū oibus nichil hūitibus hīe debet cōē. nec
 aliquis inde eis. qui sibi de suo sufficiūt eroga-
 re. q̄n nichil sit aliud habentib⁹ dare q̄ pdere.

*Cū quo dāpno aīe sue ab ecclia q̄ pauperes
 pascat accipiūt illi qui sibi de suo sufficiūt.*

D Et illi qui sua *Caplin xi.*
 possidentes dari sibi aliqd volūt sine gū-
 di p̄p̄ suo vnde paup⁹ victurus erūt
 accipiunt. De clericis talibus dicit pp̄ha quidē.
 p̄tāpli mei cōmedūt. Sed sicut nichil hūtes
 p̄tā nō p̄tā s̄ alimenta quibus indigere vidē-
 tur accipiūt. ita possessores nō alimenta q̄bus
 habūdant: s̄ aliena p̄tā suscipiunt. Ipi q̄q̄
 paupes sise p̄tā suis artificijs aut laboribus
 expēdire. nō debent p̄sumere. p̄ debilis et ifir-
 mus accipere. ne forte etiā que p̄tā oī solacio de-
 stitutus nāria ministrare: si omīs etiā nichil in-
 digentes accipiant. grauata illis: q̄b⁹ debet s̄-
 uenire nō valeat. Qui autē etiā deseruiunt
 et labori suo velut debita oportere reddi credē-
 tes: ea quib⁹ opus nō hnt aut accipiūt libenter
 aut erigūt. nimis carnaliter sapiūt. si putant
 p̄tāe fideliter seruientes stipendia terrena: ac
 nō potius p̄mia eterna p̄cipiant. *Secularis q̄q̄*

quippe militia terrena s; celestis militia celestia
scremunt militantib; pstat. Unde satis indig-
nū ē si fidelis et operosa deuotio clericor; apt
sperndiū tpale pma sempiterna cōtēpnat.
Si quilibet mster emē nō hēat vnde viuāt.
nō ei pmiū reddit hit. s; nāra pstat emā
vt in futuro pmiū laboris sui accipiat. q; in
hac vita iā ipē dūte pmissiōis cōspēctat ter-
tus. **A**li q; qui velut idonei nichil sibi pūde
dari velut debitū postūt. s; tū sup̄tibus emē
viuūt. nō ē meū dicere quale p̄m̄ cibos pau-
perū p̄sumendo suscipiant. qui emā qua ui-
uare de ap̄rijs facultatibus debuerūt. suis ex-
pensis insup̄ grauant. **P**ter hoc fortassis in
cōgregatōe viuentes. ne aliquos paupes pas-
cant. ne aduementes ercipiant. aut ne cen-
sū suū expensis cotidianis imnuat. **S**i ali-
quid de fructibus suis emē velut pro ip̄a ex-
pensa sua cōtulerūt. nō se p̄ferāt iam iactā-
tia illis quos nichil hntes pascat et vestit emā.
Quia p̄fior est ille qui se mudi rebus exspoli-
at. aut qui tū nichil habuerit nec h̄re desi-
derat. q; ille qui ex multis que possidet emē
aliquid pstat. ac se de eo q; p̄stiterit. forsitan
iactat. **D**ura sūt que dico. nec ego diffiteor.
dura sunt. s; obseruare nolentib;. **E**tēri si fiat
istā difficilia nō facientib; sūt. statī facilia facien-
tibus sūt. **N**on ergo que uolumus obseruare
ip̄possibilitas nobis facit dura. s; nouitas. **I**n

aque

dixi

vsq̄ ueniant et neimē freęptata tōturbant. Nam
 quero quid sit illoꝝ que sit difficile. ut hō id qd̄
 opus nō h̄t ab emā nō accipiat. an ut quod
 nō h̄t sine causa cōtepnat. Si ppter hoc nō uult
 sua relinquere ut heāt unde uiuat. ut quid
 accipit vñ rōnem reddat. ut quid p̄t̄is aliens
 sua multiplicat. *Qui sunt etiā qui cū profectu
 aīe sue ope sustātur ecclesie Caplm̄ vii.*

Itaq̄ sacerdos cū dispensatōis cura q̄missa
 est. nō solū sine cupiditate. s̄ etiā cū laude
 pietatis accipit a p̄lo dispensanda. et fideliter
 dispensat accepta. q̄ oīa sua aut p̄ntibus reliq̄t.
 aut paup̄ib̄ distribuit. aut emē rebus adiūrit.
 et se in nūcō pauperū paup̄tatis amore q̄stituit.
 ita ut unde paup̄ibus s̄bministrat. inde et ip̄e
 t̄p̄ paup̄ uolūtarius uiuat. Clerici q̄p̄ quos pau
 peres aut uolūtas ā necessitas fecit. cū p̄fione
 uirtutis uite nāra siue in domib̄ siue in cōgre
 gatiōe uiuentes accipiūt. q̄ ad ea accipienda
 nō eos habendi cupiditas ducit. s̄ cogit uicē
 necessitas. *Quid facē debeat clerici quoz̄ īfirmitas
 non p̄t sua contēpnere Ca. viii.*

Illi aut̄ qui tam īfirmi sūt. ut possessiōibus
 suis renuciare nō possint si ea que accepturi
 erant dispensatori relinquunt nichil habentes
 cōferenda. sine p̄tō possident sua. q̄ et ip̄i qd̄
 aīo sua relinquunt. q̄ p̄p̄is cōtenti rebus nich
 il eoz̄ que labori uel ordm̄ suo debere arbitra
 tur accipiunt. *Q̄ si putant ideo accipi debere*

eorum que conferuntur carere portioz ne eam videntur
abiteret. se vero non posse sua relinquere. quod
eis deformis sit inter suos pauperes reddi. non
uerunt esse deformius possessores de alimonis
pauperum parte. *Que sunt vera gaudia et vera diuitia*

*et quod impedimentum afferat bona presentia. am. a
tribus futurorum. Caplin. xiiii*

Huic quod subtiliter nos ille decipiendi artifex
fallit. quanta tentate oculos nostre mentis
abducat. ne discernamus gaudendi auidi unde
iustius gaudeamus. aut ne cupientes augeri
diuitiis nouerimus quas quibuslibet incompabi-
liter proferamus. *Non* gaudere quidem bonum est. si qui
gaudet. si non inde gaudeat vnum debet non potest
bonum esse quod gaudet. *Si* quidem gaudet et rap-
tor. cum desiderata rapuerit. gaudet et ebriosus
cum optate potationis occasione inuenerit. gaudet
et adulter cum ad delationem fruendi corporis co-
cupiti peruenit. *Sed* cum gaudere sit bonum. de
hinc atque huiusmodi gaudere. grande est malum.
Hec et hinc filia sunt vnum nos gaudere vult minus
cum suis amatoribus periturus. *Hec* sunt que re-
pudiare debemus ut de bona conscientia. de salute mo-
rum. de acquisitione virtutum. de dono dei. de promissio-
ne futuri regni. ineffabiliter gaudeamus. *Di-*
itari quod diuitiis grande est bonum. si inde ditari
unde non debeas non est hinc facultas sed detestan-
da calamitas. *Nichil* est enim calamitosius. nichil
illud miserius. eo qui iniquis acquisitionibus crescat.

que locupletē fraudes faciūt et rapine. Ille no-
 bis sunt ambiende diuitie. que nos ornare pos-
 sint piter et munire. quas nec acquirē possum⁹
 iusti nec p̄dere. que nos cōtra ip̄etus hostiles
 armant. a mūdo discernunt. deo cōmendāt.
 ditant aīas nr̄as atq; nobilitant. **N**obiscū sunt
 atq; intra nos sūt. **D**iuitie nr̄e credende sūt pu-
 dicia que nos pudicos facit. iusticia que iustos.
 pietas que nos pios. humilitas que nos huiles.
 mansuetudo que mansuetos. innocētia que in-
 nocentes. puritas que puros. prudentia que
 prudentes. t̄pantia que t̄pantes. et caritas
 que facit deo et hoīb⁹ caros. vīroz p̄dentes
 scti cōtēptōes ac bonoz om̄ sectatores. **H**ec sunt
 nō om̄ s̄ sctōz sctē virtutes: nō diuitiū sup̄borū.
 s̄ hūiliū pauperū facultates primomū cordiū
 diuitie incorruptibiles morū. quibus nō h̄ndat.
 nisi qui illis carnalibus exrenūciant corde. **D**ue
 p̄uis et ip̄a sūt bona utpote a bono deo crea-
 ta. t̄n q̄a sūt bonis malisq; cōiā. student ea
 sp̄uales vni cōtēpne quo possint ad illa it̄pa-
 biliter meliora. que sūt bonoz om̄ ppria p̄ue-
 nire. q̄n nō ē tale bonū quod h̄nt et mali. quale
 illud quod nō h̄nt nisi boni. **C**orpale bonū q̄n
 h̄nt iniqui. ip̄oz ē p̄mū. q̄n h̄nt iusti nō ē eoz
 p̄mū. s̄ t̄pale solaciū. **I**tem boni t̄palis amissio
 sit exrenūciū iusti. et iusti sup̄ficiū. q̄a et iustus
 desiderio celestū captus. oīa t̄palia siue h̄eat siue
 amittat om̄o nō sentit. ac iniquus quod t̄n delat̄

† sine

tionem habuit. sine dolore non perdit. Propter hoc
igitur eis qui militant deo. fugiende sunt et tota
corde diuitie. quas qui hinc volunt. sine labo-
re non querunt. sine difficultate non inueniunt. sine
cura non seruiant. sine anxia delatione non pos-
sident. sine dolore non possunt. **Aplius** autem xpi mi-
lilibus dicit. **Dolo** vos sollicitudine esse. nam et ta-
dem omnium malorum est auaritia. quam quidam appeten-
tes errauerunt a fide et inseruerunt se doloribus
multis. **Ac** sic sensus iste terrenus. eis a quibus
viciose diligitur. non est voluptatum materia sed do-
loris. **Quare** expedit facultates emere possideri
ut inde viuant qui non scilicet cuius gaudia fugi-
tina repudiant. sed deo deseruiunt cuius ineffabi-
lia bona desiderant. **Qualiter** intelligatur quod

ca. xv. **D**icitur apud qui in sacris operantur que de
sacris videntur dicitur sacris sunt edunt
apud. qui in sacris operantur que de sacris
sunt edunt. et qui altario deseruiunt. cui
altari participant. **Qui** nisi hoc de contemptoribus
facultatum suorum vellet intelligi nunquam fecit ad-
iungeret. **Ita** et et deus ordinavit hinc qui ewan-
gelium annuntiant. de ewangelio viuere. **De** ewan-
gelio viuunt qui nichil hinc proprium volunt qui non
habent. nec aliquid hinc contempserunt. non suorum sed
ceterorum possessores. **Quid** est aliud de ewangelio vi-
uere. nisi laborantem inde. ubi laborat nostra vite
prece. **Aplius** tamen qui sic ewangelium predicauit. ut nec
de ewangelio viuere. sed nostra sibi manibus suis

nūstraret de se confidenter loqitur. Ego autē
 nullo horū vſus ſū. Et quare hoc diceret. ſe-
 ntus aperuit dicens. Expediit michi mori
 magis q̄ vt glām meā quis euacuet. Sua
 nam dicit glām ſuā ſiab eis q̄bus p̄dicabat
 voluſſet. accipe vite corporalis expenſa. Noleb̄
 quippe in p̄nti laboris ſui fructū ſi in futuro
 recipe. Si igit. qui nichil hēbat nō de cūgelo
 vbi laborabat ſi ſuis manibus viveret. ne
 glām ſue mercedis amitteret. quid nos qui
 et ppria volum⁹ amore poſſidendi. nō viuēdi
 nūitate relinq̄re. et accipe inſup volum⁹ non
 vnde viuam⁹. ſi vnde cenſū viuam⁹ nrū icre-
 mentis dāpnabilibus augeam⁹. *De cupiditate*

qualit̄ eis quot. ſemel in aſerit dñetur.
te em iubet nobis ipioſa Caplm xvi.

Cupiditas vt diuina p̄pendentes. poſ-
 ſeſſionū terreſtrū dāpnosa cōpendia
 cogitem⁹. vt in eis totā ſollicitudinē nrā pō-
 nam⁹. vt inde nos morbida vanitate iactem⁹.
 vt ap̄itudie p̄rnom̄ diffusionis elati. fieri pau-
 peres ſpū negligam⁹. et ob factm⁹ ianditū ſuam
 iugo xp̄i cōtempto. ferreū cupiditatis ip̄i. vo-
 lūtaria mentū inchnatōe ſuſcipim⁹. et dñm nr̄
 leui onere. quod ſbiectos nō onerat ſi honorat.
 nō deprimit om̄s ſi ſubleuat. Hoc ergo onere
 leui poſtpoſito. plūbeū pondus nr̄s terruabit⁹
 aggeram⁹. quod citius p̄t depom̄ q̄ ferri. q̄
 et ip̄a cupiditas que nobis ſbici vltro volētib⁹

hoc pondus imponit. cōtempnū p̄t facili⁹ q̄
expleri. **E**t ideo qui se illi volentes dederunt
oppugnandi voluntate resistendiq; ulterius nō
hēbūt tyrānicē dūanti. **E**t hoc fit iusto iudi
tio dei. vt qui cupiditati resistere nolunt. Ingres
sura iā resistē neq̄am⁹ ingressē. **E**t plangēdū
inseparabiliter mentis expugnate seruiciū. **E**t
intolleranda demoniacē cupiditatis ip̄iū. vt ex
hostib⁹ quos p̄t vincere. faciat dños suos. **P**
mittit ingenia et bonoz tyaliū pollicitatione
deceptos impellit iā miseris ac miserandos in
tupia. **T**enet nos lutroz penaliter dulcī
cathemis additos. et in sua ditione captiuos.
Aet trahit multos. s; quod ē deterius volentes
duat quocūq; voluerit. **V**astat in nobis q̄p̄
viciū ac pudoris iuenerit. **E**t quos iā sine
tūp̄is addit. adhuc t̄p̄ resistendi suscipit.
oībus viribus honestatis exarmat. ne qm̄ cōtra
eā qui bellare volum⁹ rebelle. **C**apit nos ac
passim ducit. p̄ oīa acquisitionū grā. cupidos ad
rendi dissipat. nō p̄mittit aīn liberū. nō stabile
corpus vagante aīo. aut mobiliter aut quietū.
et velut quedā cadauera in pastū feris auib⁹
bestisq; p̄icta. captiuos suos inuidis spiritib⁹
tradet nō lacerandos s; audissis mortiferorū
crimini faucibus deuorandos. nec t̄p̄ vt eē iā
desinant. s; vt penaliter viuant. **D**emq; i vi
uis adhuc portant funem sua corpibus idem
vivi simul et mortui. **H**inc ē q̄ p̄cōs viuentes

quā nos cōgestarū opū plectet accessio ipā fru-
endi carūibus delatatione sentim⁹. et q̄tā virtu-
tū sustineam⁹ inopia velut mortui virtutib⁹
ignoramus. *¶ Deū pfectiq possideat q̄ tremis
possessionib⁹ ex corde renunciant*

Capitulum xvii

Hic sunt ap̄ter que nō erplendis volupta-
tibus ac fouendis s̄ cōgregandis fr̄-
ibus aut alendis erpedit facultates ec-
clesie possideri. vt vno sollicitudines om̄i in
sua societate viuētū sustinente oēs qui s̄ eo
sūt fructuosa vacatioe potiant̄ spūaliter et
quiete. Ideo interposui istud aduerbiū. quū
qui otiosa q̄ete p̄fruit nisi spūaliter vixerit mo-
re peccidū vniat. Et ideo is q̄ nulla corporee
necessitatis causa sollicitat. nulla occupatio domesti-
ce sollicitudis inq̄etat. nullus litigator ifestat.
nullus calūpniosus eragitat. quid aliud timē
debet harū molestiarū. et hinc filiū liber. nisi
vnde ad meliora p̄ficiat. vnde vicia sua p̄fecti-
bus cotidianis immuat. virtutes auget. et
pro carūibus q̄ cōtēpsit spūalia bona possideat.
in hinc se diuinitus adiutus exerceat. ea s̄ p̄pler-
tat̄ ac diligat. et nō solū oibus alijs delatatio-
nibus suis. s̄ etiā ipis sue carnis cruciatibus
amponat. vt qui nichil sibi reliquit quod formi-
daret amittere. ea pro quibus oīa que habet
abicit. tanta fidei firmitate retineat. vt si
nec fuerit pro eis libenter suū corpus ip̄edat.

Unde que possidendi delat abino. deu qui pos-
sident oia q̄ creauit. expedita mente possideat.
et in eo habit q̄cuq; h̄re s̄re desiderat. Sed qm̄
nemo possidet deu nisi qui possidet a deo. sit
ip̄e primitus dei possessio. et efficit ei deus pos-
sessor et portio. Et quid p̄t ee eo ~~sed~~ felicius.
an efficit suus conditor census. et hereditas
ip̄a ee dignatur diuinitas. si mō eu sc̄is opib;
colat. deo fructus ex illo p̄cipiat. et in illo et
de illo iugiter uiuat. et nichil terrenu cu illo
possideat. q̄a om̄i fr̄or̄ tu nichil h̄ p̄t eor̄ que
fent equari. nō dedignat eu ab h̄is que condit
possideri. Deinde qd̄ ultra querit tu oia suus
conditor fit. aut quid ei sufficiat. an ip̄e nō suf-
ficiat. Hunc possidebat et ab illo possidebatur
qui dicebat in spu. portio mea dñe. dñi custo-
dine lege tua. et dñs p̄ hereditatis mee et cali-
nis mei. Sed et ip̄e tu dicit. filius leui nō dabi-
tis parte inter fr̄es suos. et ego dñs portio
eor̄. satis ondit q̄ h̄m qui terrene hereditatis co-
tesperunt portione. deu mereant sp̄ualiter pos-
sidi. cui⁹ ditati muneribus oia que p̄clara ha-
bent in hoc mudo fastidiunt. et ip̄m posside vel
ip̄o possideri. eo solo p̄frui. atq; illi adhere inse-
parabiliter concupiscunt. Unde dat̄ intelligi. q̄ q̄
tp̄alia bona. qui scli gaudia p̄ticipatatur ac-
diligit. que et p̄ta sit diuine dulcedis multitu-
do nō didicit. Cuius em̄ tu deus dignat̄ ee
possessio aliquid aliud querit. Aut quis nō p̄re

amore illius oia que putant magna contempnit.
 Ergo qui deum vult possidere renunciat mundo.
 ut sit illi deus vita possessio. Nec renunciat mu-
 do. ut sit illi deus vita id que tenent possessio-
 nis. voluit delectat abicio. quia pro diu sua no re-
 linquit. mundo cuius bona qua retinet seruit.
 Et utique no potest mundo seruari filius et deo. ac si
 propterea volunt deus cultores suos oibus renun-
 care pro me diligit mundo ut exclusa cupiditate mundum que
 diuina in eis caritas possit auferri vel per-
 sici. Et ideo decimas atque primitias frugum primo-
 genita et sacrificia ac primitias pro patre vota vel
 que sibi deus iussit offerri sacerdotibus ac minist-
 ris distribuenda debet constituit ac deuotissimo populo
 vix uicia miserante. ipsi creatori ac pastori
 suo libens mentibus miserarent atque in eius cultu
 sine ulla sollicitudine corporali proficerent. ne terre-
 nis occupacionibus implicati officio suo dignas et
 cubias strenue curare non possent. Hinc autem pro-
 piam quod sacerdotes magis sustinent quam
 curant possessiones ecclesie. etiam in hoc deo deser-
 uunt. quia si dei sunt ea que conferunt ecclesie. dei
 opus agit. qui res deo consecratas non aliquam
 cupiditatis. fidelissime dispensationis intentio-
 nis non deserit. Quare possessiones quas obla-
 tas. sacerdotes suscipiunt a populo. non sunt res in
 mundo credende sed dei. quoniam si vestes ac vasa et
 cetera que in sacros usus miserantibus erant sancta
 vocabantur ut in usus humanos reuertam non po-

1170

terant diuino semel miseris consecrata. quo
no ea q̄ conferunt carie sc̄a credenda sunt. Quib̄
no vt sc̄laribus lurruose. s̄ sc̄a vt deo cose
cratis vtuntur ac n̄tie sacerdotes. vt illis oib̄
qui se p̄fionis amore sub vno cōstatuūt. et
sua sibi nō venditant et carie facultas ad
hocipm̄ collā sufficiat. et q̄dquid omēs occu
pationib̄ absoluti p̄ficiunt. fructus illius qui
vnius pro multis occupatis ē fiat. atq̄ ita
ille qui sollicitudines om̄i sub se viuentiu por
tat in cōgregatōe sua p̄ficiēte p̄ficiat. vt si
tut illi occupatio om̄i suor̄ sc̄a ē fructuosa vi
tatio. ita om̄i discipulor̄ p̄fio glōsa. n̄gr̄i ho
nor hēat et gl̄a.

*ab his a cibus et vitis seruiunt. nec prosit illis facultates
abice si suas faciunt voluntates. Ca. xviii*

Tem quesistis. que sit abstinentie credēda p̄fio.
et vtru tantu corpori an et aie n̄ti. debeat in
dicari. Si hoīem totū virtus hec. que absti
nencia noīatur p̄fca sanctificat. nō solu cor
pori s̄ et aie n̄ti est. q̄a oīs homo et aīa et
corpe cōstat. Sed in eis qui diuersis vicijs
sbiacentes. aliquid sibi corpe que vsui n̄o
cōcessa sūt interdicitur. abstinentia quidem s̄
carnalis et n̄p̄fca eē debet intelligi. Et aut
spūalis atq̄ p̄fca censenda est. q̄ abstinētē tā
illecebris carnaliū voluptatū q̄ a p̄fio oib̄
facit alienū. cuius nec aīa desiderior̄ morbi
corrūpūt. nec ip̄o gule duantis q̄site delicia

qui viciorū om̄ liber effectus est.

vires corp̄is frangūt. **U**nde ille abstinens v̄
 credendus ē. ac reſiſtis corporeis voluptatib⁹
 elaborat. nō vt cōcupiam ſue carnis erſaciet.
 ſ̄ vt mortale vitā nōtorū p̄ceptione ſuſtentet.
 q̄mquidē quidā ſine quo vni p̄t p̄cipit nō ſuſte
 ſande vite ſ̄ fouende luxurie carnis n̄pendit.
Hec nāq; virtus q̄ abſtinetia nō ſolū delicia
 tor̄ abor̄ ſ̄ etiā malorū om̄ nūciat. cū oib⁹
 oīo nūi ſit. tamen maxime illis familiarior
 atq; cōiunctior eē credenda eſt. q̄bus iuxta il
 lud quod in actibus ap̄loꝝ legitur ſc̄m vniūſor
 ē et aīa vna. diuine caritatis cōflata igni.
 et quibus ſub vna ordinaōe viuētib⁹ oīa om̄
 toīa ſūt. ſi t̄n ita eis ſit vna vita. ſicut ſit
 vna ſb̄a et nulla ſit in eis diuerſitas aīorū.
 quib⁹ ē cōiunctio facultatū. q̄a vt fieret et eēt
 aīor et ſc̄a cōiō nūi eſt facultatū iudicata q̄o.
Leterū quid eis p̄deſt. q̄ facultates ſuas abiciūt.
 qui volūtates p̄prias nō relinquit. cū ſit lon
 ge p̄ſtanti⁹ volūtati⁹ p̄prias renūciare q̄ reb⁹
Res ſuas etiā mūdi hūi⁹ philoſophi abicere po
 tuerūt. et nūc q̄libet hētici p̄nt. ſ̄ nec illi cū
 ſue volūtatis fuerint amatores. ſc̄dm volūtate
 dei vixerūt. et iſti om̄ce volūtati ſue volūtatis
 ſtudio cōtradiciūt. Nō ergo ea res nos deo cō
 mendat quā et inimici dei faciūt. ſ̄ illud q̄ nō
 niſi vere xp̄iam et p̄ hoc amatores dei p̄ficiūt.
An ſūt qui volūtati⁹ ſuis reb⁹ p̄p̄ictis ſuo
 ſe cōtortōri et toto corde ſb̄iciūt. ac ſui velle ex

eius volūtate suspendūt. Et ideo q̄p̄ eius
sensus carnis sc̄p̄dū faciendūq̄ suggerit.
iusticie tacti delatione cōtēpnit. *Quarta lō*
primus hō abstine hō bonū negligēdo p̄didit

Quod si primus hō *Capitulum xiv*
voluisset in illa paradisi b̄titudīe custo
dire ut a fructu vni⁹ interdicte arbo
ris ieiunasset nec statū illū tāte felicitatis a
mitteret. nec eū volūtaria salutaris prepti
transgressio n̄titi corruptiois ac mortalitatis
addideret. ut tāta b̄nficia dei sui que in natum
sue cōditionis acceperat. aut corrūperet. p̄tō
corruptus aut p̄deret. *De* em̄ sufficienter eni
meret que et q̄nta bona illius abstiniēcie cōtēp
tus ademerit. q̄ intellectuālis mentis dignita
te donatus ymagiē suū creatoris accepit. q̄
soli deo suo s̄biectus oīa visibilia sibi s̄biecta
q̄pperit. q̄ ei ad viuendi vsus affati lignoz
om̄ que erant in paradiso. feracitas diuina
iussioe seruunt. q̄ arbor vite misticū cibū
nō solum vnde viueret sed vnde vitā corporeis
nō finiret sui creatoris munere instruit. *Qui*
cibus q̄ diu p̄p̄et. ita p̄cipiente se in vno sta
tu sacramenti cuiusdā latentis figurata signi
ficatioe seruaret. ut eū nec vlla infirmitate
corrūpi. nec etate mutari. aut senescē nec dissolu
morte p̄mitteret. *De* inquietabat molesta sol
licitudo q̄tū. nō fatigabat labor arrius onosū.
nō s̄pnus oppimebat iuitū. nō amittende vite

timor. **F**ringebat de mortalitate securū. **H**abebat fertile victū. corpūs ex oībus p̄tib⁹ sanū. tranquillū motū cor mundū ignarus penalis mah. **H**itator paradisi expēs p̄m̄i capax dei.

Postremo quid eo felicius fuit. tū erat orbis sibiectus nullus infestus. liber animus visibilis deus. **Q**ūquidē nisi an̄ p̄m̄i deū videre in assup̄tōe visibilis creature soletet. quō se iā p̄tor effūis. a facie dei quē nūq̄ vidisset abscondēt.

Potuit ergo ita videre deū p̄us q̄ peccaret adā. sicut eū p̄ s̄c̄i patriarche viderūt. **B**ed q̄n̄ ait. voce tuā audiui et timui. et illa iā videndi deū sc̄ita te reciderat. iam se indignū videndo deo reddiderat.

Voce tuā m̄q̄t audiui et timui eo q̄ nud⁹ eē̄m et abscondi me. **Q**ūtu securitatis h̄nt. qui sibi b̄n̄ cōs̄m̄ sunt. et q̄tu cōturbatos humiliat p̄etratio pudenda p̄m̄i. sicut isti qui absconderūt a facie dei de sua turpitudine nō de ~~re~~ nuditate cōfusi. q̄ nō ideo erubescēbāt. q̄a veste erat cōt̄m̄fetus nudi. s̄ q̄a int̄fetus p̄tectione diuina nudati.

Deniq̄ et an̄ p̄m̄i nudi erant. et nō erubescēbant. q̄a nichil cōtra volūtate dei vnde cōfundēnt̄ admissēnt̄. **De p̄cto p̄m̄i hōis et de malis que illū deo iudicāte secuta sūt**

Capitulum xx

Sic iam videam⁹ si placeat qualiter illi hōm̄es p̄m̄i cōm̄serunt tā grande p̄m̄i. quod et ip̄os de paradiso p̄iecit in hoc vite penalis exiliū. et in eis originaliter totū dāpnant̄ gen⁹

huānū. Et michi q̄dem videt̄ q̄ nō ederent
de ligno p̄hibito nisi cōcupiscēt̄ nec cōcupif
cēt̄ nisi tēptati. nec tēptaret̄ nisi deseruēt̄
deserentur a deo nisi deū p̄us ip̄i desererent.
nec desererent deū. nisi sup̄birent et silitudo
nē dei dāpnabiliter appetissent. ad qua p̄uētū
eēt̄. sine corp̄is morte. si sub deo suo uiuē
tes p̄ceptū quod acceperant custodissent. ut
qui posse nō mori acceperat̄ in natura. nō
posse. cōsequerēt̄ in gl̄a. et ibi acceperant̄ essent
p̄mū nō posse p̄tāre. si hic eor̄ meritū. **¶** fuis
set petare noluisse. **¶** No igit̄ a creatore suo in
creatum diuinitatis affnōne collapsos mouet
apta cōcupia. nisi eos ante corrupisset omnia
sup̄bia. nec eis diaboli p̄ serpente p̄maret
tam ferale cōsiliū. nisi prius eorū dephende
ret appetitū. **¶** Si inq̄t gustaueritis de ligno
sc̄e boni et mali. ap̄ientur ocli v̄ri et eritis
sicut̄ d̄i scientes bonū et malū. **¶** Nec sūt illa
tria q̄ in mūdo eēt̄ et diliḡi nō debere a dilc̄o
ribus. cōtestat̄ sc̄us ioh̄es ap̄lus dicens. **¶** Nolite
diligere mūdu neq̄ ea que in mūdo sūt. q̄
oē quod ē in mūdo. est cōcupia carnis et cō
cupia oclorū et abicio sc̄i. que nō ē ex p̄re sed
ex mūdo est. **¶** Que nisi illi qui a dilc̄one dei iā
deseruerant diligēte cepissent. nūq̄ male suadet̄
serpentis cōsilio credidissent. **¶** Itaq̄ cōcupia car
nis ab eis impleta est. q̄ de ligno venito gusta
uerūt. **¶** Cōcupia oclorū. q̄ sibi ap̄iri oculos

A mozi

// da

cupierunt. Et ab inicio seculi. q se fieri posse quod deus
 e crediderunt. Unde delectatione carnis. orboru animo et
 sitate ac scli abitudine corrupti a ligno vite ex quo
 eis arrende mortis ac salutis continuande gratia
 prebatur. absasi sunt et morbida qualitate eoru
 corpora contraxerunt. ut iuxta finam dei eade die ne-
 dar mortui. quo eis penaliter fra e necessitas
 moriendi et pillud lignu q sctie boni et mali
 ex causa nome accepit. a quo se abstinere cu pos-
 sent inferi neglexerunt. quid interesset inter
 bonu quod amiserunt et malu quod incurrerant
 ipa pena sua discerneret. qui si tanto bono amiss-
 so nullu malu incurrerent quale pdidisset bonu
 forte nescirent. Dulcius em fit salus que dolor
 cruciat. cu et sanctitudis amisse dulcediem lan-
 guoris amaritudo comendat. Ac sic hoc illi ma-
 lu no discendo s expiando sentire reperunt. quod
 melius ignorarent. ut ex ipa miseria sua senti-
 ret qpta beatitudiem pdidissent. atqz ita. quos no
 mouerat. fortassis boni naturalis amissio mo-
 ueret saltem mali penalis iuxta pmissio. **Hec**
 p excessu nam dea sit nobis de pmissis hoibus ut
 qui noluit dapnacionis eoru subire suppliciu.
 taceant prolapsionis exemplu. **Et oia bona q corrupti
 in ada pdidimus in xpo reparati recipimus**

Capitulum xxi.

Quius em ex adam sumus carnaliter nati.
 no ipm tamen debemus imitari. s xpim
 quo renati sumus et viuimus. quoniam veterem

conuersationem salubriter mouati depomimus.
Quid est imitari adam. nisi pro carnalibus deside-
re nos multari. Et quid est imitari christum. nisi
carnalibus concupiscentiis ac desiderijs crucifigi. Di-
cut aliud non est veterem conuersationem deponere quam
non secundum carnem quam veterascat et moritur. sed secundum deum
vivere. qui solus potest perseverantes in se innovare per
henniter et bene. Quia sicut quoniam in adam fuit
mus. oes ipso cadente cecidimus. ita quia in christo
est iam receptum qui pro nobis omnibus dignatus
est mori et nos patris misericordis illo commortui cum
illo spiritualiter resurgamus. In illo enim omnia bona
que potuimus hinc perdidimus in hoc etiam maiora
et sine fine habenda recepturi sumus si perseveranter
eius vestigia teneamus. Adam nos obnoxi-
avit malis omnibus propria culpa. a quibus nos li-
beravit adventus christi per gratiam. Ille in nos cul-
pa transiit sua et pena. hic quia culpa nostram sus-
cipe utpote conceptus et natus sine peccato non po-
tuit. de susceptioe peccati nostrae culpa nostram simul
abolevit et pena. Et ut totum dicam. adam nobis
impunit paradisu. christus donavit celum. *Qualiter*

E vivat debeat qui christum puritatem desiderat
Ideo si in illo esse volumus. *Ca. xxii*
quod esse debemus sicut iohannes apostolus dicit.
quod ille ambulat et nos spiritualiter abun-
lemus. Quid est ambulare sicut ille ambulat. nisi con-
tempnere omnia prospera que contempsit. non timere adver-
sa quam pertulit. libenter facere que fecit docere fieri

que mandauit. sperare q̄pmissit. et sequi q̄ ip̄e
 pressit. p̄stare b̄nficia etiā m̄ḡtis. nō retribuere
 sc̄dm̄ merita sua maluolis. et orare p̄ inimicis.
 amare bonos. miseri p̄uersis. iutare auersos.
 suscipe in caritate cōuersos. et equim̄iter pati
 subdolos ac sup̄bos. Ad hoc etiā p̄tinet q̄d̄ ait
 sc̄s paulus ap̄tus. Si cōsurrexeris cū xp̄o que
 sursum sunt q̄rite ubi xp̄s ē in dextera dei sedens.
 Illi resurgūt cū xp̄o qui moriūt sicut ille p̄t̄o.
 ea tamē distinctōe seruata. q̄ ille mortuus est
 p̄t̄o nō suo s̄ suo. Om̄is̄s̄q̄ at̄ nr̄m̄ nō om̄i mo
 ritur p̄t̄o s̄ suo. Quid ē p̄t̄o mori nisi d̄ap̄na
 dis op̄ibus om̄o nō uiuere. nichil cōcupiscere. car
 nalter nichil ambire. Et sicut mortuus carne
 iā nulli det̄bit. nullū auersat̄ aut despiciat. nul
 lus pudiciā calhda inuentione corripit.
 neminē uolentis erisit. neminē calūpnat̄ aut
 opp̄unt. nō iudat bonos. aut insultat afflictis.
 nō luxurie carnis iheruit. nō uimolencie de
 ditus in se bibendi sitim bibendo magis ac
 magis attendit. nō odior facib̄ mardefat.
 nō cōpendia iūsta fetat̄. nō potentib̄ aut
 diuitibus adulat̄. nō inquietā curiositate rap
 tatur. nō domesticare sollicitudis cura distendit̄.
 nō officiosis occurrentiū salutatoib̄ delat̄.
 nec sup̄borū iūris fatigat̄. nō eū sup̄bia
 inflat. nō abino uentosa p̄cipitat. nō uana gl̄a
 turpiter iactat. nō desiderii gl̄ose op̄ionis
 inflammat. nō distencio alieui actus illaqueat.

nō ad sonetate turpium turpitudinis amor iūtat.
 nō rabies insanū furoris eragitat. nō suptuosa
 rū delinax studiū mactat. nō ardor anse exan-
 mat. nō facit impudentē audacia. nquū iūsti-
 cia. ferū intemētia. variū incōstancia. ifanū
 ptimate cōstumacia. ifanū vesania. delictosum
 gula. rebellē mobediencia. vanū iactancia. ifi-
 dele pfidia. leuē facilitas. seuū inidelitas. man-
 ducōne turpis edacitas. impacientē mobilitas.
 mobile instabilitas. vagū spūalis ifirmitas. ma-
 tiūdū aiositas. suspiciosū pueritas. verbosum
 vamtas. iuriosū malignitas. q̄ remotus ē a
 scilambus p̄sus illecebus. remotus ē ab inimicis.
 remotus ab insidis aliens. remotus a rapinis
 vel omuliorib⁹ vel aptis. remot⁹ a mendacijs
 siue p̄uicis. **P**ostremo remotus ab oī genere
 flagitior siue fauor. q̄bus carnaliter deū of-
 fendūt viuētes. et mortui p̄tō nō seruiunt.
 Sicut in p̄ carne mortuus nec facē p̄t ista q̄
 dūi nec pati. ita hīs et talibus vicijis oīno nō
 viuūt. q̄ vt viuant deo carnē suā tū vicijis et
 tū cōcupiscencijs crucifixerūt. **Qua tēperācia**
vti debeat qui se a voluptate delectabiliū imōdeataq̄

abstinere
 Ca. xxiii

Membra sua que sūt sup terrā mortificat.
 qm̄ insolens corpus ieiunior cōtinuatoe
 castigant. qm̄ intra nūm modū suū tem-
 pant appetitū. qm̄ nō solū se a delictiorib⁹ vicijs
 restrictioe suspendūt. s̄ etiā in ip̄is coribus nichil

carum suorum desiderio si pro sustentatione vite nate
 permittunt. terti quod nec deliciae quibet si absque deside-
 rio percipiuntur per se efficiunt. et viles tibi plerumque
 abstinentie proferunt si appetenter accipiuntur impediunt.
 Hinc est quod sanctus dauid aque in se concupisciam casti-
 gant atque eam sibi a suis oblata ne desiderio suo
 et ea satisfacere videretur effudit. Et sanctus helie precep-
 to carum non concupiscit non nocuit. Unde datur
 intelligi quod veraciter abstinentes estis non natu-
 ras sed concupiscias dampnet. ac voluptates suas
 desiderati tibi vel potius abusione mortificent.
 Qui autem non solum a qualitate sed etiam a quantitate
 ciborum cupiunt abstinere nihil aliud student nisi ut
 quantum stomacho reficiendo. ac fami erimende
 satis esse videtur indulgeant. nec expleant suos appe-
 titus auiditate percipiendi. sed concupiscunt atque eis non
 saturitas edendi finem faciat sed voluptas. Qui
 tamen a cupiditate preciosorum ciborum quam a nimia percipere
 vitium continebunt. qui tibi nec laucioribus volu-
 ptatibus luxuriantes dissoluti nec distensionem ventris
 vitibus onerari. quam abstinentes viri nec deliciae
 soleant esse nec auidi. Nam de vino abstinendo
 vel percipiendo quid dicatur. Unde sanctus apollonius certa
 fuit regulam dicens. Nolite inebriari vino in quo
 est luxuria. Quasi diceret. luxuriam facit et
 nutrit vinum percipio nimiam. non non natura. appete-
 rea et vos non uti vino sed inebriari prohibeo. quam
 quidem infirmum stomachum moderat. usus vinum
 confortat. ebrietas autem corpus debilitat. Demum

thimotheo suo discipulo qui se longa abstinēte
districtiōe iā fregerat. et stomachū suū aque
preptione corruperat. modico vmo vti debere
precepit dicens. Noli adhuc aquā bibē. s̄ modi-
co vmo vttere. ppter stomachū tuū et frequētes
tuas infirmitates. Ac p hoc nichil cōtra absti-
nētiā faciūt. qui vmiū nō pro ebrietate s̄ tātū
pro corpis salute papiūt. nec eis hoc offert vo-
luptas. s̄ infirmitas punit. q̄ si defuerit a vmo
ē abstinēdu ne vmiū precepto que infirmū suscitāt.
sanū corpus incendat. quādem vmo vti et vsu
hrē oleū. nullus dixerit ee pām. Sed h̄ id eo
nō debem⁹ carnī desideranti prestare. ne cū licita
ei cōcedē repim⁹. possit illicita. et sibi obsequēs
in mīnis in flagitia punienda eadē cōpellat.
ac naturali ordine p̄turbato. nō spū corpus s̄
spū corpi dñanti seruat. Huc atedit. q̄ et ip̄a
mētē abstinēte fructus alacrit̄ facit. carnē quoq̄
nō vsq̄ ad lassitudinē fatigatā. s̄ spū ordinātū
sbiecta. mobilem reddit sensus etiā quos dimi-
tur crassos effire vel grauari cōgeste deliciae.
cōsuetudo p̄nitatis exonerat. et velut q̄dā poli-
nata religiose exercitiōis attenuat. **¶ Vtētes**
caribus carnis cōcupiscētia polluat nō natū
¶ Eteri si a quadrupedib⁹ Ca. xxviii
Abstinentes faciam⁹ altitib⁹ vel alijs
amb⁹ p̄iosis aut piscib⁹ p̄stuant. nō
nichil videntur refecare deliciaes sui corpis
sed mutare. nec pro abstinentia s̄ velut pro

nescio qua immunditia vel terte quod e verus pp
 ter stomachi nauseantis tenentudine delicata
 illas comues ac viles carnes abicere. quo pos
 sint alijs no solu carmb? si etia delicatiorib? ac p
 nosiorib? carmb? suas voluptates exple. cu si
 cut ia sup patuit no aliqru carnū que vsu huano
 cōcesse sunt. nobis nature dāpnande sint. quas dō
 instituit. s carles cōcupie fugiende qō sensu car
 nis diabolus introduunt. Illi aut qui parricos
 videri volūt. et glām sibi velut de abstinentia distric
 tiore cōgrūt sic ab oibus animalibus iudicant tem
 perandū. ut pegrinis pomis ac sorbicūculis de
 licatis ceterisq; alijs in mane sui corpis impleant
 appetitū. cū spūalis abstinentia no aliquoz nbox
 vsū. s desiderū suadeat cōpescendū. et illi magis
 p̄sinome sentire censendi sūt. qui sibi no aliqz
 rerū p̄ceptiones s̄ delicias corpis interdunt.
 illi quoz qui negata sibi vni p̄ceptione diuer
 sorū potulozū potioib? iūdant. neq; m̄chi
 abstinentiā vident imple. qui et ad hoc se for
 tassis a vno suspendit. ut merentur ab hoib?
 laudē. et interdum p̄ceptōm vni sibi cōpenset
 potulis suauiorib? voluptate. In vni em vsu
 abstinens no a vno tantū. s ab oibus q̄ accipie
 tes inebriat vel ab alijs que et si no ebrietatem
 suauitate certe p̄cepta cōtrahant. abstinebit. ut
 sit in veritate abstinentie p̄fē cōsumatus no em
 v̄magine fore splendidus intus carnis hoibus
 velut purus. et deo similate virtutis sordibus

hinc inde

plenus. Nec minus a cupiditate possidendi superflua. quam a voluptate percipiendi nobis est abstinentiendum. qui cum omnia que habemus pro nobis vobis habeamus ea quibus uti nobis necesse est ardentius habere velle vel etiam lucris. Quibus augere nichil est aliud quam non tolerande necessitati. sed intolerande cupiditati seruire. Nec possunt dicere ut sit vni cotidie pauperibus eroget mea possidenda quoniam nemo proficius erogauerit eo quod nichil sibi profectus intendere reliquit et proprio. **Quod utile sit ieiunio vel abstinentie ad incrementum caritatis preferre. Capitulum xxv.**

Uscriptum sic abstinere vel ieiunare debemus. ut non nos ieiunandi vel abstinenti necessitati subdamus ne iam non deuoti sed inutili rem voluntaria faciamus. Si enim quoslibet aduenientes ieiunio intermisso refutimus. non solum ieiunium. sed impleo caritatis officium. Ceterum si propter abstinentiam spirituales fratres quos non mea delicta remissione contristo. abstinentia mea non est virtus dicenda sed vitium. quoniamdem ipsa abstinere ac ieiuniorum continuatio non fuerit quam res erigit premissa. et me inflat. et fratrem meum cui caritas iubet seruire contristat. vel certe michi nichil messe caritatis sine demonstrat. cum sine abstinentia prohibet hominem catholicum sola caritas perficiat. et omnis abstinentia aut potest fieri adiunctio caritatis aut peccat. Quia ergo abstinere aut ieiunare etiam manichei vel quilibet heretici alii possunt. ut potest qui omnes carnes non pro abstinentia

s̄ pro imūdiā detestantes. torpa sua p̄ams et
 aque p̄prede cōficiūt nō p̄ magno dutam̄ q̄n
 ab hīs que illi quoz reiciunt abstinem̄. s̄ quādo
 abstiniētia m̄am fides cōmendat tantas p̄ cōsu
 mat. Quas virtutes illi nō h̄ntes. om̄de p̄nt
 se edificari aut p̄fici taliter abstiniēdo nō p̄nt.
 Ip̄is vero catholicis xp̄ianis qui sine nō valedo
 abstine sine nolendo vsu mō cōcessa cū gr̄az
 actione p̄cipiunt. nō nos p̄ abstiniētia p̄ferā
 mus. ne forte plus humilitis. aliarūq̄ virtu
 tū habeant illi. vñ iure nobis abstiniētib̄ p̄fe
 rant. Quo circa si volumus nobis abstiniētia
 m̄am ieiuniaq̄ p̄ficē. a sup̄bia in p̄missis q̄ aut
 expellit om̄s virtutes aut minuit. et a iactā
 tia cūctis iūcta virtutib̄. atq̄ ab oībus om̄o
 vitis discedam̄. ut p̄sit nobis q̄ a tibi dēla
 bibus abstinem̄. Na tunc nobis p̄dent p̄
 torpa n̄ra aut certe torp̄m in cōtinua rigore
 districtioris abstiniētie castigam̄. si carnalib̄
 desiderijs absoluti sc̄is virtutib̄ floream̄. Sed
 iā sine liber accipiat. ut de virtutibus ac vitis
 vñ hic pauca tetigim̄. latius ac plenius in 3^o
 volumine donante dno disputemus. **Explicit**
liber secundus // Incipiunt capitula terti libri

Quantū a vero virtutibus virtutū filitū ^{dicō}
 distent. **De sup̄bia sic maloz om̄i cau**
sa **De sup̄bia ex qua p̄cedūt oīa mala hū**
ilitatis v̄m̄cat. et oīa ea fugata d̄p̄cat. et virtutib̄ cōdat.
 // virtute // vitia

De cupiditate q̄ ita sit merta sit inre supbia ut
nichil p̄ci fiat quod nō er utraq̄ p̄cedat

Quo ai tormento iūdōs affligat iūdia

Qui que et q̄ita mala cōcupia carnis erūpat si
si mens cōrupta cōsentiāt.

De etiā hū quos ab impudencia qlibet nātās
vetat. si vniē pudice assuescāt. ad amorē casti
tatis ascendant.

Quib' modis possit
ōndi supbia. q̄ in p̄ditis apta ē. vel in fictis
oculta.

Quib' signis iūdōz declaēt
iūdia.

Quōtis malis vanitas vanos
iūoluat.

De utilitate timoris et q̄ effica
nter p̄cis obsistat.

De futuro iudicio
vel eternitate supphij. ac de qualitate gehēne.

De laude caritatis. **Qualiter** pos
sunt ea q̄ de caritate sc̄s. ap̄ls dicit itelligi.

Quōtu p̄fōis caritas in se fundatis erhi
beat.

De eq̄litate virtutis et q̄ h̄ter sibi
cōsentiētes isormet.

Quib' ḡdib' querfi
iūalimē p̄fōis ascendāt.

Quē sit q̄ter
nary nūmeri credenda p̄fō. et q̄ quoz vir
tutes q̄ dicit sūt p̄cipales. et fide vinctes a dno
collate iustificent.

De tēperāne quali
ta vel ope.

Quales eē debeant quos
ai fortitudo nobilitat.

De iusticia vel
fide. q̄ er ip̄a p̄cedit.

De eq̄litate q̄ ad
eamde ptineat.

Quot duo sint iusticie ḡia. **De libera
tate** et q̄ h̄ter b̄ficiētie opus ererenti deat.

huane

De differētia amoris, et quāto ab eis differat
p̄sa dilgō.

Quid sit sua cuip̄ tribue.
De actualē vitā tres virtutes idē tē
perācia fortitudo iusticia q̄ cōsumet, et prude-

na q̄ ē q̄ta virtus menti cognicōem rerū la-
tentiū prestet.

De sociali virtute, et quō
rē faciant, q̄ tū possint nichil huāne societati

efficiant.

Quot de prudentie ac sapie
fontē cognicōz rerū oīm bibant, qm̄ p̄cipiēde
scie fementē iungunt.

De prudentes,
alijs nō nocēat nec sibi nocē p̄mittat, et q̄ ibi

eis sit sine admittione alicui⁹ erroris cōsumata
prudēcia, vbi erit sine vllō p̄cō vitā p̄sa.

De affcōib⁹ quatuor q̄ inter vitia nuāri
nō dent debeant, si eoz vsus et eoz bona w-
lutate p̄cedant.

De hīs affcō sine q̄b⁹
in hac vitā rē nō viuūt, in illa futūa b̄tū
dine nō sint, q̄ nec timorē h̄tura ē, n̄ dolore.

Qualiter vtutes quatuor q̄ dēc sunt
p̄ncipales, aut in p̄nti nos a p̄cō defendant, a
meternū nobiscū sine vllō p̄cō p̄maneat.

Vbi se de toto ope locutor excusat. *Explicuit*

capla tēu libri Incipit prologus

De vitā cōtēplatiua et quāto ab ea diffe-
rat actualis, vel q̄liter possitis ip̄ius cō-
tēplatiue vtutis fieri deo adiuuante
p̄ncipes p̄mū volumē absoluit. **D**e actuali q̄p̄
vitā vbi q̄ cēt religiose intrepaciōis vtilitas
ac pacie virtus ostensa ē, et q̄liter tractāde ecēt

entē facultates. vel de mō spūālis abstinen-
ne q̄ dicenda visa sūt deo donante in libro 2^o
differū. **R**ūt sup̄e vt disputatōem de vicijs
ac virtutibus nō ingemo fretus tuus michi
cōsūus nō sū ne s̄ orantib⁹ vobis adiuuante deo
incipiam. **Capitū p̄mū. Quāntū a veris v̄tutib⁹
virtutū similitudines distent**

Quesitis quāntū a veris virtutibus
v̄tutū similitudines distent. **N**ō dico
quāntū a medicamento venenū. q̄a
medicamentū ita corpus aliquotiens
sanat. vt id defendē a mortis ne-
cessitate nō valeat. et venenū nō ita auferri fa-
cit vitā corp̄i q̄si auferenda nō eēt nisi fuisset
acceptū. s̄ accelerat corp̄is mortē quod erit
aliqui mortitū. et aliqui diutius forte victurū.
Sed plane dico a veris v̄tutibus tantū similitu-
dines distare v̄tutū quāntū distat a veritate mē-
dacū. q̄a et similitudo virtutis que videt̄ virtus
eēt nō sit. nichil ē aliud nisi mēdacū. et ideo
nō est v̄tus dicenda s̄ vitū. **E**t vera virtus
ē veritas. tū qui amanter adheserit. a p̄m̄ mor-
te resuscitatus mori vltra nō poterit. nisi tū ab
ea depuata voluntate recesserit. sicut cāno vir-
tutis filano q̄ ē vt dicit mēdacū veritati grū.
grā ē v̄tuti. ānā sepat a deo vita sua non
intēturā s̄ supplicio que ē illius mors pena.
liter sine fine victurā. s̄ptura dicēte os q̄ mē-
tū occidit āiā. **E**t p̄ hoc sicut virtus āiā

sibi veraciter inherente si fuerit vera iustificat:
 ita simulata cōdēpnat. Et qd iustificatio aīe
 nisi eius ē vita ppetue vitā. ac vitē ppetua sicut
 cōdēpnatio aīe pena eius ē sentienda q̄ mors
 pbat et ipā ppetua. Itaq̄ dupliciter rea ē aīa.
 si et bonū nō faciat vñ et spūaliter viuat. et
 appetat similitudinē boni sub qua viuat male
 et lateat. Superbus vult se credi qstantē. pdig⁹
 liberalē. auarus diligentē. temerarius forte.
 inhūan⁹ p̄cū. gulosus hūanū. ignauus quietū.
 timidus tantū. Impudentia fiducia sibi nomē
 ascribit. prauitas appellationē libertatis obtē-
 dit. elo. p̄na verbositas fingit et composuitis
 malū studiū spūalis colore delitescat. Hec et si
 p̄nt igitur hūano discerni. tamē sine dono dei
 q̄ntū michi videt̄ nec v̄tutes p̄nt appeti vel
 haberi. nec earū similitudinē q̄ sūt vicia v̄tutes
 imitantia declinari. in tantū vt infidelibus michi
 il p̄fuisse credam⁹. Etia si sūt aliquas p̄ corp⁹
 opati v̄tutes q̄ in eas nec a deo suo se accepisse
 crediderūt. nec ad eū qui ē fons bonorū om̄
 referre voluerūt. Et quid dico nichil eis p̄fue-
 runt. Vnimo etiā nocuerūt. dicente sc̄o ap̄lo
 omē qd nō ē ex fide p̄cū ē. Nō dicit oē quod
 nō ē ex fide nichil ē. si dicendo oē quod nō est
 ex fide p̄cū est. declarauit qd oīa bona aut ex
 fide gesta v̄tutes sūt. q̄ p̄ sc̄o iustificanti. aut
 si fuerūt sine fide nō sūt aliqua bona creden-
 da s̄ vicia. q̄ nō iuuant suos oparios s̄ cōdēpnat.

inflatosq; precipitant. atq; a fimb? eterne salu-
tis eliminant. Sed ego quid her de infideli-
bus vn nullus abige videt eraggero. nisi
apls etiā fideles quosdā q̄ credentes in deū.
nō scdm deū s; scdm hoīem viuunt carnales
noīat dicens. et ego frēs dicens tū venisse
ad vos nō p vobis potui loqui quasi spūalib?
s; quasi carnalib? nodū em poteratis s; nec
adhuc quidē potestis. adhuc em estis cīnales.
Et tāq; q̄rerem? quid cīnales velit intelligi.
secut? adiunxit. tū em sit inter vos zel? et
cōtencō nōne carnales estis et scdm hoīem
ambulatis. **Q**uid p̄t duab? hīs cū pestib?
inueniri deterius zelo et cōtencōe. quib? car-
nales qui scdm hoīem viuūt. etiā in hac vi-
ta torquent. tū et torq̄t cōtencō hēticos red-
dat et zelus imitatorēs diaboli paradisu p̄mis-
sioibus tūdentis efficiat. **A**t sic qm̄ fideles
iusticia pietate mīa mansuetudie humilitate
mōtencia ceterisq; v̄tutibus gaudeant. aut
scdm deū viuūt. et v̄tutes h̄c credendi sunt.
qui spūaliter viuētes adeptē sc̄ificāt et deo cō-
mendat. aut scdm hoīem viuūt et nō sunt
v̄c v̄tutes s; v̄tutū similitudines. que nichil cīna-
liter viuētib? p̄sunt. **Q**uap̄pter q̄ religiose
qui cōmēter q̄ sobrie qui misericorditer viuūt.
si deo cūius munē vt bñ viuāt adiunat. affri-
bat. scdm dīm spūaliter viuūt. **S**i vero oīa que
bñ agit v̄mbus suis affribat. quasi etiā sine

adiutorio dei ad bñ agendū sibi sufficiat. se-
 cū dū hoīem carnaliter uiuit. Et ideo aut bñ
 nō uiuit a nichil ei pderit. q̄p̄ boni ppter ho-
 mīes facit q̄a huānis laudib⁹ delctatus hū-
 tā tēpale mercede am̄p̄a recipit suor opm
 que tēpaler ferit. Igit̄ ille maxime sc̄dm hoīem
 uiuit. q̄ sc̄dm seipm̄ q̄a et ip̄e hō est uiuit. Et sc̄dm
 seipm̄ uiuit. q̄ et si potuit. est tū q̄bus uult. pigrit
 quo uult. dormit q̄n et q̄dū uult. manducat et bi-
 bit q̄n et q̄d uult et q̄ntū uult. ridet et letatur
 inter quos uult. postremo q̄t̄p̄ narib⁹ suauē est.
 quicq̄ tactū blandū. quicq̄ oculis delctabile.
 quicq̄ teteris sensib⁹ carnis sue uicidū exeret
 et seq̄tur q̄lter uult. q̄ oīa licita aut illicita car-
 naliter uult. Qui aut̄ sc̄dm deū uiuit nō qd̄
 eū carnaliter delctat. s̄ qd̄ sp̄ualiter edificat facit.
 et oīa desideria carnis sp̄ualis desiderij delctatōe
 d̄p̄esat. futūa p̄ntib⁹ an̄p̄mit. carne sp̄iū subdit.
 et quicquid cupit aut agit nō uult ex sua s̄ ex dei
 sue uolūtate p̄cedē. tū placē totis uirib⁹ concupis-
 cit. Itaq̄ si utriq̄ iā claruit q̄ uirtutes ueras
 nō uident hūc q̄ simulant. et illi simulāt qui nō
 ex fide aut nō ppter deū s̄ ppter hoīes tantū ali-
 q̄ boni opant. eleosimis ac ieiunjs uel abstine-
 ne reuicq̄ bonis opibus seruicndo nō ut boni
 fiant. s̄ ut se bonos hoīb⁹ fingant. nec ad recipiē-
 dā eterna mercede. s̄ ad cōpandā glam̄ plare.
 Videamus nūc q̄bus p̄cedentib⁹ causis et subsequē-
 tib⁹ incrementis nasci soleant uicia uel augeti.

et. ipis adiuuante dno remedio possint velut
quibusda[m] meditamētis immūi vel sanari. **Q**

Esupbia sit maloz oim causa. **Ca. s. d. m.**
Et quidē hoc caplm valde ppterū. s. si
oretis illū qui dicit nō vos estis q. loq.
mī. s. sps p̄ris vā celestis qui loquitur
in vobis. et alibi dilata os tuū et ego adimplebo
illud. ea q̄ michi vt hoī impossibilia sūt. illumina
te dno vel docente possibilia sūt. **Considem⁹**
que cause p̄cedant q̄ vicia subq̄tur. quod vt
credibilis videat⁹ nō hoc a me prudentia vā
p̄q̄nt. s. vobis vel michi vel oībus scriptura di
uina cōsulta respondeat. q̄ velut si tā q̄rerem⁹
ab ea imobile s̄mā p̄tulit dicens. **Imāū oīs**
p̄m supbia. **Quid supbia p̄t ap̄tus qd p̄babi**
lius dicit. **Imāū** inquit nō aliam⁹ s. oīs p̄m
supbia. vt euidenter ōnderet. q̄ ip̄a sit p̄tōz
oim causa qm̄ nō solū p̄m̄ ē ip̄a. s. etiā nullū
p̄m̄ fieri potuit. p̄t. aut poterit sine illa. **Si**
q̄dem nichil aliquid oē p̄m̄ nisi dei cōcept⁹
est. quo eius p̄cepta calcant⁹. **Quē cōceptū**
dei nulla res alia p̄suadet hoīb⁹ nisi supbia.
q̄ etiā in ip̄o diabolo vt diabolus ex angelo
fieret. eterne p̄ditionis erit causa. **Deniqz**
et ip̄e sciens se p̄ supbiā de celestib⁹ corruisse.
et in hūc caliginosi aeris tartere trusū hoī
subuertendo quē deus feterat sine vllō p̄tō.
vicio p̄suasit serpentina calliditate superbie.
certus q̄ recepta supbia q̄ est maloz oim causa.

facile iā p̄tā oīa q̄ nō nisi sup̄bo cōcipiūt aīo
 pet̄aret. **H**inc ē quidem p̄m̄ hō sup̄bi sp̄s
 elatione corruptus. oēm posteritātē suā q̄ in
 illo radicaliter fuit. necessitati corruptionis
 ac mortalitatis addit. ut corruptibilis ac
 mortalis eff̄s. corruptibiles amōles gene-
 raret. atq; ita quod in illo egerat p̄m̄ēda
 sup̄bia in oīb; ex illo natis p̄m̄ fiet pena. Et
 apt̄a nō est eo mō iā possu; p̄m̄ resistere sicut
 ille potuit. cui nichil aliud fuit nō p̄tāre q̄
 nolle. Nobis aut̄ ir̄p̄hensibiliter viuere vel-
 le nō sufficit. nisi ip̄m̄ velle nr̄m quod lāgunda
 possibilitate deficiat. diuina v̄tus adiuuent.
 q̄ illū ad nō pet̄andū etiā iuāre poterat ad-
 huc sana naturā. nos iā impedit viciatā.
 Et illū p̄tāre fecit sola p̄tāndi volūtas.
 nos etiā cogit plerūq; p̄m̄ iā fr̄ā n̄citatē. p̄t̄
 q̄ deo clamam; et dicim; de n̄citatib; meis
 libera me. ac si ideo fortassis dicit sc̄ptura di-
 vina n̄cū oīs p̄m̄ sup̄bia. q̄ ip̄a p̄cessit in
 diabolo. et p̄ ip̄am subuersus ē hō de quo dicit
 ap̄t̄us p̄ vnū hōiem p̄m̄ int̄iāt in mudū et
 per p̄m̄ mors. et ita in oēs hōies p̄t̄iūt in q̄
 oīs pet̄auerūt. **T**eterū nos qui p̄m̄o per^t hōie
 ante pet̄auim; nō in nr̄ā iā sepata vita.
 in eiu; naturā in qua sum; elisi sum; et corrup-
 toem velut de radice sup̄bie morbo cōceptā cō-
 trarim; et in ip̄a corrup̄tōe unū cōmittim;. †
Prim; aut̄ hō nō ideo nō pet̄auit q̄ corrup-
 † oēs p̄cōz causas habemus. qui nō corruptibiles efficiamur.
 quia pet̄auim;. sed quia corruptibiles sum;. omne p̄c̄m
 ex ip̄a corrup̄tōe nr̄ā cōmittim;.

tibilis fuit. si tñ corruptus est. seipm peccādo
corruptit. et corruptioem suā in nos p̄rogatōe
trāsferent. Et idcirco ibi nobis auferenda ē tota
mortalitas oīs. p̄ corruptio q̄ facta ē ex p̄no. vbi
erim⁹ vllō p̄no. hic vero vbi nō iā facta
ē. s̄ adhuc sanat̄ nra natura q̄ ē infumata p̄
culpā. sanat̄ q̄ p̄ grām p̄ns conatib⁹ nris re
sistit ip̄a cōcupia viciosa nō naturalis s̄ nō
nre indita penalit̄ et inferta. q̄ p̄no facta est
et p̄am si viderit facit licet q̄ diu morlet vi
um⁹ heam⁹ nō eā tñ studio nre volūtatis ad
iuuem⁹ et vincam⁹. qm̄ nō eā in vobis sentiedo
s̄ ei cōsentiendo peccam⁹. nec ip̄a statim vt nos
pulsauerit vincit. s̄ si mētē nram q̄ absit de
s̄blimitate p̄positi sui in cōsensu p̄ni decerent.

*Ex supbia que p̄cedit oīa mala hūilitatis
virtute vincatur et oīa vicia ea fugata*

*tib⁹ cedūt
Ca. iiii.*

Proinde si supbia ē nra depercat et vti
oīs p̄ni. et cōcupia eius pena non p̄t
aliter vici cōcupia viciosa nisi p̄uis
caueat hūilitatis virtute supbia. q̄ est eius
iūta. Supbia volūtas facit dei p̄cepta cōter
ni. hūilis custodiri. Supbia et angelis demo
nes fecit. hūilitas hoīes factis āgelis similes
reddit. Illa rebelles deo. diabolo s̄bditos fuit.
hec hūiles ip̄o cōiungit. supbi cupiūt in se
q̄ nō faciunt p̄dicari hūiles refugiūt q̄ p̄
bono opant̄ agnosci. Illi vicia sua a se alic
nan⁹ p̄do p̄uersitate sue volūtatis recusant.

et bona sua suis viribus deputando semetipos
 turpiter iactant. isti si qua parā comiserit vo-
 luntate cōfiteudo semetipos **l**acusanant et oīa
 bona sua diuino mūneri deputādo deū iugiter
 laudant. **Q**uāpt̄ si virtus nō hītat in aīo vici-
 so, supbia hūilitatis cedit ip̄io. q̄a nō p̄t mens reg-
 nū hīc v̄tutū nisi iugū p̄us extulserit viciōz. tūc
 em vicia fideliter expectorata discedūt. si v̄tutibus
 cedant. **A**liōq̄n vel s̄sidiūt ad tēpus eiecta vel
 redcūt. nisi v̄tutes in locis viciōz q̄ fuerūt depul-
 sa successerūt. **Q**uāpt̄ pietas in nobis crude-
 litati resistat. in p̄nā fudata coherreat. pudici-
 tia libidine vincat. aīositate t̄quillitas tollat.
 v̄ositate tantitas modestia copestat. desideria
 carnalia delat̄io sp̄ualis imūnat. abstinētie rigor
 aulesos carnis obtundat. curiositati studiū sp̄uale
 fundat. sobrietati cedat ebrietas. māfuetudinē
 sumibat imāntas. dūct̄ leuitati maturitas. dei
 et p̄rim caritate crescente cōsumat̄ totū mādi cu-
 piditas. excludat p̄tatis. lurrinā. cōfuset indusie
 v̄tus ignauā. reymat hūilitas p̄fida iactācia. pel-
 lat simplicitas p̄m̄i v̄cordiā. nō impediāt v̄nē-
 tas fugnta cōfatiā. emendati mores augeāt as-
 ciplinā. frangat clemētia religiosa seuitiā. et
 fūdus emidat bonitas acq̄sita malitiā. vt ex-
 pulsione viciōz celebret̄ introductō glōsa v̄tutū.
Sed de v̄tutib⁹ in cap̄lo seq̄ti videbim⁹. nūc de
 viciis vt cepim⁹ p̄sequimur. **De cupiditate q̄ ita**
luxta sit supbie qd̄ nichil p̄tū fiat qd̄ nō ex v̄traq̄z

procedat Caplin quartū

Sicutiq; in patuit q̄lter intelligat qd̄ sc̄p̄
cum dicit. unū oīs p̄m̄ supbia. hoc
etiā videam; qd̄ sc̄p̄ apl̄us dicit. mod̄ oīm ma
lor̄ ē cupiditas. tū sp̄s sc̄o qui locutus ē p̄ apl̄iam
et p̄ apl̄m̄ ip̄e quozq; locutus sit. nec sibi possit ēē
diuersus. sollicitē cōsiderare debem; h̄c ille unū
oīs p̄m̄ supbia. h̄c radice oīm maloz cupiditate
notare voluerit. In forte sermone ap̄h̄eticū pau
lus apl̄us vt solet exposuit. quāq; siue unū oīs
p̄m̄ siue radice oīm maloz dicit vnu idēq; signi
ficans. **D**ozzo cupiditas atq; supbia itantū vnu
ē malū vt nec supb̄ sine cupiditate. nec sine sup
bia possit ē iuueni cupido; . **D**iq; et diabol; in quo
tenet supbia p̄ncipatū p̄rie p̄tatis ac p̄ditionis
hūane cupidus fuit. et ip̄e hō p̄ appetitū arboris
interdite. ac diuine similitudis affectatōem morbo
se affm̄ cupiditatis ondit. **D**e supbia nāq; nas
cūt hereses. schismata. detrimētēs. inuidia. v̄bositas
iactantia. auositas. cōtēntōes. abicio elatio. p̄sup̄tio
vanitas. inquietudo. mendaciū. p̄uiriū et cetera huius
modi. **S**ed her q̄s dubitet ex cupiditate q̄ p̄cedē
tū oīs qui fuerint illis oīb; morbis quos nomi
nam̄ corrupti. h̄cānt et cupidi. **H**ic tū gulosos
intēperātes. ebriosos. auidos. rapaces. fornicatos
adulteros. stupratos. incestos. flagitiosos cupidi
tas reddat. qm̄ p̄nt sine supbia tales fieri. sine
qua oīs nō p̄nt dei cōtēp̄m̄ p̄cepta q̄bus plibe
tur illa oīa mala q̄ sup̄ius cōprehendi. **D**eozq;

si volum' consummare nri certaminis cursu. cauea-
 mus in primis cupiditate atq; supbia non duo
 mala s; vnu dicam' a quo trahit omis mali actus
 nri. Na sine supbia q; pnt saltem melioam pta.
 cu dicit' nri ois pta supbia. Aut sine cupiditate
 q; e omi maloz modis. q; pnt fieri mala cu sine
 mdite oia aut nulla deperit' aut mortua. Dem
 si quodlibet pta ppetrare no possu. nisi mee delecta-
 tati cōscientia qd cupiditatis e pti. et dei pcep-
 ta cōtempna q; e supbie malu. quo no ex cupiditate
 q; e modis maloz omi. et hec supbia q; nri ois
 pti dicit'. pcedit omi pta. **Quo cu tormento**

inuidos affligit inuidia Caplin quintu
 inuidus certe q; alienu bonu suu facit inuidendo ee
 supbia. nulla videt' ad inuidendu cōcupia puo-
 tari. s; tantu supbie morbo verari. Sed si animi ei
 peste q; pcpitat. iresus subtiliter alteq; rmemi
 iniectis eu et p dicit' et cupidu. cuius cupit inte-
 ritu et supbie malo teneri. quo sibi iugiter igemif-
 at meliore cu inuidet auferri. **De facile pt qle**
 sic hoc malu verbis exprime. quo inuidus odio
 hois psequitur diuinu manus in hoie. cu potius
 amari ho debeat. etia p sui menti scitate. **Tantos**
 inuidus ht iusta pena tortores. q; tos habuerit in-
 diosus laudatores. **Siquidē inuidiosu facit excel-**
 lencia menti. inuidu pena pta. **Ret ei ab homie**
 potest adhiberi remediū. cui e vln' occultu. **In**
que et quata mala concupia carnis erupit
si ei mens corrupta cōsentiat Caplin sextu

Quid contra contumeliam carnis addit? Rursum
non videtur nichil hinc superbie transgressi pos-
sio ipsa eum videatur humiliare luxurie. Et tamen
nisi prius deo rebellis existeret. cuius salubre precep-
tum de pudicitia conservanda superbi spiritus presumptio con-
temptit. nulla eum latuit cupiditas puocaret. In
animus eius dum disceptat dei contemptus et metus. sicut
contemptus dei ponderat. et superbi animi recepta
cupiditate in pudicitiam potest. aut optinet metus
et animus deo subiectus cupiditati filius et superbie contra-
dicit. Pluresque enim gula et hincantia vim turpi-
ter in luxuriam solvunt. alios in iuriam pudicitie
sordide cogitantes incendunt. nonnullos de pro-
posito exsistatibus occasiones oblate deiciunt. quosdam
sub impudicitie iugo exempla potest vivenciam ex-
citant. sunt alii quorum vita lingua turpis infla-
mat. et turpe consuetudinem manifestat. Qui prius
in veteribus sermones aut profertur libenter aut au-
diunt. ac demum paulatim morbo crescente ab hono-
rate deficiunt. attritoque pudore ~~desunt~~ efficiunt vilces
dum indecenter elegantes videri volunt. passim
in turpibus verbis impudenter insamunt. Hoc enim
loquuntur quicquid diligunt. et delectabiliter audiunt
quod assiduis cogitationibus volunt. Cogitatio quippe
est quedam locutio que mentem sicut turpis inquinat. ita
si fuerit honesta purificat. Aut si non ex cogitatione
facies mentis existit. sed qualitas cogitationis ex
mente non sordide cogitationes mentem sordidam red-
dunt. sed ex mente sordida sordide cogitationes existunt.

Quod si ita ē pulchriorū corporū forme p̄ oculos
 n̄pentes aīn nō mouent incorruptū. et q̄n̄ cor-
 ruptibiliter mouet nō corrupit sanū. s̄ oīdūt
 aīa volūtate corruptū. Turpia quoq; verba p̄
 aures ingressa q̄ p̄ualent si nō fuerint arbitrio
 mentis admissa. Q̄n̄ aut̄ p̄ualent. nō corrupit
 mente. s̄ iā corruptā sponte reperit. Auribus
 em̄ castis obscen̄ sermōes cū sono deficiūt nec se-
 cretū pudici cordis irūpūt. Quid palpanē ter-
 reū q̄ menti iā viciose blandit. nūq; p̄t ad aīn
 admitti p̄ tactū si aīn̄ incorruptū seruat p̄fessio-
 nis sue p̄positū. At si p̄us integritate sui aīnis
 sponte viciatus amittit. et sic delatōem tactus
 admittit. De cibi vel potus inuēda delatōe iam
 dixi sufficienter vt arbitror in sēdō volumine. vbi
 q̄ntū potus breuitate p̄fendēm spūalis abstine-
 ne comedauit. Sed et hic hoc breuiter dico. q̄ p̄
 os carnis nō erūpit delatō gustus ad mente.
 nec erūpit sermo turpis ex mente. nisi se volūta-
 ria mens aīn corrupat. q̄ recipiat aliquid vñ cor-
 ruptū aut p̄ferat. Jeterū si aīn̄ sub deo suo
 firmus. ipius dei sui munere p̄suetet. nec
 q̄buslibet delatōis lenocinātib; cedat seductōibus.
 nec p̄fert aliqd̄ turpe nec recipit. Iam de odorib;
 pauca p̄stringā. vt tota tēptatōem q̄nq; pluri sen-
 sus includā. quos odores p̄ aditū nariū aut
 olfētū affectat mens egrā aut diuinitus adiuta
 repudiat. que si se suo creatori subiacat atq; ei
 que ē dignitas eius et salus amanter thēreat.

nō solū nulla eā vicioꝝ feditas detolorat. si nec
vlla delatōis carnis effemmat. **¶** Si caritate
sui cōditoris et illustratoris inflata resiliat. ac
se relicto interiore solidorū bono. foras in exteriore
in bona piciat. quidā in ea nervorū pōt eē resol-
uitur. q̄quid vniū debilitat ac frangit. **¶** Tunc
em̄ actio spūalis effiatur onerosa. et ip̄a fit in
carnalib⁹ inq̄eta. ita vt oīa que p̄ sensū corp̄is
sentit nō vitanda si iā vitata turpiter cōcupis-
cat. **¶** Et q̄ corp⁹ nichil sp̄itū sentit. ip̄a sibi delatō-
biliter recordando. sensarū rerū ymagines re-
putant apud se intus audit sine voce q̄quid
tātlene suavis ac iocationis obscene p̄ flur-
uosos aurū meatus influrit. **¶** Ibi ei odor ma-
le suavis corruptibiliter flagrat. qui p̄ patulas
narū cavernas inrepsit. **¶** Ibi eā sapor oblat.
quē ad se p̄ illerebrā voluptuosi gustus admi-
sit. **¶** Ibi p̄sentit nescio q̄ molliter blandū qd̄
ei exteriore tactus inrepsit. **¶** Ibi calores varios
et illicitos formas cōcupiscibiliter videt. q̄s
ei oculorū curiositas inūcia. q̄ mens ita absen-
tibus plerūq̄ ymagib⁹ corp̄is delatō affrāta car-
naliter. vt nimia fordoꝝe cogitacōis intentione
desira. nō sibi ymagines corp̄is videat ap̄plenni
s̄ corp̄a. **¶** Hinc ē q̄ ille corp̄is flurus q̄ fit in
dormientib⁹ sine culpa. interdū vigilantibus
cōtingat ex culpa. **¶** Aliud ē em̄ q̄ in dormiente
fit. aliud q̄ vigiliās facit. **¶** Ibi naturaliter ple-
nitudo hūorū expellit. hic turpiter cōcupiā pub-

licat. Sed hec cōcupia illis vigilantib⁹ hunc
 elicit flurū. q̄bus p̄ feda colloquia sordidū cō-
 mouerit appetitū. In sūt quib⁹ vsu ē desep-
 tio feiarū. illa rudis ē. illa detora. illa deforma.
 illa formosa. alterius placet ornatus. gestus al-
 terius. illius laudat̄ etiā sine forma vestitus.
 illius sola formositas. Inde trāsitur ad mores.
 et alia talibus cōmēdat tactumtas modesta.
 alia turpe videri facit libertas inmodita. Hec et
 hys filia colloptes. suggerūt cōcupie sue mate-
 riā. Hec tamē deo cōcupiscūt. q̄ ista aut loqui-
 tur libenter aut audiunt. q̄ nisi cōcupie morbo
 corrupti eēt. nūq̄ vel loq̄rent talia vel audi-
 rent. q̄ nō eos ista corrupūt. s̄ corruptos on-
 dūt. Hec me ne ista veniat̄ arguente q̄sq̄
 iudicet arguendū. nouerit p̄ter hoc forte ab
 antiq̄s se fuisse decretū. ne q̄ adolescentiū le-
 gerent genezeos librū. aut p̄t̄ ezechielis p̄phe-
 vel cantata cantroz et cetera talia in quib⁹ ignā-
 rōes et actus et noia q̄rūdā scripta sūt mulier.
 q̄s licet scdm̄ historiā fuisse credam⁹. carū tamē
 noib⁹ vtutes figuratas accipim⁹. qm̄ sicut ille nō
 solū vris suis p̄ scōs mores. s̄ etiā extraneis sū
 dispendio sui pudoris ob nimia pulcritudine pla-
 cuerūt. ita scē vtutes et suis mirabiles omnibus
 reddūt et criminos q̄dā sui amittēde p̄stringūt.
 Hinc ē q̄ et ip̄i q̄ viciose. viuūt. vtutes viciis
 anponūt. q̄ aliud ē q̄ faciunt morbo. aliud q̄
 cogitatur. p̄bare iudicio. Sed ne forte hec sp̄ualia

sed in carne adhuc carnales appetunt. nec vti-
tutes cogitantur quod mulieres ille significant.
si ipas cogitando carnaliter deprent cosulto
uimores lege sut illa phibiti q sicut spualiter
accepta viuificant. ita carnaliter intelligenti bus
ipa carnali intelligena occasiones carnis co-
nupie submistrat. Faru quisq noia frequer
habet in ore qm desideria vlnemto gestat i
corde. at turpitudine qua cretere vecudat
in sro tenet in aio. reus no huano iudicio s di-
uino. *Queda huiusmodi ab impudencia quibus necita*

vetat si viue pudicie cosuestat ad amore
C*ales aut pudicos. castitatis ascendunt*
Ca. septi. aut tpatio torpm facit. aut timor sup-
plicij tpatio ab ipudicicie actoms sus-
pendit. aut occasio negata destituit. Sed licet
voluntate sit impudicus q nate pudicos e. tamen
si et ille tpatio torpm de bnifio nature sue deo
auctori om naturae gms agat. et ille que
timor i bono pudicie tenet. atq huiusmodi faul-
tate merhandi negat occasio viue pudice co-
suestat. in virtute pleniq de nate pficiunt.
et paulatim i ipius pudicie delatode cretete
pudici veraciter fut. vt ia no sermoe s vltute
sordes ipudicicie detestantes. no timore pene
carnalibus incentiuis obsistant. qd e insipien-
tia pui. s cretaco pui refrenat inqetos car-
nis affectus qd e castitatis cosumate fastidiu.
no qam vniq desinat in hac carne cu vicio

habere fluctū. s; palat et puehat et qñtū fieri
 potest in pñti vita pñtiat ipā nūositas triū
 phoru. si mō nō se in corpus spñū captus delcā
 tōne deficiat. s; exercitiōe delcācōnū sublimē
 roboratus sup corpus se corpaliū victor attol
 lat. ardeo suo sub quo eū viuētē desideria repu
 diata nō vncūt. in eternū gloificandū adherent.

*Quib; in diuitiis possit ostendi supbia q̄ in pñti apta
 est vel in fictis occulta. Ca. viii.*

Sicut ut videam; q̄bus modis possit supbia dep
 hendi. ut sicut in supioribus claruit. nullū pec
 catū sine illa posse cōmitti. ita hic signa ei; elu
 ceant q̄bus cauenda possit. oñdi. **D**imitto illos
 in q̄b; ipē hitus et incessus supbos oñdūt. q̄rū
 erā terrib. facies torua. truces ocli. et sermo
 terribilis nuda supbiā clamant. qui libidine
 dñandi possessi. quos possunt violenter sibi s;̄
 inūt huāna uita diuināq; cōfundūt. honori
 mtumesūt. passim cūcta diripiūt. suis cūmb;
 gaudent. et seipos supbie correpti morbo
 nō capiūt. **H**os ergo pretereo in q̄bus supbia
 tam apte regnat. ut nec dignet occultare se
 nec valeat. **I**llos tantū dolendos oñdo atq;
 eoz exempla cauenda denūcio. quos iā cōuer
 sos et aliquitulu pñtientes supbia occulte rap
 tuat. quos in pñda maloz fraudulenta dñā
 tione pñcipitat. et **al**le ne inde possint vncū emer
 gere iugiter calcat. **I**pā in talū cordib; locū
 diabolo facit. **I**pā ei aduēienti locū inuinitū

pectus familiariter pandit. ipā introeuntem
suscepit. ipā captiuus p̄dite normā viuendi
cōstituit. ipā oibūs bonis erarmat quos se
mel uiaferat. ipā q̄p̄ in eis remanserit quod
vicijs possit obmitti ne cōtm se forte cōualescat
interimint. **I**nde ē q̄ h̄i quos sup̄be mentis ta-
bes purulenta corripit. senoz suoz nō obser-
uant imperita s̄ iudicant. de suis negligētijs ob-
iurgati aut rebellāt insolenter aut immutant
de loro sup̄iore disceptant. p̄ferri se etiā meho-
ribus ipudenter affectant. simplicitatē sp̄ualū
fr̄m irridenter exagitant. suas finas p̄tenter
iactant. obseq̄a delata fastidiunt. negata p̄ti-
naciter querunt. natales moribus anponūt. in
mores suos elati despiciūt. cōferri sibi aliquos
posse nō credūt. equari senozib̄ dedignāt. sup̄
eos solo aīse timore cōstituiūt. **N**on seruiūt iobse
quo reuerentiā. in sermone modestiā. in morib̄
disciplinā. **H**abent in intencōe p̄tinaciā. in corde
dunciā. in sermōnaciōe iactantiā. in hūilitate
fallaces. in locutiōe mordaces. in odio p̄tinaces.
s̄brietatiōis impacientes. potencie sectatores oibūs
bonis odibiles. ad apus bonū p̄igni. ad cōiuratiōem
fieri. ad obseq̄ū duri. ad loq̄dū qd̄ nesciūt. p̄miti.
ad sup̄lantandū p̄ati. ad oīa q̄bus s̄b̄sistat fr̄na
societas ihuām. temerarij ī audēdo. clamosi in
loq̄do. m̄st̄ fastidiosi in audiendo. p̄s̄criptuosi in do-
cendo. effertati deformiter ī cachino. onerosi amicit.
infesti q̄ctis. m̄ḡti b̄n̄ficijs. inflati obseq̄is. et m̄pe

rosi subiectis. **H**ec sunt superbie transsantis india.
 quib' deus offendit et recedit. ac superba colla desu-
 nit. **I**ns malis diaboli passus erulrat. iurat ut
 veniat. superbas mentes intinc ut teneat. erigit ut
 elidat. fouet ut pdat. qui meretriciter de ipsa
 pditione captiuitate erupudiat. ut captiuos suos
 quos superbie vimb' sibi subient iure possideat. et
 oia illa mala que superius cõphendi. p illos er-
 creat. Merito ergo p iustã dei iudiciũ deserunt
 huiusmodi occulto pdãpnati iudicio. qm nõ vult
 ter additi si sponte redat superbie decipientis iperio.
 an utiq' possunt repugnare libere voluntatis ar-
 bitrio. libenti p dona sã spũs et muneri. **V**erup
 tamen etiã tales si ad recipiendã salutẽ diuini
 aiãti respiciendi cõcipiant. nec se in pitis fuis
 desperando cõtepnant. poterit fructuose satisfactio-
 nis sanari medicamento. et superbia q' eos adõ
 suo tunc fros erussent. frõstate humilitatis assip-
 tione dãpnates vinculis eterne dãpnationis absol-
 ui. **Q**uod q'iter fieri possit sup iã dym' cõ de
 ipã superbia vñ pesserit. quõ puenit et quõ egit
 tractarem. Rã que a diabolo pesserit ad p'mũ ho-
 mine puenit. et in ipõ totũ genus hũanũ velut
 in radice fructũ nature sponte peccantis viciatio-
 ne corripit. **Quib' signis inuideoz declaratur.**

Quod ipõ videt erige ut de inuidia cã nonũ
 inuidia quõ p pauca dicam' que in tantũ
 de superbie fonte manant. ut diabolus
 qui p superbiã perit. p'mũ hoĩem statũ succensus

+ spem

iudic felle p̄diderit. Rā q̄a a d̄no p̄cessit p̄m
q̄a idem d̄nabolus sup̄biendo iudis nō iudic
do sup̄bus apparuit. nō sup̄bia fructus iudic
fuit. s̄ iudicia ex sup̄bie iudice p̄cessit. Unde
qm̄ q̄tū iudicos affligat iudicia sup̄ior sermo
iā p̄didit. nō h̄t de illius sup̄bia dicendū vi-
detur. quo suos animo iudic lamando cōficiūt. s̄
hoc tantū donante d̄no debem⁹ oñdere. q̄lter
iudic s̄c̄e viuentū menta faciat sua iudendo
p̄tā. et q̄tū eis bonū corrupat iudicia. q̄ q̄tū
bonū fieri vel dici a suis audierint aut oñs nō
credūt. aut res b̄n gestas in malū male interp̄-
tando cōuertūt. om̄e malū qd̄ de illis mendar
fama iactauerit statū tāq̄ si ip̄i viderint cre-
dūt. femlter eis qui illud nō verū ee probare
voluerint cōtradiūt. Oīa suis emulis fingūt
ad eorū ~~defe~~ p̄f̄m deficiūt. odia m̄ta se abscondūt
in suos cruciatūs et nutriūt. p̄ficiētib⁹ mudent.
p̄ccantib⁹ fauent. de bonorū malis gaudet. de
p̄f̄tib⁹ lugent. inimicis q̄tatis ardent. depre-
hendi p̄toris sui malicia timent. semp̄ amant nisi
certi. amia d̄naboli. inimia etiā sui. oībus odiosi.
ad gaudenda auri. ad plangenda leni. utrobicq̄
p̄uersi. inter amicos discordiā semināt. discordan-
tes ad temp⁹ si p̄nt in dissentide cōfirmāt. ap̄ocem
bonorū mendacis decolorāt. in sp̄ualib⁹ carnalia
laudant. ut sp̄ualia bona eis de ee p̄suadeant. a-
miciās simulant ut eos q̄ se m̄tate sibi cōmisse-
runt qua p̄nt arte decipiant. odiorū sibi occasiōes

p̄ius sup̄icōib⁹ coartemāt demones quorū sectant̄
 facta letificant. sc̄os viros q̄bus sunt noti cōtrif-
 tant. velut amici in obsequio. hostes in aīo cōti-
 nentes in verbo. turpes in fr̄o. p̄digi secretorū.
 tenaces malorū. promti suspicionū. ianes bonorū
 pleni sordib⁹. p̄dici fraudib⁹. aduersarij corde virtū-
 tibus. p̄ui morib⁹. et insidiosi cunctis secū in simpli-
 tate viuētib⁹. **H**ec et talia sunt que om̄s iudos
 bonis voto sine aīo inimicos cōndunt. **I**n hec mala
 denemūt q̄ in sectando sectandos. et diligendo ab-
 horiandos. feraciter a cōtione bonorū om̄i seip̄os
 ercludunt. vt illud bonū iure nō sit in eis quod
 p̄sequūt̄ in bonis. **C**onsiderate obsecro q̄liter
 iudos punitura sint mala sua. quos etiā bona
 puniunt aliena. **U**bi isti poterūt fieri boni. qui
 sunt in bono mali. **A**ut q̄n bene malis vsari sūt.
 qui bonis male vti nō nō desinūt. **B**ene malis
 vsi sunt martires sc̄i in testimonio saluatoris m̄i
 venientes. et in castris sp̄ualib⁹ strenui bellatores
 qui tribulacōib⁹ et dāpnis ac varijs cruciatibus
 affecti pariter et p̄bati. terrenis celestia muta-
 uerūt. et de bono vsu malorū. p̄fecti ad gaudia
 bonorū p̄hēmū p̄uenerūt. **I**te bonis vti iudus
 male. q̄a ab oībus bonis que miser erectm̄ abiūc-
 tus. et cū sui supplicio relinq̄atur affligendus.
Et quis poterit ei subuenire. qui se sibi exhibet
 iudendo carnificē. **A**ut vnde sibi p̄abit salutē.
 qui de salutis materia cōtribuit bonis male vten-
 do p̄mācē. **V**erūptū si mundi quosq̄ sicut alij per-

catores diuinitus inspirati in spem recipiende
salutis assurgat ac sibi q̄les sūt deo displicenti
displiceant. si nō imitent cayū. qui postq̄ dñam
tū die furore cecatus. germano suo vitā p̄ scelus
ertorsit. et aiām suā fraterni corpis morte p̄uis-
sam. supplicio eterne mortis addidit cōsequēde ve-
nie desperatione depressus. ait ad eū. maior est
iniquitas mea q̄ vt veniā merear. **Hoc ē dicere.**
deō indulgeri michi nō peto. q̄a p̄cedū meorū
magnitudie idulgentie tue vniat̄ magnitudo.
Demq̄ nūsq̄ aut penituisse legit̄ de suo scelere
aut veniā meruisse. **Si ergo huiusmodi abhor-**
rentes exemplo se se sibi auferant et deo suo res-
tituant. nec se in p̄fundū malorū salutē despa-
do p̄iciant. quis dubitet p̄mo quis infirmiter cre-
dat eis p̄oris malicie veniā posse malicie confer-
ri. si mō tū die vlnē sanato corruā amaritudi-
nē pectoris sui dulcedie frēne dilcōnis expellat.
eos simpliciter amando quos odierant. vt ad bonū
frēne q̄mōnis ac patis bonorū om̄ quorū graua-
bant̄ meritis adiuuent̄ exemplis. **Quātis malis**
vanitas vanos involuat *Capitulum de vniu*

His itaq̄ sup̄ inuidia disputatis q̄ graui
malo etiā vanitas vanos involuat q̄se
q̄pter expedia. **Est em̄ vanitas inflata**
q̄da citta delicias varias cū languētis affno.
ponendi honoris auida simul et nescia morbo
excellencia tamis afflata caua morbida et tur-
bulenta aiōrū leuiū dnā male fūdatis oibus
Etue vt facilius vitari possit. qd̄ t̄ se corruptiois habeat.
breuiter declaremus.

blanda repugnātib⁹ fumea. capiendū seductoria.
 captis iuncta simulatio qdā virtutū cōā virtutū
 fomes carliū delcāgonū labes morū appetitio
 dignitatū dulcis miseris. amara p̄fās p̄iculosa
 dubijs. inpiosa s̄biertis. ifirma fundatis. fales
 capi captiuat. captiuatos oblat. ābitiosos vent
 angustos inflat. inflatos humhat. tū seruiūt tu
 mudi. sub qua iacent elati. quā inueniunt p̄diti.
 ad quā currunt lapsuri. in qua sibi vident stare
 iā lapsi. **H**ec ē vanitas q̄ nō aliquas virtutes
 vt putatur exhanelat. s̄ h̄renā viciorū tū fuit
 a vicijs recepta corroborat. **L**eterū mētes vir
 tutū plenas oīno nō penetrat vacuos ac nul
 lis fultos virtutib⁹ tēptat. et ip̄os fastu nimose
 ābitioms iflatos in occulta deceptorā qdā publice
 firendi delcānone p̄cipitat. sicut nauū vacuā tē
 pestas in diuersa tumidis fluctib⁹ iactat. et iarea
 frumentis sua ḡintate manentib⁹. leuis creca ven
 tus paleas raptat. **D** si ita ē nō viciosos facit va
 ntas s̄ oñdit. q̄ illos sui afflat⁹ vento trāsfert.
 ac lubricis circuartos affib⁹ rotat. q̄ se ad om̄e
 eius impulsus studio p̄pe volūtatis accommodant.
 q̄ se de opibus quorū sibi cōs̄ij nō sūt t̄piter iac
 tant. q̄ se ab oibus p̄dicari p̄ nephas affectant.
 q̄ s̄os viros sui cōparatōe depaant. q̄ vicio au
 re p̄laris elati. sibi nichil deesse p̄femois eris
 timant. salutariorib⁹ occurrentiū gaudent. suis
 adulatorib⁹ fauent. voluptatib⁹ paret. oib⁹ tur
 pibus placent. gestuūt docē qd̄ nesciūt. credi

de se solumina volūt. delictabilia gūib? anponūt.
 ererant? vero qd' nō cōcupiscūt. appellatōes
 virtutū vnijs suis anponūt. seipos fallūt. fa
 uentes sibi decipiunt. in pmissiōe honesta
 veloces. in erhibitiōe mendaces. a bono muta
 biles male tenaces. in v' gūes. i nōo turpes. vbiq?
 fallaces. leti ad pspira fragiles ad aduersa. ista
 ti ad obsequia. anen ad obpbra. in moderati
 ad gaudia. faciles ad iama. difficiles ad honesta.
Hys et sibi? delictos vamtas pmit. nec eos
 ad aut morbu suū sentire aut ad medicū pue
 nire pmittit. **E**t quid ē ad medicū venire. nisi
 infirmū suas ifirmitates agnoscere. nec placē
 sibi. s' de suis q' illi videbant? ee glōsa. cōfūdi.
Quod certe illi nō faciūt. q' desiderio cōpande
 opionis intenti. eis tantū opibus qbus emt?
 fauor huān? inseruūt. et morū bona qtepnūt.
 tātiq? eos ardor huāne laudis iflamat. vt la
 boriosa opa que plus admiret? et quib? fama
 diffudit? sine labore suscipiant. et libenter erer
 ceant. **I**nde est ieiunare. abstinere. vigilare.
 etiā freptare. vel psallere. cū her oia sine la
 bore nō fiant. etiā tū delictōe illi faciūt. qui
 et hys placē hoibus cōcupiscūt. **N**ō q' ista
 et hoies dei nō faciant. s' q' illi pbentur ea
 deo magis q' hoib? erhibere. qui feuenti? sui
 dent etiā moribus suis ercellere. **I**eterū si
 q'sq' foris vbi p't magnus credi resplendeat.
 et intus vbi solus deus videt squalent. quis

nō intelligit. q̄ illi om̄s abstinentie ac ieiunio-
rū vigiliāq̄ cōtinuū labores quos nobis tole-
rabiles ardor huane laudis in flāma vanta-
tis facit. nō sunt ornāmēta mor̄. s̄ velamina
vicioꝝ. **Qua**q̄ vera ieiunia. abstinentie. vigilie.
elemosie et huiusmodi augere debent bonū nos-
trū nō velare peccatū. nec pro iusticia s̄ cū iusti-
cia deo sūt exhibenda. **Qu**āq̄ de m̄lto attēnus
debent p̄cepta p̄ficere. qui ea pati sunt amore
p̄fectionis triscedē alioq̄ si invidi. si supbi. si elati
si cupidi. si h̄ et hys filia mala pectoris sui nō re-
primant. et tamen sui corpus ieiunio ac labore
abstinentie quous cōtinuate cōficiant. nec illa eos
opa impensa vanitati iustificiant. et hec vicia q̄
negligit emendare eos cōdepnant. **Itaq̄** licet
vbiq̄ libri huius singulis quibusq̄ viciis absolu-
tis remedia quosq̄ quibus possint caueri vel eme-
dari scriberim. hic tū cōpendij grā gnalis q̄da
regula dno illuminante monstranda ē. cui regule
et venaciter imitentes. oibus peccatis obsistunt.
Nulla res nos sic ab oī peccatis seruat imunes. si-
cut timor supplicij. et amor dei. **Sed** de caritate
q̄ dno an̄ donū caritas ip̄a ē donat postea dis-
feremus. **De utilitate timoris et q̄ efficitur peccatis**

obsistat. Capitulum xi.

Nunc de timore supplicij pauca dicamus.
Ad penā q̄ peccanti dētur. mens an̄q̄
peccat afficiat iratus et dolores. q̄ solent sequi
peccatē. carnalibus iocundis opponat. et nichil

iam p̄m̄ delat̄. nec ad petendū delat̄io vlla
 corpalis inclinat. Dem̄p̄ nō ideo credim̄ ille
 cebris ac voluptatib⁹ nr̄is. q̄a repugnare nō
 possum⁹. s̄ q̄a securitate nobis occultandi criminis.
 et oīa blandieta carnalia refrenare. S; nos iā
 si videt̄ ab h̄is terribilib⁹ malis que fidelū mē
 tes salubri terrore cōmūcūt. atq; ab oībus viciofis
 delat̄ioib⁹ abduūt. et que amatores voluptatū
 suarū tūc sue dāpnatois expūcto p̄babūt. q̄n
 iam quos ē om̄i infelicitate miserius. se emen
 dare nō poterūt. ab h̄is inq̄ terrificis ac estib⁹
 malis ascendam⁹. ad illa s̄blūna. q̄bus p̄ficiētū
 mentes in sp̄e p̄merende b̄titudinis assurgunt.
 abdicatisq; terrenis celestia cōcupiscūt. vt q̄m̄p̄
 fit̄ cupientes a salubri timore incipiūt. et ad
 caritate p̄ficiendo pueniūt. nos s̄q; sufficē indi
 cantes quod ad incipientiū timorē tractam⁹. etiā
 de caritate quod ip̄e tu⁹ munus ē donauerit.
 disputemus.

De laude caritatis Capl. viii

Caritas ē vt michi videt̄.
 itā volūtas ab oībus terrenis ac pū
 nibus prorsus auersa. iūcta deo īsepa
 biliter et vniūta igni q̄dā s̄cī sp̄s. a quo ē. et ad. que
 refertur incensa. iquinamētū oīs certitūca. cor
 rumpi nescia. nulli vicio mutabilitatis obnoxia.
 sup̄ oīa q̄ carnaliter diligūt̄ excelsa. affrōnium
 om̄i potentissia. diuine cōtemplatiōis auida. in
 oībus semp̄ iūcta. summa actionū bonarū. salus
 morū. finis celestū p̄ceptorū. mors criminū. vita

ip̄i p̄mittim⁹
Astra lege post
Duo folia
vbi est s̄m̄on
varū

sequētia 1^{ta} capl. x̄i r̄gre p̄g duo folia ibi. Vm̄ v̄ty p̄ḡm̄
ad signū +

+ ipi pmittim? et dū credim? colorari vel redimiri
 posse quod facim? sive p̄supte ip̄uitatis illecti
 dūacōem i nos nr̄e voluptati p̄mittim? **S**eterū
 si eo tpe quo quis p̄tare delibem̄. sana mēte
 cōsideret que pena eripertat in suis factiorib?
 ac flagitijs dephensos. quod suppliciu cōuictos
 exercutiet. q̄ tremor mēbra quatiat. pallor ora
 p̄fidat. q̄tū demq̄ hūiliet et exetribiles oib?
 reddat etiā ip̄m sordide op̄ionis oppbrū. nescio
 an possit q̄buslibet vicis accomodare cōsensū.
Quid em̄ mali op̄is fieri p̄t vñ nō erubescant.
 etiā illi quos ip̄a sua flagitia delirant. **H**inc
 est q̄ hūi qui bona sua vane ac deformiter iat-
 tant dedecora q̄bus remordent et hūilātur
 omultant. **E**t q̄sq̄ ē vñ in p̄tante etiā sine hūa-
 no iudicio cōsue iudicatis tormētā deseniunt
 et male sibi q̄sciam mēte ip̄e etiā cogitacōes
 secreti reatus. truncatoria recordacōe q̄sciūt.

**De futuro iudicio vel eternitate supplicii ac de eq̄li-
 tate geheme Caplin xii**

Die ita tū ad vltimū iudiciū illud vene-
 rim? ab eo iudice iudicandi. qui nec fal-
 li occultacōe criminū p̄t nec ad ip̄uitate
 p̄merendā muneris aut cui? oblatōe corrip̄i.
 cū ceperint om̄i secreta reuelari. et nō solū actus
 ac verba. s̄ etiā ip̄e cogitacōes ond̄i. quid
 faciem? sub tanti iudicis maiestate? **Q**uid eru-
 sacōis obtendē poterim? qua nos defensionis
 arte p̄gabim? **Q**ue nobis s̄buetum ē p̄mā.

ista legem
 lare sup̄ior ab
 illo loco ortu
 hūi d̄m̄ ip̄i
 p̄mittim?

Aye

quā in hac carne cōtēpsim⁹. que nos defensima
sūt bona opa que in hac vita nō fecim⁹. Ad
quos aplos. aut ad quos alios scos. a fugitur
sum⁹. quorū exempla sil' et verba desperim⁹.
An forte ibi aliquos fragilitas corpis excusab.
Sed excusationem eorū reclamabūt om̄i exem
pla sctōrū. qui fragilitate carnis ī carne vincē
tes. quod fecerūt. vtiq; fieri posse docuerunt.
marie q; nec ipi p̄ccō sua virtute. sed dñi
misericordie auxilio resistērūt. qui nō se q̄ren
tibus vt q̄ratur. atq; in eū credat' ondit. et
credentes ī se ne a p̄ccō vincat' iuncta p̄tectioe
defendit. **Q**uid igit' responsuri sūt. si ipse
dñs eis dicat. si potuistis. quare nō resististis
desiderijs p̄ccōrū. **S**i nō potuistis. quare
meū cōtra p̄ccō nō q̄sistis auxiliū. aut vlnce
rati. quare penitendo nō adhibuistis vlneri
vō remediū. **N**ūq; nō ad hec illis obmutef
centibus et qd excusatiois referant nō hntib⁹
dicit. ligate eos maibus et pedib⁹ & mittite
eos ī tenebras exteriores. ibi erit fletus et
stridor dentiu. vbi vermis eorū nō morietur.
et ignis eorū nō exstinguetur. **E**t quid ē ob
mutefcentes maibus et pedib⁹ ligari. nisi ī infer
no vbi deo nemo q̄sitet' actioe p̄uari. sicut in
exteriores tenebras mitti nichil aliud erit. n̄
a dño q̄ ē metū lūmē expelli. **F**letus at et
stridor dentiu. acerrimos eorū dolores ondit.
qui supplicio sepiterne mortis addicti. nō vi

uendi sensū habituri sūt s̄ dolendi. quorū q̄-
 nauus gēitus. cruciat⁹ etern⁹. dolor sum⁹. pena-
 lis sensus torquent aīas nec extorquet. pu-
 niūt corpa dāpnata nec finiūt. quos ideo sibi
 deputatos ignis t̄rtinguibilis nō extinguit. vt
 p̄manēte sentiēdi vita. pena p̄maeat. et ad do-
 lendū magis p̄ ad viuendū eternis corpibus
 t̄peditos heat. quos in flāmis viuacib⁹ imor-
 talitas s̄dē mortis occidat. Jam vermis eorū
 nō moriet⁹ et ignis eorū nō extinguet⁹. ad totā
 referūtur dāpnati hoīs pena. quē in efficitis
 p̄mē ignis erunt. et cōsumētis cōsue vermis
 imōlter rodet. **P**ōnde om̄s q̄ dicit⁹ in gehēna
 om̄di. nō id cū illis agitur. vt maris cōsupti do-
 lomb⁹ aliqui deficiāt. s̄ vt in illis penaliter vi-
 uant. **H**ec et hīs filia libēter audie vel lege.
 iugiter aī oculos mētis adducere. futūa credē.
 sine vlla dubitatōe metue. cogitac̄ quale malū
 sit ab illo gaudio diuine ḡtēplacōis excludi.
 b̄fissia s̄cōz om̄i societate p̄uari. fieri patrie
 celestis extorē. mori vite b̄tē. morti viuere
 sep̄terne. in eternū ignē cū diabolo et angelis
 eius expelli. vbi sit mors s̄dā dāpnatis eriliū.
 vita supplicii. nō sentire in illo igne q̄d illūiat.
 sentire quod cruciat. erundātis intēdij terri-
 biles crepitus pati. b̄antri fumātis amara
 caligie oculos obretari. p̄fundo gehēne flur-
 tantis imergi. edacissis in eternū dilamari
 vermbus nec fini. **H**ec et multa similia

rogitare nichil est aliud q̄ vicis oibus re-
pidum dare.

+
 virtutū. virtus pugnantiā. palma victoriū. aīa
 scīz mentū. causa meritorū bonorū pmiū p̄fō
 rū. In p̄ns suis mortuos suscitāt. languentes
 sanat. p̄ditos iustaurat. spē despatīs insp̄mit.
 pacificas mentes ihabitat. fructuosa in pen
 tentib⁹. Aeta in p̄ficientib⁹. glōsa in p̄seuerantibus.
 victoriosa in martirib⁹. oposa in oībus oīno
 fidelib⁹. Quā fides cōcipit. ad quā spes currit.
 cui p̄fūs oīn ferunt. et quā quāq̄ ē boni opis
 vinit. sub qua oīa crescit. p̄ quā paciā vinit.
 apter quā carītia blandimenta deuoto religiosa
 cōtēpnt. sine qua nullus deo placuit. tū qua
 nec potuit aliquis peccare nec poterit. Nec ē
 caritas vera. germana p̄fctā. quā excellentiore
 viā noīat scūs ap̄lus. Et vere ip̄a ē via que
 ducit p̄ se ābulantes ad p̄am. q̄a sicut sine via
 p̄uenit nullus qui tendit. ita sine caritate q̄ oīa
 ē via. nō ābulare p̄nt hoīes sed errare. **Qualit̄**
possunt ea que de caritate scūs ap̄ls dixit in
1a p̄. iiii. qualis et quā intelligi. Ca. xiiii.
fit hec caritas. nō pedū via si mox ap̄lo docente
discam⁹. Si linguis māi homī loquar et angloz
caritate aut nō habuerō frūs sū velut cinnētū
sonans aut cymbalū tymneens. Hoīem vel an
glozū linguis ianē faciūdiā quorūdā signifi
tā debem⁹ accipere. q̄a oīa q̄m̄q̄ voluerūt am
te q̄dā atq̄ eloq̄ter enūciāt. Sed q̄m̄q̄ orate
topioseq̄ disertent. tamen si docendi officīū va
mitate placendi magis q̄ cōsulendi caritate sus

p̄cedit ista
 ca. h. p̄nt. in
 duo filia
 sub ca. xiiii
 cōtēpnt. et ii

cupiunt. nō vt aliquos doceant. s; vt se doctos cō-
dant. nec p̄fctm s; plausū a suis auditorib; q̄rūt.
si totā cōsue diligētiā trāsierunt. maledicentes
ad linguā et studiosius eloq̄tiā velint curare
q̄ vitā. si sup̄balis vane loq̄tatis elati dīa sua
magis cupiant laudari q̄ fieri. nec sint de sc̄i-
tate op̄is sed de sermōis elucubrati venustate
sollerti. nūq̄ nō tales merito eminento sonāti
aut tymmenti tymbalo cōpant. Qui in modū
tymmenti eramenti vel tymbali p̄clari magis
appetūt sonare q̄ facere. nec erubescunt a seip̄is
aliter viuendo q̄ p̄dicant discere. Qui vt
quocūmodo cōpitudine sue cōuersatiōis obnubilet
honeste p̄dicare nō cessant. tamen nō vt auditōes
sui eorū p̄dicatōe p̄ficiant. s; vt ip̄i videant curā
quod p̄dicant. Sed videam; q̄ anectat aplūs. Si ^{hij}
habuero m̄p̄ p̄phetiā et nouerim mysteria oīa.
et oēm sciām. et si habuero oēm fidē ita vt mō-
tes trāsierā. caritate at̄ nō habuero nichil sū. Nō
ad hoc dicit ista quasi aliqua bona sine caritate
hēre aliqui nō possint. s; q̄a nichil p̄sunt habētib;
ea. si a caritate defecerint. Ip̄a aut̄ et hīc nāria
est. vt oīa bona sumū bonū caritatē habentib;
p̄sint. et ibi etiā p̄fior eis p̄nabit tū oēs p̄fene
rantes in se. ad visionē dei p̄darent. ^{¶ p̄nabit} Retem; p̄phe-
tia et mysteriorū oīm notitia vel sc̄ia. necnō et ip̄a
fides vel retem; talia q̄ nō p̄fendim fidelū s; fra-
gilitati nāria iudicant; in illa p̄fendē sc̄orū q̄ in
caritate iudicati contendunt p̄uementibus nāria

esse nō poterūt. tū illis incōpabiliter meliora
 ac p̄fectiora successerūt. q̄a p̄phetia ibi n̄tra
 nō erit. tū ad illud quod futurū p̄mittebat ad
 m̄pleta p̄durent. nec sc̄ia q̄ velut lucerna q̄da
 in h̄m̄ s̄cti nocte fideles illuminat. tū in illius
 vite die p̄petuo sol iusticie effulserit. nec misterior
 noticia. aut ip̄a fides n̄tra erit. q̄n̄ ad ea q̄ per
 misteria significabant. et credebant. et fide p̄fer
 tio xp̄iana p̄uenient. **C**aritas vero hec quidem
 n̄tra ē. que nos sepat a diabolo. purificat a
 pecc̄o. recōsiliat deo. s̄ibi p̄f̄ra erit. tū p̄f̄ros
 deo a quo ē eis donata cōmurent. Adhuc ap̄lo
 laudē d̄uine caritatis āph̄sitans adiungit et
 dicit. **S**i distribuero in cibos paup̄m om̄s fa
 cultates meas. et s̄itudo dero corpus meū ita
 ut ardeā. caritatē aut nō habuero. nichil mi
 p̄dest. **N**ec ī merito. **S**i em̄ nō quid. s̄ p̄ q̄d facia
 m̄ illa vltima examinatione q̄rendū ē. elemo
 sine vel traditio corpis in mortē. quid p̄derūt
 nō h̄ntibus caritatē. ip̄a magis habūda est.
 ip̄a sectanda. sine qua nec elemosine nec om̄sio
 corpis nec illa oīa sup̄ius d̄ra vel alia q̄libet
 bona p̄ducunt aliquos ad salutē. **Q**uia q̄libet
 actio bona vel passio. nisi ex fide q̄ p̄ dilectionē
 orat̄. extiterint. nobis p̄desse nō poterint. **Q**ua
 rter nichil eis pecc̄i dāpnabilis remanere potit.
 nec decrit aliq̄ boni q̄bus caritas oīs īgnamē
 ti mūdaco et bonoz om̄ n̄r affuerit. **Q**uāq̄de
 sit caritas patiens ē. benigna ē. si nō emulat.

nō agit p̄p̄rā. nō inflat. nō ē ab̄itiosa. nō q̄rit
q̄ sua sunt. nō iritat. nō cogitat malū. nō gaudet
sup̄ n̄q̄tate. cōgaudet at̄ ventati. si oīa suffert.
oīa credit. oīa sperat. oīa sustinet. eis in q̄bus
fuerit oībus hys bonis q̄ habet imp̄t. Et quid
illis esse p̄t in hac vita p̄fectus. qui tantis ha
būdant caritate in se regnante virtutib⁹. p̄ro
inde qm̄ videm⁹ aliquos pacē male fundatos
in cōtūssu p̄ctis se uentibus malis opponē ha
būdantia s̄c̄ benignitatis. aff̄ctō suū bonū vel
le tū oībus h̄rē q̄rē. nō aliquibus ardentis iudic
facibus coquin. nō agere p̄p̄rā. s̄ simpliciter cū
oībus tū quibus debet puritas exhiberi n̄lō
fastu p̄ntiose vanitatis inflam. nichil eorū q̄
sūt aliena trūmē cupiditatis ambire. q̄ sua sūt
p̄rē q̄mōs bono nō q̄rere n̄lō malū q̄buslibet
irritatos n̄r̄is cogitare. nō sup̄ alicuius aut
sui op̄is n̄q̄tate s̄ de ventate gaudere. oēs
in q̄tos vel īq̄tudes fundata in t̄nquillitate
sufferre. post hanc vitā penas diuinitus cōm
natas credere metuendo. p̄ma p̄missa sperare
gaudendo. reuelatōem dei desiderare fortiter
sustimendo. **Quē ergo videm⁹ her et talia bona
aliquos posse. nouerim⁹ nō eos magnitudine
virtutis sue posse. q̄ volūt ardentē et faciunt.
s̄ b̄n̄ficio illius caritatis. q̄ nō ē ex nobis s̄ diffu
sa ē in cordibus nostris per spiritū sanctum
qui datus est nobis. Quātū p̄fectōis caritatis in
se fecūditatis exhibeat. Caplin. xv.**

Ergo si caritate deo exhibeamus et pri-
 mo de corde puro et conscientia bona et fide
 non ficta. facile potest resistimus bonis om-
 nibus habudamus. seculi blandimenta contempnimus.
 et omnia dissimilia que sunt humane fragilitati vel
 aspera. etiam cum dilectione perscrutamus. si tamen deum
 caritate perscrutemur que nobis ab illo est ex toto corde.
 et ex tota anima. et ex omnibus viribus diligamus.
 Et ex ea parte que peccat. et qua minus diligit
 deum. que si ex toto corde diligamus. nichil erit in
 nobis unde peccati desiderium sentiamus. Et quod
 est deum diligere. nisi illi occupare animum. contempe-
 frando visionis eius affectum. patri odium. mundi
 fastidium. diligere etiam primum que ipse tenet di-
 ligendum. in ipso amore servare legitimum modum.
 nec perturbare dilectionis ordinem constitutum. Ordinem
 dilectionis illi perturbat modum diligendi custodi-
 dunt. qui aut mundum que contempnendus est diligunt.
 aut corpora sua minus diligenda plus diligunt. aut
 primos sicut seipos aut deum plusquam seipos forte
 non diligunt. Sed de mundo que diligere non debet.
 ipse dominus noster per sanctum iohannem apostolum vobis est dicens.
 Nolite diligere mundum. Corpus autem nostrum quia pro
 nobis est. ad hoc nobis est diligendum. ut salutem
 eius ac fragilitatem naturaliter conservemus et aga-
 mus. quatenus spiritu ordinata subiectum ad eternam
 salutem acceptam immortalitate et incorruptioe perven-
 iat non suis voluptatibus defluendo. anime rigore
 sibi cedentis emolliat. puritatem polluat. et totam

dignitate sue dilectionis morbo corumpat. **P**rimos
aut diligim? tunc sicut nos. si non propter aliquas
utilitates nostras. non propter sperata beneficia. vel accep-
ta non propter affinitates vel consanguinitates. sed
propter hoc tantum quod sunt nature nostre principes dili-
gam? quia non eos sicut nosipos amam? quoniam pro
illa superius deum diligim?. **R**esp. enim se ideo dili-
git quisque. quia aut soror. pro aut filia. nepos
aut neptis est. Carnaliter quippe amat quod taliter
amat. quoniam nonnulli illi tamen primi nostri credendi sunt.
quos nobis grandis sanguis iungit. sed primi nostri
credendi sunt omnes homines nature nostre sicut divi-
mus principes. **N**am si prope quos moros quibus ipso-
rum turpes et male moratos plus quam quoslibet
sanctos quos a nobis secundum sanguinem vocamus
extraneos diligam? non solum carnaliter dili-
gim? sed etiam graviter in tali dilectione corpeccam?
mus. **P**roinde secundum nos primos omnes diligimus
quoniam ad mores bonos. et ad eterna vita consequenda.
sicut nobis corpe salutem consulim? quoniam nos in
eorum periculis ac periculis cogitamus? et sicut nobis
subveniri optarem? ita eis pro viribus subve-
nim? aut si facultas de fuerit. voluntate subve-
mendi tenem?. **Q**uare hoc est primi tota dilec-
tio. ut bonum quod tibi conferri vis. velis et primo.
et malum quod tibi noleas amittere. noleas et primo.
Alli vero plus quam se diligunt deum. quam pro eorum amoris.
sue ad ipsorum salutem non perit. seipos tribulationibus
ac periculis tradunt. nudari facultatibus propriis.

|| sibi ff.

filii mri

patrie sue extorres fieri. parentibus et vocibus
 ac filijs suis renūciare pati sūt. et vt totū diu.
 ipsa corpis mortē nō solū nō refugiūt. s̄ etiā
 libenter erapiūt. abientes a corpis sui vita
 magis q̄ a deo vita vite sue discedē. **Iste** igit̄
 nobis ordo dilcōnis seruandus est iuxta illud
 qd̄ dicit sp̄s sc̄s. ordinate in me caritatē. vt sicut
 ordinata caritas possit. deū principaliter diliga-
 mus. et p̄ ipm̄ ī ip̄o ea q̄ diligēda sūt tantū
 q̄tū ip̄e p̄cipit diligam⁹. Ip̄e em̄ p̄cipit vt corpa
 nr̄a p̄ nos. p̄rmos sicut nos. et ipm̄ plus q̄
 nos diligere debeam⁹. ita sane vt eis quos nob̄
 diuītiōres familiaritas facit. si eos fama nō re-
 probat et vita cōmendat. nos āplius ~~amem⁹~~
 nupendam⁹. oīm̄ p̄fectus nr̄os eē credam⁹. et de
 alior̄ p̄cis tamq̄ de nr̄is misericorditer iugeam⁹.
Sic ergo possūt in hac vita illi eē p̄f̄i q̄ p̄f̄e di-
 ligūt deū et illi p̄f̄e diligūt deū. q̄ volendo qd̄
 vlt̄ deus et nolendo q̄ nō vlt̄ nec vllis p̄cis
 quibus offendit̄ acquiescūt. et semp̄ se ad vir-
 tutes quas ip̄e dignat̄ donare diligēdas et ha-
 bendas extendūt. **Ih̄i** sunt q̄ oīa bona q̄ implere
 potuerūt ab illo se adiutos vt possint veānter
 credūt. q̄qd̄ mali cōmiserint vicio sue volūta-
 tis asscribūt. q̄qd̄ boni nō potuerint īplere. ab
 illo vt possint iugiter petūt n̄ potuerint illi
 gr̄as agūt. bona ei⁹ que fuerint cōsecuti etiam
 alijs ferre socialiter volūt. et vsq̄ in suos ī-
 micos dilcōnis sue latitudinē porrigētes. hoc

oēs eē cupiūt q̄ ip̄i sunt. Satis de virtutib; eorū
remedijs disputatū est. iā nūc qualiter vnaq̄
virtus possit acq̄ri breuiter differamus.

Omnis sc̄a virtus De q̄litate virtutis et q̄lit
res ē. diuina sibi cōsentientes i formet. xvi
incorporea proorsus itaq; mūdissia.
quā mentes que mōnate sūt mōnat. s; ip̄a
ignatas ematulat. au? p̄cipatōe formant
informia. suscitant mortua. sanant infirma
corrigūt praua. recōsiliant aduersa. Hanc nō
h̄t deus nisi et is cui dederit deus que i aīa
h̄itat. s; aīam corpusq; significat. ad quā nullū
accidit iūctus. quā nullus amittit nisi p̄p̄a
volūtate deceptus. Remo eā sibi cōferre potest
cū possit auferre. alteri aut nec cōferre p̄ualet
nec auferre. Itaq; cū talis ac tanta virtus cu
libet inter voluptates suas adhuc martenti
refulserit. atq; ei ad se cōcupiscenda desiderū
salubre cōmouerit. p̄tinus in aīo eius duarū
delictōnū contrariarū tira cōsurgit. et mente
volūtas aduersū se accipiti delectatōe diuisa.
in diuersa ducit ac reducit. mō rephendēdo. p̄ ita
quod elegerat. mō q̄d rephenderat eligēdo. atq;
ita in alientrū latus se cogitatōnū varietate
versante. ip̄a velut virtutis ac vici tepida
medietas verat ac laterat. qm̄ si q̄dē q̄libet
hoīem donet se in eo quod elegerit certa diffi
mōde cōfirmet. q̄ diu mō nō vlt q̄ volebat.
mō velle incipit q̄ nolebat. velut in quodā de

dehinc in incerto huius constituti discipit
 ipa diuersitas volutatū. Hinc eu virtus admo
 net aurihū sue salutis inuocat. in di cōsuetudo
 vitiosa discedē a se volente remorat et reuo
 cat. et paulatim a se auerso nec ad virtutē ple
 ne cōuerso. vsitate cō voluptatis amomitoē
 blandit. et omīs illecebras q̄bus olim p̄dite
 fruebat. ondit. turpia q̄q̄ desideria q̄b̄ vitat̄
 tūmit. ac iā pene fastidienti blandū nescio
 quid molliū infusurat et supplicat ne p̄ponat
 mollibus dura. lenis tristia. certis dubia. pre
 sentū voluptati futurū. cogitet q̄ penale sit
 atq̄ difficile dulcib̄ carē. dehinc. illecebris re
 nūciare carnalib̄. abstinentie iugis grauari
 laboribus. ieiunior ac vigiliariū cōtinuacione
 torqueri. certa carnis afflictione p̄mū dubie
 remuneratōis abire. cōtra diabolu decipiendi
 p̄mū resistendi arma corripe. insidias eius ac frau
 des vigilantes ai cautioē vitare. **H** demde
 miserū sit enormitate tante aspitatis euctum.
 ac diabolica fraude deceptū ad repudiata re
 duc. voluptatib̄ quas abiecerat fru et oibus
 q̄ incaute laboriosa suscipiendo p̄p̄m cōreperat
 delcā. **H**nc et talibus vitiosa cōsuetudo dubiū
 sē diffinicois affligit. virtus ecōtra q̄ cōmētia
 noiat. moxante cōfidenter obiurgat. ad delcācōes
 p̄mū. castasq̄ delicias quib̄ oēs sui amatoēs
 fruūt. inuitat. offert nudo iustine vestimētū
 illuato sui apparatus demonstrat ornati. diffi

9

deuti de se peccationis sue punitur auriliu. hor
tat et puorat vt fructus abiguitate depositi
positu spuale suscipiat. p seueraturu sem suscep
to labore positi sui no sua possibilitate frdm
misericordie cofidat. nec suis virtibus figre oi
potentis fretus aurilis. totu diabolum ipug
nantes vittrina arma corripit. cogitet quic
et quic potuerit et pnt. qd se posse desperat.
Vn illi vel ille potuerit. inde se posse firmiter
credat. certa spe spualia carnalib9 et terrenis
relesta. et futua pntib9 auponat. *Quib9 qdib9*

conuersi in culmine pfectois ascendunt xviii
Cum vero qd p suauitate ac pulchritudine
virtutis illectus. ah pntulu a pntita co
uersarum recessent. statim ei alia temptano
contra qua luctet9 occurrit. Na que carnalis
voluptas superata dimiserit. mundi vanitas oc
cupabit. sicut illi nobis exemplo fut qd delecta
none sibi satue libidinis interdicit. et vetose
vanitatis herena sue voluptati pmittit. tump
tudine concubitus tradidit. et abitioni succu
bit. vtut9 delictis ac vesub9 acturatis ad luru
na comatilis puerulis ac potentib9 eqs ad
pompa accipitibus ac saginatis canib9 ad
venatu. venacionib9 crebis ad luru et abigrosi
apatus iactancia nram menciu9 ornati. Tam
ridere effuse voce praebus tacinis attollere.
epes ioros libenter audire. abozu pena sua
facere fatigando leticia urbanos quosq9 quib9

turpes explete delicias ferios uarise indigentes
 abire. domos aphissimas et ornatas extruere.
 facultates suas modestenter auge. alienis
 quarendis si pariat possibilitas inhiare. no re
 cupiditatis. s. nescio cui utilitatis existimant.
 ut illa que diu vel alia multa filia no solu li
 benter exerceant. s. etia hinc eos oburgates
 irideant inepte credentes illos qui licita
 et usitata nobilibus crimen abiciois ifamet. Sed
 qui hoc quoq; malu diuinitus adiutus deu
 tent. et spualis continentie uiribus fultus. oia
 quibus pt a pfectione retardari calcauerit
 mente sua s. virtuti studio bone uoluntatis
 icinat. tur delcabiliter ac deuote nutu omnes
 regne uirtutis in se regnatis obseruat. et sic
 cu deo suo unus sps s. nichil aliud agit sp
 aut cogitat. nisi unde clarior aut nobilior fiat.
 et oblatioes omni uiciorum puris delcabilibus uincat.

Que sit quatuor nū credenda pfectio et q. e. virtutes

*q. dicte sūt pncipales ex fide uincetes a dno
 tollate iustificet. Ca. xviii.*

Queam? ut an uera sit illa philosophor
 sententia que quatuor uirtutes uelut quosda uir
 tutu omni fontes. uicia quoq; quatuor uelut
 quosda origines maloru omni desiniunt. pnci
 pales quatuor ee uirtutes no solu plis sed
 etia mi cōsentiu. Sed quare quatuor. uel q
 sint opa singuloru. hoc dno illuminante debem
 breuiter demonstrare. Quaternariū numerū

perfectiōm sacramētū . pene nullū ignorat. **S**ūde
totus orbis oriente et occidente. aq̄lone et
meridie . quatuor det̄mian p̄tibus siue an
gulis iuēntur . Et ip̄e ada qui ē hūam ḡn̄is
p̄r . vel ḡn̄ale nomen quod dicit̄ homo qua-
tuor h̄is explicat̄ . corp̄ ~~quod~~ quap̄ quatuor
elementis cōstructū q̄ternant̄ nūi in se con-
tinet sacramētū . Ip̄ius etiā aīe q̄tuor ee affe-
nes . q̄bus vel ad bona v̄tū vel ad mala . et
antiqui s̄b̄t̄iter iuenerūt et eor̄ iuēnta p̄b̄a
tes posteri susceperūt . **S**ed et quatuor flu-
mina que de paradisi fonte p̄cedūt . vel q̄tuor
euāgelia dūmī currus rote . q̄tuor aīalia
ale eor̄ q̄tuor ac facies . dignitate hūi habū ^{nūi}
de cōmendat̄ . Et ideo virtutes istas que tm̄
cōtinēt p̄f̄oīs in nūo . sollicitate cōfideate dēnt̄
q̄tā s̄t̄itate cōferat̄ aīo xp̄iano . q̄ nichil p̄f̄o
me vsq̄ sit quod in istis virtutib̄ no sit . s̄c̄a
si facit teperantia teperante prudētia prudētē
iusticia iustū . et fortitudo forte . en̄ qui t̄p̄u-
ter et iuste et prudenter agit ac fortiter . nes-
cio q̄d possit ee p̄f̄oīs . Itaq̄ difficile q̄d nobis
est noīa virtutū que ex illis q̄tuor quas prin-
cipales d̄im̄ or̄iūtur ondē . **S**ed nū p̄petates
et artus eor̄ reperit̄ ap̄ri . et ip̄is effectib̄
singularū que virtutes ex quib̄ existāt for-
sitā appēbit . et ip̄is **V**erūpt̄m̄ hoc in primis
nosse et tenere debem̄ . q̄ iste virtutes q̄tuor
vel d̄es que ex illis existūt dona sint dei . Et

p nullus eas h̄t habuit aut habebit. nisi ay
 deus qui ē virtutū om̄m p̄petas et origo q̄tulerit.
 Qm̄ q̄cūq̄ quocūq̄ tpe in q̄cūq̄ gente in deū
 credentes ex fide vixerūt. illius dono t̄pantes
 ac prudentes iusti et fortes fieri vniq̄ potuerūt.
 Qui aut̄ nescientes deū vel etiā blasphemantes.
 sine fide vixerūt. nichil earū virtutū a deo ac-
 cipere vel h̄re potuisse credendi sunt. *De tēp̄rācie*
qualitate vel opere. Capitūm xix.

Sed iam videam⁹ quē sit p̄petas sin-
 gularū. t̄pantia t̄pantē facit. abstinē-
 tē partū. sobriū moderatū pudiciū. ta-
 citū. serū. verecūdiū. Hec virtus si in aīo h̄tat.
 libidies frenat. affectū t̄pat desideria sc̄a multi-
 plicat. viciosa castigat. oīa intra nos confusa
 ordinat. ordinata corroborat. cogitacōes p̄uas
 remouet. inserit sc̄as. ignē libidinosē voluptatis
 stringit. tepore aī desiderio future remanera-
 tōis attendit. mentē placida tranquillitate cō-
 ponit et totā sp̄ ab oī viciōz tēpestare defendit.
 Tēp̄rācia intēp̄rācia mān̄ ad honestū modū
 redigit in cibo isto vel potu. vt cōtenti finis
 appositus. ne postam⁹ impudenter quod aut ille
 qui posuit forte nō h̄eat. aut alios quod deside-
 rio nro placeat offendat. aut gule nr̄e int̄pans
 appetitus appetat. Ne iudicem⁹ eos qui volūt
 tibus quos ip̄i p̄cipim⁹ abstinere. nec eis vere-
 cūdiā faciam⁹ qui ea q̄bus ip̄i abstinem⁹ forte
 p̄cipiunt et deo gr̄as agūt. certi q̄ satis miserū

fit aliquos de tibi vel potius preptoe dāpnāe
aut nobis arrogare p abstinēne scitate. **T**pan
cie ē q reuerentiā seniorib⁹ exhibem⁹. eqles
germaniter hōram⁹. minorib⁹ grām pāne di
lāione ipendim⁹ q prestam⁹ loqti seniori file
cū. q ipius ad loqdu p̄stolam⁹ n̄p̄m. q nō
attollim⁹ imoderatū in colloquētib⁹ sonū. q
n̄sa p̄rūpe nō p̄mittim⁹ in tachmā. q nulli
det̄hm⁹. nec det̄hentes eq̄m̄m̄ter sustinem⁹
sientes q tā illi q det̄hūt q̄ illi det̄hentib⁹ ac
q̄sūt vanitatis morbo cor̄rupti sunt. q̄ ad
hoc alios rephensibiles videri volūt vt se
comendet eoz tōpatōe quos carpat. et vide
ant ea vitia nō h̄re q̄ malitiose in alijs rep̄
hendūt. **Q**uod malū tpancia tollit. cū qui
seruire voluerit. nō quod rephendat in fra
tribus. s̄ vt deū laudet attendit. **A**c p̄ hoc
ipius tpancie ē. q nō solū tpances in om̄i me
brozū officijs sum⁹. s̄ etiā q oīa libenter que
nos modēatos et sobrios faciūt obseruamus.
Sed de tpancia hec dca sufficiant. vt de forti
tudie differam⁹. **Quales eē debeāt quos animi**

fortitudo nobilitat. Capl'm xx.
Frimū fortitudo ea // intelligi. que nō // debet
solū diuersis pulsata molestijs mē
tissa p̄maeat. s̄ etiā nullis voluptatū ille
cebris resoluta sum̄ibat. **A**lioq̄ si ip̄ctus qdē
maloz sententiā frangat. si calamitatib⁹ q̄bus
libet impactis obfistat. si inter iniuriā seuā.

inter pcellas argentium pressuram inter nimias
 et dampna pntia atq multumodis psecutes
 ifatigata pstat. et tamen de ipa se aduerforu
 sustentia iactet. nec de domo dei quo illu
 tur erulet. si carnaliter se de vulgi fauore quo
 pdicat oblect. plusq gaudeat ex eo q laudat
 q eo ex q lit vñ laudet. et p hoc huana laude
 diuinis munerib anponat. quis dubitet hac animi
 cu intencem virtute. diu no posse. **Q**ue si virt
 eet. foriter etiã blandimentis tabbis repugna
 ret. nec atqesceret mollib. que adiuuate dno.
 dura qq vel alia supasset. **Q**uosda nam illy
 biles aspis passioib facit nudi cupiditas. in
 qbus no pacia laudanda e. s miranda duricia.
Eos aut quos ad tolerancia passionu fortes dei
 caritas reddit. nulla delatio carnis. nulla volup
 tas male blande corrupit. **Q**ui si no qd s p
 quid paciam plurimu refert. no in eis e pacia
 qequimter paciut angencia s in eis tant qe
 fortiter facit sustine iusticia. **D**emq dno no
 aut bñ q psecutionem paciut et tacuit. si adient
 ppter iusticia. vt euidenter onderet. p paciam
 vera no faciat pena. s causa. **E**t ideo beatitu
 dine no psecutionem patientib s ppter iusticia
 patientib. repmssit. **S**i si ita e supandox vel
 supatou maloru sustinencia tuc e vera pacia
 si fuerit iusta. et in eis iusta e pacia quoru n
 dolozib nec voluptatib credit mentis iuncte
 conscancia. **S**ed her an fortitudo ab illo e nobis

an tu appha tantam? fortitudo mea et laudatio
mea dñs et fr̄ e michi in salute. **F**ortitudo nra
est. q̄a ita nos cōtra oīa vicia iūta p̄tione
corroborat. vt aīm nrm nec blanda dissoluāt
nec aduersa deiciant. **E**t ait laus nra dñe fit.
si nō nos de muneribus dei s̄ diuina in nobis
cupiam? munera p̄dari. **N**ec illi suā possit
iactare virtute. quib? dñs fr̄ e in salute. **I**s
ergo cui ē dñs. ai fortitudo. nullis carnalib? desi-
derijs cedat nullis voluptatib? ar̄estat. ab inōne
ac plare glām vntat. nō eū pecūe amor ad-
dicat. nō acerbitas passionū dāpnat q̄ subiciat.
Sit illi deus laus tota p̄fā glā delctatō p̄m spes
certa. securitas firma. possibilitas fir̄ sana. san-
tas incorrupta. vt ei q̄p carnalib? placet in hoc
mundo displiceat. q̄p p̄iosū videt̄ eē vilescat.
q̄p inuidū fut̄rē cōtemplatōe sordescat. nec ab
hīs q̄ iam p̄ grām dei elisit se paciāt̄ elidi.
Nā et turpius videt̄ aīm? ab hīs vicijs vni-
que vicerat. et nichil ei p̄fit aliqua superasse.
si alitū qd̄ neglexerat sup̄are s̄biat̄. qm̄ nō
ille fortis haberi solet qui in adēndis laborib?
p̄niculisp̄ claruerit. aut frenādis voluptatib?
ac domandis insitit. **D**eo ille s̄blimus et
magn? ille potens atq; dign? fortitudis appel-
latōe censendus ē. qui nichil sibi vicij rebel-
lare aut dn̄ari p̄miserit. dūmō absit ignauiā.
ne nos id despem? posse qd̄ possum? absit p̄sup-
nō viciosa. ne nobis hoc qd̄ p̄ grām dei possu-

mus ascribamus. *Quia* siue de munere dei quo fortes efficiuntur despemus, siue nos de nostra possibilitate iactemus, ratione ad resistendum viuis esse non possumus. et utique aut fortitudo tam despendi ignominiam debet eructere, quam iactantia contumaciam. *De*

iusiicia vel fide que ex ipsa procedit Cap. xxi.

Hatenus de virtute tui nomen est fortitudo. videamus nunc iam quid etiam iusticia nobis afferat in hac vita praesidii, et qualiter ipsa quae in eorum pectoribus quasi se illi commiserunt, nullis virtutibus valeant impugnationibus superari. fides enim quae iusticie fundamentum est, et qua nulla opera bona procedunt, et ex qua omnia bona procedunt, ipsa nos a peccatis omnibus purgat et mentes nostras illuminat, deo recordat, cunctis principibus nature nostrae consociat, spiritus nobis future remunerationis inspirat, auget in nobis sanctas virtutes, ac nos in earum possessione confirmat.

De equalitate quae ad eandem pertinet humane societatis utilitas Cap. lxxii

Et iusticia manat equalitas, quae nos facit ut omnium necessitates hominum nostras esse dicamus. Nec nobis tantum sed etiam generum humanorum nos natos utiles esse credamus, et quicquid cuiuslibet homini nocere potest, tamquam si nobis nocere eundem. Quia qui nobis homines sumus, nichil a nobis humanum alienum putare debemus. Si quidem beluarum est sibi vivere, nec suas utilitates in commune conferre, a quibus non solum mentis prerogativa, sed etiam seruata iuris equalitate

distabim⁹. si nos in om̄i cōmodis vel in cō-
modis cogitantes. sicut m̄s utilitatib⁹ ita
om̄i sonorū nature nr̄e vivam⁹. Deinde si
iure psequi. latere. vel p̄dere ferrū est
ap̄iū. q̄s dubitet excellencie huāne cōpete vt
se alterutrū iuuent. instruant. edificent. et vti-
litatē omnē tamq̄ ap̄iā turent. **Vnde dat⁹**
intelligi. q. qui opprimendis ac denegatis hoī-
bus. hoīes nati p̄sistunt. in mores ferinos nō
nature s̄ vite mutacōe degenerent. **¶ Duo**
fiūt iusticie gn̄a. Ca. xxiii.

Duo sunt iusticie gn̄a. vnu quo iurias
mrogam⁹. alterū q̄ ab alijs mrogatas
m̄ possum⁹ ap̄ulsare negligim⁹. Quo
dāno em̄ nos opprimim⁹. qm̄ oppressos defende
m̄ possum⁹ ab oppressioe q̄tēpim⁹. **¶** Nec michi
aliquid p̄dest q̄ nō cōueniō aliquē neq̄ de-
pio. si decipi aut cōuenire p̄mitto. hoc idē de
p̄tis licet intelligi. **¶** Nā si peccantē video. et
nō solū nō arguo. s̄ etiā ei peccanti cōsentio.
p̄ncipe me dāpnationis eius efficio. **¶** Et in
oībus peccantib⁹ peccō. qm̄ eos quos scio per-
casse siue peccare q̄dā crudelis aī malignita-
te nō intrepo. **¶** Nec vero audiendi sūt illi q̄
se dicit ap̄terea peccantes obiurgare nō pos-
se. ne eos qui emendare noluerint. sibi fa-
ciant inimicos. qui dū parūt eorū volūtati.
saluti nō parūt. **¶** Ac si nō ex iactancia. s̄ ex
ma et tū q̄dā pietate cōpatientis aī casti-

gem⁹. et illi ⁱⁿno⁹ sentient nō min⁹ p⁹ris suis
 moueri q̄ n⁹ris. aut in statu bonū reforma
 ti nobiscū agūt grās deo. aut si eos in p⁹o
 adhuc tenet peccandi dulcedo. et salutē suā
 nobis cure eē tementes. malū p̄ bono reddē
~~te~~ voluerint. malle debem⁹ eorū inimicitias q̄
 noluerint emendari cōt⁹ hē. q̄ dei offensa
 dū peccantes palpam⁹ mētere. Si de hīs qm̄
 in libro scdō plura iā dixim⁹. reliquas iusticie
 ptes vt cepim⁹ exequam⁹. *De liberalitate et q̄lit⁹ hū
 ficētie opus ceteri debeat. Ca^m xxiii.*

De iusticie adhuc fonte pcedūt
 liberalitas. bñficiencia. caritas. et cetera
 hū⁹ moī. q̄bus multipliciter iuuari
 hoīes pnt. liberalitas ē. que etiā in eos qui
 nichil indigē⁹ erubescit. in qua liberalitate
 rei factiatis ponit⁹ altitū aplitudō. bñficien
 tie multa sunt opa q̄bus. nūm⁹ laborantium
 misericorditer sbuenit⁹. et de terreno
 censu regni celestis hereditas cōpat⁹ si modo
 absq̄ vlla ostentatiōe opus bñficiētie fiat.
 nec nos ad mām faciendā turpis amor glē
 plaris impellat. Inuenti sunt quidā qui
 diuersis quidē diuersorū nūm⁹ sbueniret.
 s̄ aut cōpande opionis ipulsi. aut carnali
 pietate cōmoti. aut spe recipiendi quod daret.
 aut reddendi quō⁹ accepissent nūm⁹ cōsticti
 sunt. aliquos ad largiendū aliq̄ in paupes.
 sola mouet versuta cupiditas. q̄ ad hoc aliq̄

videt

erogant. ut hic maiora recipiant. et quicquid
eis velut pauperum pastoribus datum fuerit ad
erogandum esurientibus illis pro quibus susten
tandis accipiunt. totum autem accipere totum quod acci
perunt. in suas voluptates expendunt. et quod
est deterius. inter munificos ac misericordes
haberi vel etiam pro illis predicari turpiter
concupiscunt. Ab his omnibus et horum filibus lon
ge diversi sunt illi qui non se in opibus suis sed
deum cupiunt predicari. quos ad opus bonum spes
future remuneracionis adducit. et ipsum solum
volunt habere sui operis teste. a quo se recepturos
credunt tota fidei firmitate mercede. *De
differencia amoris et qualitate ab eis differat perfecta
dilectio Cap. xxv.*

Tercia de caritate unde plura in hoc libro
super differunt quia locus erigit. hic quod pauca
perstringat. Tercio de carnali amore. qui ma
gnus a comuni. magis manat in filios. quia talis
amore cum peccatoribus habentur bestisque commune. pro
pinquior quod peccato. quia et ipse adhuc ad carnem
peccati videtur et sanguinem. Nec de illo aliquid
dicitur quo et si amicos amamus. tamen etiam ipse re
fertur ad aliquod commodum temporale. Non quod hi
amores honesti non sint. cum sint omnibus natu
rales. sed quod hiis omnibus ille sit incomparabili diver
sitate prestantior. quo deum gratis diligimus et
amamus. Ceterum qui amicum propter commodum quod
bet amat. non amicum comunitur amare. sed com

modū. et utiq; qui aliquē ppter rem tēpalem
 quālibet amauerit. tū res ipā utpote tēpalis
 ēē defierit. amare cessabit. Qui aut diligit
 ppter deū sicut deus eternus ē. ita in eternū
 ipā amā dicitō pmanebit. Et ideo deus quo
 meliū ē maius aut melius ppter quod dili-
 gatur. si saltē ppter illa que pstat amat. nō
 utiq; ignis amatur qā iā illud ppter quod dili-
 gitur. ei quod dū ip nephas auferatur. Ipē
 quippe ē oibus amatoribus suis vita btā. ac
 salus eterna. et regnū gaudiūq; ppetuū. Hec
 accipient qui deū diligunt. qā solus illis erit
 oīa. qm ipē fuerit in oib; oīa. **Quid sit cuiusq;**

tribuere Caplm xxvi.

Quay in hac vita iusticiā conamū iplē.
 cuius iusticie opus ē ppū. sua cuiq;
 tribuere. deo nos a quo sum; facti reddam;.
 nec dūm nobis ea qbus sum; nāliter ppositi
 pmittam;. Dūct; vniū ratio. sbinat; corp; aīo.
 anim; deo. et impleta est hoīo oīs tota pmo.
 at p hoc et nos iusticie fū ptiupes. sua cuiq;
 tribuim;. si inferiora melioribus et virtutibus
 carnalia oblcāmenta subdam;. ut sint viuētia
 vita tarentibus sensibilia viuētib; inteller-
 tualia sensibilibus imortalia mortalibus rō-
 mando pponim;. ita bñ viuendo voluptuosis
 vtilia. vtilibus honesta. honestis scā. et scā
 pfecta oīa pferamus. Verūptame nec corp;
 spūi nec appetitus obtpare poterit rōi. nisi deus

qui ipm spm creavit et corp⁹ delictus cogitatio
nibus nris req̄scent in nobis. ac tanq̄ venus
agricola in agro suo corde nro p̄finat. et q̄qd
in eo fides plantat. deuoto rigat. tpe ad inre
mentu cōsumate maturitatis adducit. atq̄ ita
nobis volūtane sibi subiectis desideria mala
p̄minat. vt ex ipis actibus nris qui sit habita
tor nri. et cui⁹ in nobis fiat volūtas. appareat.

*Quattuor vitia tres vtutes idē tēperācia fortitudo
iusticiaq; consumant et prudēcia q̄ est q̄ita vitio
menti cogitione rerū p̄stet. xxvii*

Hic est ordo nature atq; iusticie. que
qui tenere et obseruare voluerit.
p̄fectionē vite actualis implebit. cui
actuali vite tres ille vtutes de q̄bus q̄ dicit̄
da visa sunt deo donante diu p̄finat. Siquidē
tēperācia et ai fortitudo atq; iusticia sp̄ua
lis ē actō. sine qua nichil oīno valet illa que
ad prudēciā p̄tinere videtur cogitatio. q̄
nichil nobis p̄derit implenda didicisse. nisi ea
q̄ didicimus studeam⁹ implere. Ergo vis ai
que in appetitū rōnēq; diuidit² ad p̄fectionē
bone actōis implendā. cogitōemq; rerū late
tū cōsequēdā. hys quatuor vtutib⁹ vnde ene
iā diu differunt⁹ adiuuat². Quorū tribus tēpe
rācia. s. et ai fortitudie atq; iusticia iformat²
tpe appetitus vt actio fiat. prudēcia vero
rōne q̄ ē acies mentis illinat. vt et rō appeti
tū gubernet. et rāioni appetitus obtemp̄et.

Ra virtus ois sicut veteribus placet tribus
 in reb⁹ fere versatur. qm̄ vna ē i p̄sistendo.
 qd̄ in quap̄ re verū sinter qd̄ sit. quod p̄inde
 qe munus ē pp̄ū. de qua suo loco videbimus.
 Altera aī p̄turbatos affectus quos greci dicit
 pathe coheret at tēperat. vt oēs appetitōes
 q̄s illi ormas vocant. rationi obedientes ef
 ficiant. Tertia vt hīs quibus cōgregemus
 vti velim⁹ ad eorū salutis et nr̄e plenitudinē
 capiendā. Huc oīa ad reliquarū trū virtu
 tū vident̄ p̄tinē officū. et quib⁹ p̄ancia et for
 titudo plurimū valent. in coherendis aī p̄tur
 batoib⁹ at refrenādis. q̄s p̄turbatoēs nōnulli
 dicit̄ passiones. alij egritudies vocant. q̄bus
 modificatis et quada p̄ancia at fortitudis lege
 cōpositis oēs virtutes i hoīe suo creatori sub
 jecto. sine vllis vicioz cōtra dictionib⁹ regnant.

*De sociali v̄tute et quō recte faciāt qui eū possēt
 huīcū societati nichil proficiūt. Cā. xxviii*

Beneficia vero qua sunt iusti qui eā fuerint opati.
 socialis quedā virtus accipitur. eo qd̄ ip̄a benefi
 cio q̄ alijs prestat auget. Qd̄ em̄ eorū p̄ficiat
 quo p̄fici aliū cupit. Qd̄ nō misericordē dū
 sibi facit. q̄ misericordē erga laborantes vel
 errantes erit. Aut quō nō augetur i se
 oīa bona qui ea nō solū nō mūdēt habenti
 bus. s̄ etiā nō habentib⁹ in q̄ntū p̄t diuinitus
 sp̄natus ip̄artit. Et quo videndū ē. vtrum
 iuste faciāt illi qui se remouentes ab occupa

nomib' cunctis ac studio spūalib' se offerentes nichil
al huāne societati p̄ficiūt. et desideria sua como-
dis hoīm p̄ferentes vtilitatē cōmunē desiderante
vacatōis electōe p̄ceptū cū p̄fecto laborantibus
opē ferre nolle cū possis. et cōi bono postposito
onosa quiete p̄ferri velle. nichil hēat eq̄tatis.
In eq̄tati qui seruiūt oēs oīm bono viuūt. ac
velut sibi iūre nati. salutē mutuā tuēt et dili-
gunt. Ac p̄ hoc contra iusticiā faciūt hñ q̄ me-
rito sue rōuersariōis vel eruditōis elū oīm stu-
diosū frūose vtilitati regende multitudinis an-
ponūt. et cū possint laboranti etiā subuenire.
opose amūstratōis laborē fruende. q̄ctis rōtē
placōe refugiūt. **S**ed qm̄ sūt multi q̄ se ip̄ares
tante sarrine nozūt. tales iuste se etiā q̄siti nō of-
ferūt. ne videant nō emāstratos labores velle
suscipere. si honores abire. cū dignitas ecclesiasti-
ca nec abigenda sit nec vitanda. **Q**ui vero
p̄esse ip̄lis et p̄desse possunt si q̄siti nō fuerint.
iuste seip̄os p̄cipiende sapiē studio emōdūt. Ve-
riūtamē si et illi qui lucris p̄ se p̄ficiētiū nes-
ciunt. et isti qui in seip̄is sub deo suo sapiē spūa-
lis p̄ceptōe p̄ficiūt in p̄posito suo p̄maneat. in
verb' quide diuersis incedūt. s̄ ad patriam vnā
tendūt. et ad vnū regnū disparibus militātes
officijs ip̄o rege oīm votante p̄ueniūt. **Q**uā em̄
nesciat q̄ sicut studiosū oīm ineffabile suauitate
sapiē celestis infūdūt a carnalib' onosa. ita
spūalis occupatio laborū scōrū multipliciter af-

fert fructus huane sonctatis. talibus vtilita-
 tantibus occupato. In ipis quoq studijs spualib⁹
 quon possint ecclesiastici viri pficere. qd suffi-
 cienter enumeret. **I**n et inferiores docendo.
 seipos ererent. et cōferendo cū aliqñter eru-
 ditio cautiores in pluribus fiant. et ab erudino-
 rib⁹ audiendo. mala sibi p⁹suasa deponat. recta
 firmius teneant. occulta cognoscant. et asfirmē-
 tur in eis. quoz dubij fluctuabant. Sed qm
 disputatiōis ordo deposit. ut etiā de prudentia
 q̄ principalis virtus q̄ta ponit pauca dicam⁹
 de iusticia sufficiant ista que diximus. **¶ De pru-**
dencie ac sapie fonte cognitoz rerū om̄ bilat qui
prudēcie fruēt invigilat Ca^m viii.

Prudencia et sapiam pleriqz in idagatiōe
 veri et in iuencōe cōstituiunt. credo ap-
 terea q̄ nec sapiens dici nte possit. nū
 prudentia deest. nec prudens tū sapia deest.
¶ Quappter si nichil aliud prudentie ac sapientie
 munus accipit. nisi inq̄sitiō et cōphensio verita-
 tis. qui veritate prudenter q̄rere et sapienter
 inuenire potuerit. is prudens is sapiens iure
 vocabitur. **H**oc idcirco p̄miseri. ut q̄quid de p-
 dentia fuerit disputatū. id totū etiā de sapientia
 dictū possit intelligi. q̄a ita sibi hec due virtutes
 implicare sūt et vnitē sūt. et q̄libet ear^{um} sine
 altera nō p̄t ee. ut nec imprudēs sapia. nec
 insipiens p̄t dici prudentia. **S**i ergo huane vite
 p̄fectio ī actione et cognitiōe cōsistit. sicut ī pler

actionē tēpantie ac fortitudis atq; iustitie cō
sumatōe pbauim⁹. ita cognoscēm rerū pueniē
cōsecutōe prudentie cōpbem⁹. Cognitio rerū
que de prudentie ac sapie fonte cōfertur. spūa
les om̄s a carnalibus vicijs defecatos illustrat.

Tom̄ et ab dēlectōe nome curiositatis auersos deside
rio cōtēplande veritatis inflāmat. vt hūānax
rerū diuinariūq; sciam cōsecuti prudentes ac sa
pientes veniter fiant. p̄spiciant immētia
mala simul et careant. **N**ec putent ulla mala
ēē. nisi ea q̄ malos efficiant. nec eis vllē p̄turba
tōes velut ignans ear. modestie aliq̄ aut t̄n
quillitatis eructiant. inter fallentia et solida
bona discernunt nichil in hoc mūdo caū aut in
iuste. s; oia deo volente vel p̄mittente fieri.
prudenter am̄p̄iant. aliter intelligentes aut do
ctant sapienter aut arguant. dolores varios.
Per ac diuersas infirmitates q̄ mortaliter viue
tes affligūt. nō sp̄ p̄tis p̄cedentibus sequi s; p̄
plerūq; et ip̄a cōditōe mortalitatis aarēde cor
a nuptibiliter natis intelligant. et scientes nō
se dāpnari aduersis p̄ntibus s; p̄bari et ip̄a
tollerancia passiois occasiōē sibi cōpande pa
tientie viriliter agentes arripiant. nec ip̄i
alijs noceant. nec sibi noceri p̄mittāt. **T**ales
dñs in ewāgēho fieri p̄cepit dicens. **E**ssote pau
dentes sicut serpentes et simplices sicut colube.
Quā nec simplices artūuēire aliquos possūt.
nec prudentes se artūuēiri p̄mittūt. **D**eterm̄

si in cōtractu quolibet siue colloquio vel in aliqua
 quacūq; re se decipi quisq; nō sinit. et aliū tū
 ipē decipiat. is nō habet prudentiā q̄ salutis
 magis q̄ p̄ditōis ē causa. si filiat. qm̄q̄dē her
 virtus sic a vitiō distat. q̄ illud corrūpit sana.
 her sanat vitiū accessione corrupta. **Ac** sicut
 oībus q̄bus p̄t p̄desse festinat veniater prudēs.
 ut eius meritis oīni q̄ p̄ eū deo acquir̄ fructus
 accrescat. aut si cogitat de p̄ditōe aūp̄iam vel
 de casu p̄cūtis eruliat. nātē ē ut p̄us p̄eat ipē
 q̄ aliū p̄dat. et ab ip̄o ea ~~ip̄o~~ p̄ditō qua p̄ire
 aliū cupit incipiat. **Q̄ prudentes alius nō nocēt
 nec sibi noceri p̄mittat. et q̄ ibi erit s̄ admittōe
 alicuius erroris cōsummata prudentia ubi erit**

H sū villo p̄ctō vita p̄fecta **Ca. xxy**
 Ergo qui prudentie p̄cipatōe p̄udē
 tes effecti deo suo nō pedib⁹ s̄ s̄as moribus q̄
 p̄inquant. et ea p̄te qua sūt dei dono. p̄udētes
 nec suo p̄ire possūt nec alieno p̄ctō. **Ex** eo aut̄
 q̄ necdū ita ē eorū prudentia p̄stā sicut in illa
 vita erit. ubi p̄stē viventib⁹ vllus error obripe
 oīno nō poterit. etiā prudentes. aliq̄iens p̄ctō
 fallentib⁹ acquiescūt. nō volūtate dep̄uan. sed
 hūano errore ut hoīes lapsi. nenad huc tota
 prudentie ac sapie p̄ceptōe p̄stā sicut ibi erit
 ubi nec ignorāe aliq̄d nec p̄ccare iā poterūt.
Hic vero si potuisset a p̄ctō rē s̄m p̄stē discer
 m. nūq̄ ab oculis t̄is suis ozaret ille mūdā
 qui aut. ab occultis meis mūdā me dūe et ab

aliens parte seruo tuo. Quibus verbis satis
sondit, quod illi quos qui scire per donum sui spiritus viuunt,
cum propter aliquas infirmitates humane fragi-
litate quas trahunt sine scientes sine nescien-
tes: aliquotiens aut suo patre redit aut alic-
no consentiunt. In hac ergo vita ubi aut vo-
luntate aut errore aut infirmitate peccat, qui-
cumque dimittit aduerti, voluntate non peccat, utique
irrephensibiliter viuunt. Sed quia potest eos error
aut infirmitas patris inuolueri, ab illo se il-
luminari fideliter postulent et sanari, tunc erul-
tans ille in spiritu clamauit dicens, Dominus illumi-
natio mea et salus mea que timebo. Et cum illu-
minatio per donum prudentie ac sapientie collata
deceperit recitat et sanauerit per gratiam dei
salus refusa languore, tunc mens illuminata
dimittit et sanata nec in eis que cauenda
vel appetenda sunt humano decipiat errore,
ut aut per verum falsa defendat, aut per falsum
verum reiciat, et sine villo infirmitatis obstaculo,
bonum quod elegerit implere perualeat. **A**lia
est salus huius vite qua mortaliter viuuntur,
alia illius ubi mortale in immortali do-
nabit, et aliter salui sumus in spe, aliter salui
erimus in re. **H**ic ita salui sumus ut adhuc pe-
rre ~~ultra non poterit~~ possimus, ubi quicumque salus
fuerit, perire ultra non poterit, ac per hoc sciendum
quod cognitione rerum ~~in~~ nobis in huiusmodi noc-
te viuentibus prestat, plenitudinem future collata

71
ps scie ē credenda. nō tota. ppter quod dicit scō
apls. Ex parte scim⁹ et ex parte. pphiam⁹. qm̄ at
venerit qd' pfm̄ ē. euacuabit' qd' ex pte ē. Hic
euacuari assentit cōsumari. qm̄ qd' ē ps scie que
est pfinēda pfm̄. nō euacuanda ē. s' implenda.
p̄inde vbi erit om̄ fidelium catholicorū salus ple-
na. corruptibilitas nulla. et immortalitas beata.
ibi erit prudentie et sapie ac scie pfectio vera.
retū om̄ cognitio tota. qm̄ scia nō pfm̄ fuerit
p̄tis euacuatoe p̄ducta. *De affectib⁹ q̄tuor q̄ int'
vicia numerari nō debeat si eorū vsus ex bona
volūtate procedat. Ca. xxyi.*

Uideam⁹ nō quid diligentia disputatois
inueniat etiā de quatuor affectib⁹. quas
vicia ēē stulticia sapientū hui⁹ mūdi
dicit. existimantes q̄timere. et dolere. cupere.
et letari. om̄ nō possunt. nisi p̄tōres aut p̄diti.
et ideo rē affectū aliqui nō possent dici s' morbi.
Sed tū t̄les aior motus inueniāt' in scis aplis et
aphis. q̄s ita desupiat. vt eos vicia credat. et q̄b⁹
deo placuerūt. illi qui vicijs plus q̄ ceteri hoies
resisterūt. Itaq' paulus ap̄lus de timore sic
loquit'. Timeo aut' ne sicut serpens sedurit euā
sua astutia. sic et vni sensus corūpant' a castitate
q̄ ē in xp̄o. Idem de cupiditate fiducialiter dicit.
Iupio dissolui et ēē tū xp̄o. Sed de tristitia. quā
alii dolore appellant. idē vas elāionis et doctor
gentium ait. Quā tristitia magna ē michi. et cō-
tinuus dolor cordi meo. pro fratrib⁹ meis q̄ sunt

cognati mei scdm carnē. **Nā** et de leticia ad ro-
manos scribens cū dixisset. vīa aut̄ obīa in
oem locū diuulgata ē. gaudeo inqt̄ in vobis
s̄ volo ~~val~~ vos sapientes eē in bono et sim-
plices in malo. Hūc timorē vel dolorē hanc
cupiditate. hoc gaudiū qui reprehendē voluit
ipm̄ reprehendit aplm̄. qui p̄ tales affectōes nō
solū deo placuit. s̄ etiā quosdā inter trinosos
p̄ eent sine affectōe culpauit. **Et** ap̄lia dicit̄
do. letatus sū in hīs que dicta sunt nichil. et
erip̄a p̄sona d̄m̄. sustinm̄ qui simul meū cō-
tristaret et nō fuit. talē leticiā tristitiāq̄ cō-
mendat. **Iū** vero alius dicit. timor̄ expellit d̄m̄
p̄cām. et cōcupia sapie p̄ducit ad regnū. nō solū
rephendit s̄ etiā laudat sp̄ualis cōcupie vel
diuini timoris affectū. **Nō** igit̄ affectōes habē-
do s̄ eis male vtendo delinqm̄. q̄a hūanorū
affectū p̄prietas hoīs indicat. creatōem q̄ntas
bonā et malā significat volūtate. ac sic mot⁹
hūq̄ in hoīb⁹ affectōes sūt idē ip̄i in bñ vtē-
tib⁹ virtutes. et ī male viuētib⁹ passiones
sive p̄turbatōes aut vt q̄dā volūt egritudies
fūt. **Res** audiendi sūt sc̄pti qui eas peit⁹
eradicari posse et debere contendūt. qm̄ oīo
nullus ē sens⁹ vbi timendi vel dolendi cupie-
di sive sive gaudendi nll⁹ iuenit̄ affect⁹. **Demiq̄**
q̄si et ip̄os peitēt sive sine ercepta tristitia q̄
cadere in sapientis aīm negant. reliquos tres
affect⁹ noīb⁹ imutatis iesse sapientibus dicit̄.

cautionē pro timore, p leticia gaudiū. et vo-
 lūtātē p cupiditate ponentes. q̄si sapiēs nō
 timeat s̄ taceat. et velit nō cupiat nec letet
 in hac vita, s̄ gaudeat. **Nō** autē credūt eius
 anim̄ trīstari. q̄ tristitia que amide solet ex
 cōmissō p̄cō. sapientē que putant nullū h̄cē
 p̄cō stimulare nō aliqua possit recordatione
 p̄cō. quod ēē vanissimū dñs nr̄ sc̄dm carnē nat⁹
 ondit. q̄a tristis fuit et fleuit. nec tamē ea tris-
 titia qua tristis fuit. ei ex p̄cō suis accessit. qui
 sine p̄cō cōceptus et natus. nō solū nō peccauit.
 s̄ etiā peccare nō potuit. **U**t autē de suis quoq̄ h̄cō
 istorū reuincat̄ me p̄cō. q̄ putant sapientē con-
 trīstari vel dolē nō posse. legant illud quod eorū
 doctissim⁹ ait. **Nā** oimō nō dolē nō s̄ magna
 mercede cōtingit īmunitatis in animō. stuporis
 in corpore. **D**e timore autē que illi ponūt ī malo.
 septima nr̄ loq̄t̄ dicens. **T**imor dñi s̄ p̄manēs
 in sc̄lm̄ sc̄li. **S**z. p̄ vere fatendū ē. ab illo alio
 timore penali distinguit̄ de quo dicit aplūs.
 timor nō ē ~~in~~ in caritate s̄ p̄cō caritas foris
 mittit timorē. q̄a ille peccare volentes deter-
 ret a malo. et iustos tenet in bono. **I**sti autē de
 quo dicit aplūs. **Q**ui sine timore ē. nō poterit
 iustificari. magis īcremētō auget̄ caritatis. **E**t
 aliter q̄ timet ne malū quo p̄uāt̄ īcuriat. alit̄
 ne bonū quo delat̄ amittat. **Nō** ergo oīs timor
 haberi p̄t in vicio. s̄ ille tantū de quo sc̄ptū
 est. q̄a timor penā habet. **C**eterū iste de q̄ dicit̄

timor dñi expellit peccatū et q̄ s̄ timore est nō p̄t
iustificari. et timor dñi s̄ p̄manēs in s̄tīm s̄tī
nō ē inter vicia numerandus. s̄ potius intelligē
dus ē vicijs inimicus. **I**n illud qd̄ dicitur. boni vo
lūt. mali cupiūt. vel boni gaudēt. mali letāt. q̄
sane mentis admittat. **V**mmo q̄ sana mente
nō redarguat. tū et septuā m̄ā hōiem male
volūtatis increpet dicens. noli velle mentiri
omē mendaciū. et tullij aphissim⁹ orator cupi
ditatē ponat bono. vbi dicit cupio p̄sēs cōsp̄
time ēē clementē. et apud illos v̄gilij gaudiū
vituperet dicens. h̄i metuūt cupiuntq̄ dolentq̄
gaudentq̄. itē male mentis gaudia et apud
nos letitia ponit ī bono p̄phā dicente. letamī ī
dñō et exultate iusti. **V**nde om̄s iusti et tota
morū s̄titate p̄f̄tī s̄tī aliqua stercorū distinctiōe
sup̄flua. timent et cauent. volūt et cupiūt le
tant et gaudent. cōtristant et dolent. **S**z intell
multū qd̄ timeant aut caueant. velit a cupiāt.
vñ letent a gaudeāt. cōtristent aut doleāt. **M**e
tuūt h̄ditate regni celestis amitte. cupiūt ad
celestē p̄tiam puenire. doleant cōptati. gaudēt
de cōptatōe liberati. ar p̄ hoc recta mens. r̄dōs
hos h̄t affrūs. p̄uersa p̄uersos. **D**ñs augusti
nus ep̄s acer ingenio. suavis eloq̄o. s̄clāris
l̄tature pitus. in ecclesiasticis laborib⁹ operosus.
in cotidianis disputatōib⁹ clarus. in oī sua ac
tione cōpositus. ī expositiōe fidei nr̄e thatho
licus. in questionib⁹ soluendis acutus. in reuim

† nō future. post aliquanta idem doctor adiūgit et dicit. Etia †
cendis hereticis irrispectus. in explanādis
scripturis canonicis tauris. ip̄ ergo quē in
hys libellis pro possibilitate sū secutus. hāc
questionē de qua agit. hoc mō detiat dices.

Huius motu. huius affectu de amore boni et de sctā ca-
ritate vementes. si vicia votandi sunt. sinam9.
vt ea que vere vicia sūt. virtutes vorent. **¶**
cū rectā rationē sequūt. iste affectōes. qñ ubi oportet
adhibent. q̄s eas sūt morbos et viciosas pas-
sioēs audeat dicere. Quas affectōes. vt ex mor-
talitatis cōditōne nobis mēsse mōstraret. et

† hinc vite necessarias sūt rās et sctm deū hēms
has affectōes. huius vite sūt. nō illius quā futu-
ram speram9. **¶** *¶* **H**uius affectu sūt quib9 in hac vita
vite nō viuunt in illa bñtudine nō sūt q̄ n̄ timorē

Capitulum **H**ic msi ex cōditōe phylitria est nec dolore

XXVII **H**ic msi ex cōditōe phylitria est nec dolore
mē infirmitatis nobis mēssent affectū istū.
nūq̄ plerūq̄ dolendo vel flendo eis re-
derem9 iūti **¶** Idcirco eos hinc vite nūrios sen-
tim9. q̄ in hac mortalitate sine eis oīno rē nō
viumus. qñ si nō timeat q̄squis vel taceat. ne
aut ip̄ q̄ diu mōlīter viuit aut alius viuit. quē
in ip̄o diligit a fide ~~tristet et doleat~~ ~~q̄ sūt leti~~
sua deficiat. si nec de suo. nec de p̄m̄i sui p̄cō
tristetur et doleat. de p̄fectu letet aut gaudeat.
si nichil boni velit aut cupiat. nō solū rē nō
viuit. s̄ etiā sensū p̄m̄i hūmānitatis amittit.
¶ In illa aut vita bñā ad quā cōsūpta oīm cor-
ruptibilitate ac mōrtalitate pueniūt quicūq̄s

ibi futuri sunt ubi nec fletus ullus potest esse nec
gemitus. habent omnes sancti amore perfectum timorem
et nullum. et gaudium sempiternum. Ibi eis erit
voluntas recta. cupiditas nulla. quoniam fruendo re-
lesibus bonis ad que pervenire cupiebant. nichil
eis deerit quod ulterius concupiscant. Et in
illa regione perpetue securitatis ac pacis. perfecte
beati nec timoris stimulos passuri sunt nec dolo-

78

ris. timor ille non quem foris tantus nutrit. sed
quem tantus nutrit. ideo fortassis in seculum
sibi permanebit. quia in seculum sancti permanebunt illa
ad que timor ipse pervenerit. **Qualiter virtutes**
quatuor que deus sunt principales aut in partem nobis a peccato
defendunt aut melius nobiscum sine ullo per-
iculo permanent. Capitulum xxxviii.

Porro ille virtutes quatuor de quibus pauca
perscripsi. et si ibi erunt. longe tamen alio modo
quam in hac vita sunt. ubi contra vicia sine intermis-
sione confligunt. et pro ipso anticipati dubie cōter-
tationis eventum modo negligentes quam sibi nolunt
obedire deserviunt. modo ad alios quibus displicent
sua peccata vel accedunt dum miserante vel
recedunt. Nam ibi erit tranquillitas. non ut desiderata
mala vel vicia refrenet aut vincat. sed ut eos
quos hic ab inquietudine impugnatōe ~~defendit~~
defendit ibi perficiat. ut ex omni parte perfectis premissis
suis beati precepto perfectis sufficiat. Ibi erit et
animae fortitudo non ut aliqua mala pulset aut
equanimiter ferat. sed ut sine ullis malis

bñs fortiter in eterno bono cōtineat. Ibi iōibus
 pñs erit pñs iusticia, nō ut int virtutes dis
 ternat et vicia vbi nec ipā erit iā corpa vici
 osa s̄ ut pñs pñia tribuat sempiterna, q̄ tūc
 fiet qū oī cōcupia carnali cōsupta, nec adūsus
 tamē sp̄s, n̄ caro aduersū sp̄m cōcupisit, s̄ aīnū
 deo subiectus cū carne sibi subiecta in pace
 sepiterno regnabit, et creatori suo ieternū fe
 liciter adherabit. Iā prudentia q̄ hic quoq̄
 hētur clam vbi emēte quodā prudentes illi
 mīat qualis ibi erit, vbi veritatē pñs quos
 hic eius inq̄sio delatābat s̄ figuris vllis fal
 lentib⁹ demonstrabit, ut pdencie ac sapie ple
 naria p̄ceptōe diuinit⁹ illustrati oīa illa q̄
 hic pñs cupiebāt nosse, nec poterāt, s̄ vllō
 ipedimēto corrupciōis ac mōhitis cognoscāt,
 et nō solū creaturariū oīi rādēs, s̄ etiā ipāz
 sui creatoris emmētia facie reuelata cōspiciāt.

Vbi se de toto opere locutor excusat

Capitulum xxiiii

Tam si placet hui⁹ q̄q̄ libelli iā timm⁹ fiat, ne
 ap̄lius iusto p̄ductus, nō solū de sui squalōe,
 s̄ etiā de nimia pluritate displiceat. Hor sane
 oīb⁹ qui hic laūri sūt cōtestor et obsecro, ut
 q̄quid ī rebus ipis q̄ vitūq̄ digeste sūt repre
 hensiōis inuenent vicio mee iustitatis affe
 rant, et michi dignanter indulgeāt, q̄ dū stu
 deo p̄ceptū iubentis implere, etiā maiora vmb⁹
 meis p̄sūpsi suscipe. *Et aut que scdm fidem*

tatholicā dicta pbauerint. deputet deo qui dat
 oib⁹ affluenter et nō i⁹perat. et p oib⁹ hys illi
 meū grās agāt. **C**eterū de accuratōe dāoms
 elucubrante nō satago. nō in pudois ē si dīspūno
 mea q̄ forte pbat in reb⁹. aliq̄s vborū iamū ser
 tatores horrore incōpte orōms offendat. q̄a qd̄
 ab hoīe doctore studendo nō didit. id erhibē lo
 quēdo nō potuit. **E**t tū smārū viuacitate sermo
 et industria cultus enervet. et totā vim dīctorū
 splendor elaboratus euatuet. q̄s nō iudicet me
 affnōne cōpositōis debuisse cōtēpnē. etiā si eā
 potuisse velut dicendi pitus iplere. **Q**uappter
 ea in visa ē cōpositio satis ornata q̄ cōtēpnōē
 nō cū necessaria quada p̄sinitate pferret. nō
 que illecebris aurū deseruēt. **S**ed est em̄ nisi
 fallor iudicata latinitas que breuiter et apte
 obseruata dūtānt vsitatorū verborū p̄etate res
 itelligendas enūciat. nō que vernātis eloqui
 venustate atq̄ amentate lururiat. et pruden
 tibus vms nō placent falerata s̄ forna. qm̄ nō
 res p̄ verbis. s̄ pro rebus enūciandis verba
 sunt instituta.

Exphat liber beati p̄speri pomerni vni religio
 sissimū. de vita cōtēplatiua et actiua. Anno
 dñi millesimō. q̄drigesimo. seragesimo octauo. p̄ frēm
 ioh̄ em̄ dobben soen mōchū. p̄fessū domus noue
 lucis sc̄i saluatoris ordinis carthusiensis. p̄pe tra
 iectū inferius. scriptus et finitus i vigilia pasche.